JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1859. Woensdag, 1 Junij. N°. 44.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam**.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*........................ „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*.......... „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven **franco.**

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal gewone audientie zal verleenen op Maandag, den 9den Mei 1859, des morgens te negen uren, aan het gouvernements Hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den **Adjudant van dienst.**

BUITENZORG, den 26sten *April* 1859.
De Kapitein Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BUITENZORG, den 28sten *Mei* 1859, (No. 10.)

(*Staatsblad no.* 32.)

Gelezen, enz.
Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Te bepalen, dat het regentschap Sidhokarie (residentie Soerabaija) voortaan den naam zal voeren van Sidhoardjo.
Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Bij Koninklijk besluit van den 6den Februarij 1859 no. 92, is benoemd tot vroedmeesteresse voor de dienst in Nederlandsch-Indie, Theresia Louisa Agnes Somer, thans gemeente-vroedvouw te Dordrecht.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de adsistent-resident van Toeban, residentie Rembang, J. H. de Senerpont Domis.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de adsistent-resident van Palembang, tevens magistraat en fiscaal, F. G. H. Schiltz.

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN CULTURES.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de controleur der tweede klasse, J. W. E. de Sturler.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den onderwijzer bij de gouvernements lagere school te Grissee (Soerabaija) H. J. Scheffer.

Benoemd:

Tot controleur der eerste klasse, toegevoegd aan den adsistent-resident ter beschikking van den Gouverneur der Molluksche eilanden, de ambtenaar der 2de klasse ter beschikking van dien Gouverneur H. C. van Eijbergen.

Tot gezworen translateur voor de Javaansche taal te Soeracarta, de élève-translateur aldaar C. F. Winter.

Tot derden commies bij de directie der cultures, de klerk bij de hoofdadministratie der marine J. C. C. Struick.

Tot commies, tevens griffier bij den landraad te Billiton, de ambtenaar op wachtgeld J. Nettekoven, laatst waarnemend commies bij den algemeenen ontvanger te Samarang.

BIJ DE DIRECTIE DER MIDDELEN EN DOMEINEN.

Tot eersten commies, de tweede commies bij die directie R. A. van Slooten.

Tot tweeden commies, de derde commies bij die directie J. C. Broex.

Tot derden kommies, de klerk op het bureau van den adsistent-resident van het Westerkwartier der Bataviasche Ommelanden A. N. Geerts.

BIJ DEN RAAD VAN JUSTITIE TE BATAVIA.

Benoemd:

Tot eersten substituut-griffier, de tweede substituut-griffier bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie, mr. W. F. C. de Eerens.

BIJ HET PROTESTANTSCH WEES- EN ARMHUIS TE SAMARANG.

Tot eersten onderwijzer, tevens binnenregent, de onderwijzer aan de gouvernements lagere school te Banjoemaas, A. de Bruijn, Mz.

Tot binnenregentes, M. de Bruijn, geboren Ontrop.

Gesteld:

Wegens ziekte, in het genot van wachtgeld, de derde commies ter algemeene secretarie E. Young.

Schutterijen, enz.

Bij den Barrissan van Madura,

BIJ HET CORPS SAPPEURS,

Ontslagen:

De kapitein radhen Ario Soerio Adhi Ningrat.

Op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, de eerste luitenant Djoerang Patti.

Eervol, wegens ziekte, de tweede luitenant radhen Soero Natpadie.

Bevorderd:

Tot kapitein, de eerste luitenant der artillerie Singo Amok.

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant Kerto Djojo.

Benoemd:

Tot tweede luitenants, de sergeant-majoor Soeroe Tadjoeng en de sergeant radhen IJenal Abidien.

BIJ DE ARTILLERIE,

Bevorderd:

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant radhen Ario Poerwo Negoro.

Benoemd:

Tot tweeden luitenant, de Adjudant-onderofficier radhen Doel Djoemadie.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de tweede luitenant der infanterie J. L. l'Epagniol.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van Junij.

Woensdag den 8sten Junij aanstaande zullen postpakketten worden gesloten voor Borneo's Westkust, per stoomschip Menado, kap. Conteron.

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag tot 's middags 4 uur in de Stad, tot 5 uur te Weltevreden worden bezorgd.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomer in Junij den 8sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden, zullen worden gesloten op Dingsdag, den 7den Junij aanstaande:
a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China enz., enz.
b. des middags ten 1 ure die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

Onder overwijzing tot- en met wijzingen in zooverre van de vroeger ter zake geplaatste aankondiging, maakt de Directeur der producten en civiele magazijnen bekend, dat op Vrijdag den 8sten Julij 1859, des voormiddags te 10 uren, ten zijnen burele eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, van de stoompakketvaart in den Oost-Indischen archipel.

Op Maandag, den 20sten Junij 1859, zal door den onder-intendant der 1ste klasse in de 1ste militaire afdeeling, des morgens te 9 uren, ten zijnen burele te Weltevreden, openbare uitbesteding worden gehouden voor de levering van artikelen ten behoeve van het militair departement in de Lampongsche districten.

Op den 1sten Julij 1859, des morgens te 8 uren, zullen door de onder-intendant der 1ste klasse in de 1ste militaire afdeeling, ten hunnen burele te Batavia en te Samarang, onder nadere goedkeuring van het gouvernement, worden uitbesteed de levering van gemaakte goederen.

De resident der Preanger-regentschappen maakt mits deze bekend, dat op Zaturdag den 1sten October aanstaande, des voormiddags te 9 uren, voor het residentie-kantoor te Tjandjoer, op het gewoon crediet van drie maanden, en tegen betaling met het wettig betaalmiddel van den staat, in het openbaar aan den meestbiedende zal worden verkocht, eene hoeveelheid van omstreeks 3000 tjaings padi, afkomstig van de voormalige particuliere landen Soekaboemi en Tjipoetri.

De resident van Samarang maakt bij deze aan de gemeente bekend, dat op Donderdag den 16den Junij 1859, des morgens te 10 uren, ter zijner Secretarie, bij den afslag, eene herutbesteding zal worden gehouden voor de levering van 5441 stapels koraalsteenen ten behoeve van het te bouwen havenkanaal te Samarang, en zulks voor rekening van den aannemer Stekkingen, die in de levering daarvan in gebreke is gebleven.

De resident van Banjoemaas maakt bij deze bekend, dat, op Zaturdag den 9den Julij eerstkomende, des morgens te 9 uren, ten zijnen kantore, overeenkomstig het reglement voor het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), onder nadere goedkeuring van het gouvernement, eene uitbesteding zal worden gehouden, van de navolgende in deze residentie voor het jaar 1860 benoodigde artikelen, als:

a. voor de levering van rijst en zout aan de detachementen pradjoerits in de vier regentschappen, Banjoemaas, Poerwokerto, Bandjar Negara en Poerbolingo, respectievelijk ter sterkte van 40 in de eerste, en van 80 manschappen in de overige afdeelingen, alsmede de benoodigde hoeveelheden van een en ander, voor 30 manschappen in het regentschap Tjilatjap, wanneer het gouvernement tot een plaatsing van zoodanig detachement aldaar mogt overgaan.

b. voor de levering van voeding der gevangenen, kettinggangers en bannelingen, in de residentie Banjoemaas, berekend op een getal van zes honderd koppen daags, mitsgaders van de benoodigde olie ter verlichting der gevangenissen.

c. voor gras en padi voor de paarden van het detachement djaijang secars, voor 26 paarden daags.

d. voor gras en padi voor 18 paarden der brievenposterij ad 65 Amsterdamsche ponden gras, en 2 Amsterdamsche ponden padi per rations daags, voor elk paard, en geplaatst op negen stations.

e. voor de levering van indigokisten gedurende de jaren 1860—1861 en 1862, berekend op 1500 stuks jaarlijks; kunnende verdere informatien nopens de voorwaarden dezer uitbesteding dagelijks (Zon- en feestdagen uitgezonderd) verkregen worden op het residentiekantoor aldaar.

VENDUTIEN.

Op Vrijdag, den 3 Junij, voor het commissiehuis van Cassalette & Co.

en

's Avonds te 7 uren, in de Harmonie, vervolg der boekverkooping, op 31 Mei aangevangen.

Op Zaturdag, den 4 Junij, voor een huis op Jacatra, nabij de Stad, door den deurwaarder J. A. C. Helder.

Op Maandag, den 6 Junij voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

en

Ten huize van den weledelg. heer Dr. D. Doijer, door John Pryce & Co.

Op Dingsdag, den 7 Junij, in het locaal van het collegie van boedelmeesteren.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Testamentaire Executeuren te Cheribon van wijlen Sech Mohamad bin Oemar Sewet.

Door den gemagtigde van de weduwe des overledenen te Soerabaija van wijlen den moor Abdul Kadir bin Achmat Saratie.

Door de Weeskamer te Soerabaija, in het faillissement van Said Achmat bin Djaffar Assegaf.

Aangekomen Vreemdelingen
van den 28 tot en met den 31 Mei 1859.

MARINE HOTEL. C. Andreas, van Samarang.

HOTEL WILLEM II. De Haan en Echtgenoot, van Onrust.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Brondgeest, van Soerabaija. — Douglas Campbell, van Idem. — D. Greveliuk, van Golf van Persie. — J. van Tubergen, van de Reede. — D. I. Kraan, van Pekalongan.

JAVA HOTEL. F. Nutzhorn, van de Reede. — M. van der Putte, van Probolingo. — P. G. Roelofswaart, van Idem. — H. Hagers, van Indramajoe. — C. P. Petersen, van Singapore. — Harald Haman, van Idem.

Advertentiën.

Getrouwd:

F. C. L. REULING
1e. *Luitenant der Infanterie.*
met
M. E. T. H. ROSKOTT.

AMBOINA, den 7 April 1859. (1725)

Getrouwd:

H. RIETVELD
en
E. M. L. DE ROCHEMONT.

BATAVIA, 25 Mei 1859. (1709)

Bevallen van eene DOCHTER, *W. van den Vrijhoef*, Echtgenoote van *W. de Lanoij*.

BONTHAIN, 11 Mei 1859. (1739)

Overleden Mevrouw *S. C. J. Neijs*, geb. *de Wildt*.

SOERABAIJA, 10 *Maart* 1859. (1735)

Op den 2 April 1859, overleed te Bonthain in den ouderdom van 52 jaren, de WelEdelGestrenge Heer ***Heinrich Léopold Bensbach***, in leven Gepensioneerd officier van gezondheid 3 klasse.

Namens de Agenten van de Makassaarsche Wees- en Boedelkamer te Bonthain,

(1736) W. DE LANOIJ.

Op den 7en April jongstleden, is te Tilburg (Noord-Braband) overleden, ten gevolge eener beroerte, onze innig geliefde moeder en behuwdmoeder, *Geertruide, Johanna van Gent*, geb. *van der Sleezen*, in den gezegenden ouderdom van bijna 75 jaren.

Uit aller naam.
N. J. VAN GENT.
(1760) gep. Kapt.

Na een langdurig en smartelijk lijden overleed op heden, ***Willem Frederik Leidelmeijer***, in den jeugdigen ouderdom van 24 jaren en 6 maanden, diep betreurd door zijne weduwe, ouders en verdere aanverwanten.

BATAVIA, den 20 Mei 1859. Uit aller naam,
(1722) P. J. LEIDELMEIJER.

Op de Vendutie

van Vrijdag aanstaande, zullen nog worden verkocht:

12 kisten á 1 doz. fl. Banket
en 7 „ „ 1 „ „ Rozijnen

(1776) CASSALETTE EN Co.

Op de Vendutie

van Vrijdag aanstaande zullen nog worden verkocht:

in kavelingen van 10 kisten:

125 KISTEN PUIKE MANDARIJN GEMBER

liggende in Entrepôt alhier.

(1773) CASSALETTE EN Co.

OP DE VENDUTIE
van Vrijdag 3 Junij,
zal nog worden verkocht:
300 pakken à 10 ps. Jap. Bezems.
5 idem Tjintjauw.
50 groote en kleine Martevanen.
(1740) CASSALETTE & Co.

VENDUTIE
op Vrijdag den 3 Junij aanstaande,
voor het Commissiehuis van
Cassalette & Co.,
van diverse Koopmansgoederen, waarvan een gedeelte voor rekening der Bataviasche Weeskamer, als administrerende den faillieten boedel der firma TÖLKEN VOGET & Co.,
als: Laken, 400 coupons Bukskin Broekenstof, 1 kist imitatie Bukskin en eene partij Katoenen Broeken en Jassenstoffen, Zijden Vestenstoffen, 1 kist Reps voor Wagenbekleedsel, Alcatieven enz.
Diverse Galanteriewaren,
waaronder. Accordéons, Werkdoosjes, Haarspelden met vergulde Knoppen, Agaat-, Porseleinen- en Glazen-Knoopen.
Glaswerk, Stopflesschen, Gendies, enz.
IJZERWERKEN als: Bijlen, Scharen, Bijtels, allen in diverse dimensiën, groote Boren, Kruidhoorns, Naalden, Spijkers, enz.
VERDER NOG:
50 kisten à 4 doz. St. Estephe Médoc.
50 " " 4 " Pauillac,
benevens eene partij Modewaren, Kapleder, diverse Lijnwaden, enz., enz. (1741)

Vrijdag-avond 3 dezer

BOEKVERKOOPING,
beginnende met No. 400.
Om 8½ uur de Muziek, Schilderijen, enz.
(1738) LANGE EN Co.

Vendutie
Op Maandag, den 6 Junij 1859,
ten huize van den WelEdel Gestrengen heer,
Dr. D. DOIJER,
digt bij de Willemskerk, wegens vertrek, door
JOHN PRYCE & CO.
van een netten en goed onderhouden inboedel, bestaande uit: **Kasten, Tafels, Stoelen, Ledikanten, Spiegels, Schilderijen, Kroonlamp, Hang- en Tafellampen, enz., enz.**
zoomede:
van eene zoo goed als nieuwe, voor dit klimaat vervaardigde **piano** van de **Ruijter**, bijzonder welluidend van toon; goedloopende **paarden**, als:
Eén span Vossen,
" " Isabellen,
Twee " Bruine paarden, en een Bendijpaard;
verder:
Kedogans, Martavanen, Keukengereedschap, enz.
Zondag te bezigtigen. (1782)

De ondergeteekenden zullen op hunne
VENDUTIE,
van Maandag aanstaande, verkoopen
een factuur
KEUKENGEREEDSCHAPPEN
als: patent Braad- en Stoofpannen, Visch-Ketels, Water Ketels enz., in kleine
Koopen voor Huisselijk gebruik.
(1762) ABEELEN, DENNISON & Co.

VENDUTIE
op Maandag den 6 Junij 1859,
voor het Commissiehuis van
Abeelen, Dennison & Co.,
tegen 4 pCt. Vendusalaris,
van puike ***Boter***, Bengaalsche ***Gram***, ***Padang Koffij***, Deur- en Kastslofen, Handzagen, Thee-Serviezen, Waterleggers,
1 kist zwart Orleans.
1 " ⁴/₄ bruine Cottonnetten.
6 balen Roodgaren No. 24 en No. 28.
8 kisten Rozé Mignonetten.
4 " zwart op roode Chitzen.
1 " ⁵/₄ Roode Cambricks.
1 " gebrocheerde Kain Pandjangs.
1 " Elephantes.
14 balen witte Twist à 3 picols No. 22. 30. 40.
10 kisten Chitzen.
4 " Ginghams
13 trossen nieuw Europeesch Touw van 3 à 4½ duim. (1761)

OP DE VENDUTIE
van Maandag aanstaande, van
Abeelen, Dennison & Co.,
zal mede worden verkocht ten elf ure:
1 aandeel in het Bataviaasch Nederl-Indische Praauwen-Veer.
5 dito **Ned.-Ind. Escompto-Maatschappij.**
(1788)

HOUT-VENDUTIE
Op Woensdag den 8 Mei 1859,
op het Heemradenplein door
JOHN PRYCE & CO.
VAN DJATTIEHOUTEN BALKEN EN CHINESCHE DOODKISTPLANKEN. (1783)

VENDUTIE
Woensdag den 8 Junij 1859,
Wegens vertrek:
voor het woonhuis van den kolonel
VAN DENTZSCH,
van deszelfs inboedel en die van wijlen de 1e en 2e Luitenants VAN DENTZSCH,
door Van Slooten, Morgan en Co.,
bestaande uit: Spiegels en Schilderijen, Hang-Tafel- en Muurlampen, Kasten, Stoelen, Canapés, Tafels, Ledikanten, waaronder ijzeren, Porcelein-Glas- en Aardewerk, Martevanen, eenige Inlandsche en Europesche wapenen, 1 Glasblazerstafel compleet, 2 Galvanische batterijen van 12 en 20 Elementen, 1 Compleet daguerreotipe toestel, 1 Microscoop, voorts nog 3 Spannen goed gedresseerde Wagenpaarden, 1 Mijlord, 1 Palanquin, 1 Coupé, 2 Bendies, Wagen- en Bendietuigen, Zadels en een Partij boeken.
Daags te voren voor een ieder bezigtigen.
(1759)

Op Donderdag den 9 Junij 1859,
zal voor het Commissie huis van
J. SPEET
eene 2 pCt. vendutie gehouden worden, van 1000 zakken fijne Indramaijo Rijst of Menier, 125 pikols Koffij, 147 pikols Geele Was (**Liling Batik**), Notenmuscaat, Foelie, 163 karaat Borneosche Diamanten en 68 Thail Korintji Stofgoud, bij kavelingen van 5 R aal, 14 stuks ongeslepen Smaragden, 44 karaat ongeslepene Robijnen, 573 stuks ongeboorde echte Paarlen.
Alles daags voor de veiling te bezigtigen. (1785)

Op Vendutie
van den 9 JUNIJ aanstaande,
voor het locaal der Weeskamer te Batavia,
zal worden verkocht, voor rekening des boedels van wijlen
Mr. NICOLAAS VAN LANDSCHOT,
overleden te Batavia den **13 *Februarij* 1762,** eene verzameling zeer zeldzame **Gouden- Zilveren en Bronzen munten en gedenkpenningen.**
(1710)

Op een nader te bepalen dag zullen publiek worden verkocht:
³/₁₀ aandeelen in de landen
PONDOKTERRONG EN RATOEDJAIJA,
gelegen in de afdeeling **Buitenzorg.**
(1743)

De geannonceerde *Executoriale Verkoop* van het land **MENTENG** zal geen
VOORTGANG
hebben, aangezien **Said Mochamat bin Achmat Benassan** en zijne huisvrouw **Nooraignie,** ook genaamd **Noorsainie,** behoorlijk aan hunne verpligtingen hebben voldaan. (1750)

Door de oprigting eener nieuwe
IJzer- en Kopergieterij,
vereenigd met zijn reeds bestaand ***ATELIER,*** in de gelegenheid gesteld tot het uitvoeren van bestellingen tot het fabriek- en stoomwezen behoorende, neemt de ondergeteekende bij deze beleefdelijk de vrijheid zich aantebevelen tot het verrigten van alle Werken uit gezegde ondernemingen voortspruitende; zoo als: **Ketelmakers-, Bankwerkers-, Smids-, Kopersiagers-, IJzer- en Kopergieterswerk.**
Voor eene civiele bediening en spoedige aflevering der bestellingen wordt ingestaan.
A. W. REMMERT.
Kalie-Sossok No. 3.
SOERABAIJA, 26 Mei 1859. (1747)

Op eenen nader te bepalen dag
zullen de ondergeteekenden op VENDUTIE verkoopen,
diverse Preciosa's, Brillanten,
GOUD EN ZILVERWERKEN,
behoorende tot de boedels van wijlen **Lie Tjoeliong** en **Lie Tiangkho,** vermeld in de advertentie der Javasche Courant dato 14 Mei ll. No. 39.
(1763). ABEELEN, DENNISON & Co.

Bij **A. PONS,** Sluisbrug.
Per mail ontvangen:
Prachtige **Zijden Stoffen, Chalij,** fijnste soort **Neteldoek, bloemen, Sortie de bal,** zwarte en witte **blonde en Kanten, Goudlederen,** witte en zwarte **Satijne Schoenen, Haarspelden, Odeurs, Zijde Tulle** voor **Sluijers, bruidskranssen,** enz.
(1770)

TOKO ESMIOL.
GEPREPAREERD VANILLE EN VRUCHTEN IJS.
Fromage Glacée.
CHARLOTTE RUSSE.
" PARISIENNE.
PUNCH à LA ROMAINE.
KOFFIJ IJS.
Bestellingen worden aangenomen tot ***twee*** ure namiddags. (1726)

Pas van **Engeland** ontvangen:
het zeer maag versterkende
PALE ALE,
uit de **Brouwerij van Muirs.**
(1742) J. BROWN.

L. KUIJK,
Passementwerker,
(1713) ***Passer Baroe.***

Toko Passer Senin.
Provisiën en Dranken.
(1720) JO PO GOAN EN Co.

Door de ontvangst van een assortiment
Laken, Tricot, Piqué en Zijde Stoffen,
stelt de Ondergeteekende het geëerde publiek in de gelegenheid, om zich de ondervolgende **Kleedingstukken** op eene goedkoope wijze, doch ***à Contant,*** aan te schaffen, als:
PANTALONS VAN LAKEN voor
f 13,—, *f* 14,—, *f* 16,—.
PANTALONS VAN TRICOT *f* 15,— *f* 16,—
JASSEN VAN LAKEN *f* 26,—.
" " TRICOT *f* 25,—.
PIQUÉ VESTEN *f* 4,—.
ZIJDE " *f* 4,—, *f* 8,—.
Voor het maken van een **Linnen-** of **Eng. Leder Pantalon *f* 2,—, Zijde Jassen *f* 3,—.**
Binnen **24 uur** zullen de bestellingen gereed zijn.
Mevrouw VAN HENTENRIJK.
PASSER-SENIN. (1745)

De Ondergeteekenden hebben de eer aan het publiek bekend te maken, dat zij onlangs uit ***ITALIE*** zijn aangekomen met
Een compleet assortiment
BEELDEN,
ORNAMENTEN
voor Salons en Tuinen,
VAZEN, FRUITSTUKKEN, ETC.
alles van Marmer, Albast, Mozaïque van 1e. kwaliteit en vervaardigd door de grootste Kunstenaars van Italie.
Door hun MAGAZIJN te bezoeken, zal men zich kunnen overtuigen, dat de door hen medegebragte **Voorwerpen,** vooral die van Albast, echt zijn, en van geenerlei compositie, en dat de bewerking, die van eerste meesters is.
Het MAGAZIJN
is den 30sten Mei geopend
op Noordwijk tegenover de Sluisbrug.
GABRIELLO DEL COLOMBO.
(1780) PIETRO SPINELLO.

MAATSCHAPPIJ
VAN
TOONKUNST.

Instrumentale oefening voor DAMES,

Vokale Oefening voor **Dames- en Heeren-Koeren, Repetitie** van de **Athalia**, op Woensdag den 1sten Junij e.k., des avonds ten 8 ure in de **Harmonie**.

De Secretaris,
(1749) WAANDERS.

AAN HET
INSTITUUT OP MOLENVLIET

vraagt men eenen **SECONDANT** (liefst boven de 30 jaren), die de noodige bekwaamheid, doch vooral lust heeft, om den niet zeer gemakkelijken arbeid, die men aan eene school van circa **90** leerlingen, waaronder een **30**tal kostleerlingen, verwachten kan, met de zes aldaar arbeidende personen te deelen.

Behalve redelijk salaris en eene liefderijke behandeling, kan men goede vooruitzigten verwachten.

(1682) L. BRAS.

Spaarbank.

Zitdagen 3 en 17 Junij. (1721)

Wissels op Nederland,

bij
(1787) VAN OMMEREN RUEB & Co.

Op de Gouvernements lagere school te *Poerwakarta*, afd. *Krawang*, zal met 1 Junij de gelegenheid bestaan tot het plaatsen van

Kostleerlingen à f 30,-- 's maands;

terwijl er ook onderwijs wordt gegeven in de **moderne** talen en al wat verder tot eene beschaafde opvoeding behoort.

Nadere informatie met franco brieven bij den onderwijzer

(1734) A. J. L. LEMPE.

MANILLA SIGAREN,

Superieure Qualiteit, van 1857 en 1858, bij kisten van 10/m. en bij heele kistjes.

Te bekomen bij den ondergeteekende à Contant.

(1784) J. SPEET.

---

f 13000,-

In leen te bekomen op 1e verband of met borgen.

Adres Lett. **T.** bij den Heer

(1728) H. M. VAN DORP.

Men vraagt voor de Suikerfabriek **Tjilangkap** een *bekwame* Chineesche of Inlandsch *Suikerkooker*.

Belanghebbenden kunnen zich adresseren in persoon aan den administrateur op de fabriek of aan

(1768) DÜMMLER EN Co.

Men biedt op Java te Koop aan, op zeer voordeelige voorwaarden, EENE IN VOLLE WERKING ZIJNDE

ARAK STOKERIJ.

Nadere Informatie Bureau Java-Bode. (1764)

Wegens vertrek

(voor goed en zonder gebreken)

TE KOOP Twee gezonde en goed gesoigneerde

BENDIE PAARDEN.

Prijzen f 120,— en f 90,—.

Te bevragen bij

(1725) H. M. VAN DORP.

UIT DE HAND TE KOOP

Een zeer net Wagentje (MYLORD)

Europeesch Fabriekaat, op Engelsche VEEREN met OLIEBUSSEN,

alsmede:

Een span Paarden, Macassaren, Een Rijpaard Macassaar, Twee stellen Tuig, Stalbehoeftens, enz. enz.

Te bevragen bij

(1712) LANGE & Co.

Te Koop.
Een Wagenverhuurderij.

te Passer Baroe.

(1732) J. CLERC.

TE HUUR Met 1ste Julij aanstaande, een **HUIS.**

Adres

(1781) Mr. HOFMEIJR qq.

LET WEL!

Ad. **f 9000.** te Koop of ad. **f 90.**— 's maands te huur:

EEN GEHEEL STEENEN HUIS

met dito Stalling en Bijgebouwen, veel ruimte bevattende en op eenen aangenamen stand gelegen.

Adres:

(1752) LANGE & Co.

DE PILLEN EN ZALF VAN HOLLOWAY

zijn een zeer aanbevelenswaardig middel voor *kortademigheid en borstkwaal*. C...... D. W..., te *Veendam*, was aan hevige borstkwaal onderhevig, waardoor hij dag noch nacht rust gevoelde, door het sterke hoesten gaf hij veel bloed op, en zijne bloedverwanten en vrienden hem als een geraamte zien veranderd, hadden alle hoop op herstel opgegeven. Als naar gewoonte echter werkten hier weder de pillen van Hollaway; gemelde heer dezelven gedurende drie maanden gebruikt hebbende, werd hij volmaakt genezen en bevindt zich thans beter dan ooit.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à f 1.— f 3.— f 5.—.
Potjes zalf à f 1.— f 3.— f 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	F. Neumann.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Salatiga	»	F. Knthöffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok.
» Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolff, & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (1714)

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL.

Van Vlissingen van Heel & Berosne Cail & Co.

TE AMSTERDAM.

De Ondergeteekenden maken bekend, dat bestellingen op Machineriën van gemelde fabrikanten, ook worden aangenomen bij de Heeren B. J. VAN ECK EN Co. te **Soerabija**, VAN DEN BROEK EN VEECKENS te **Samarang** en SAPORTAS EN Co te **Cheribon**, alwaar tevens alle noodige in ormatiën te bekomen zijn.

(1769) DÜMMLER EN Co.

BATAVIA, 31 *Mei* 1859.

Maatschappij tot Bevordering van Mijn-Ontginningen in Nederlandsch-Indië.

Heeren deelhebbers worden uitgenoodigd tot het bijwonen eener ***Algemeene Vergadering*** op Donderdag den 16den Junij eerstkomende, ten elf ure ten kantore van de Heeren **MACLAINE, WATSON & Co.**, en verzocht zich bij verhindering te doen vertegenwoordigen door eenen stemgeregtigde, ingevolge het bepaalde bij art. 21 der Statuten.

Namens de Directie
A. FRASER,
Directeur.
F. H. TIEDEMAN,
Waarnemend Directeur.

BATAVIA, 31 *Mei* 1858. (1767)

LIVERPOOL & LONDON

FIRE INSURANCE Comp.

KAPITAAL groot £ 2.000.000 Sterling.

De Ondergeteekenden, benoemd zijnde tot Agenten op **Java** van bovengenoemde Maatschappij, deelen bij deze mede, dat zij bereid zijn, om **Polissen van Assurantie** op de meest voordeelige voorwaarden te verleenen op ***Pakhuizen, Goederen en Woonhuizen met het Ameublement***, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid derzelven, alsmede op ***Thee-, Koffij- en Suiker-Etablissementen op Java.***

De premiën van Assurantie zijn zoo laag mogelijk gesteld, en wanneer klagten mogten voorkomen, die vereffend moeten worden, zal de uiterste billijkheid worden in acht genomen.

(1772) PITCAIRN, SYME & Co.

ROYAL INSURANCE Comp.

of Liverpool.

KAPITAAL groot £ 2.000.000 Sterling.

De Ondergeteekenden, Agenten van bovengenoemde Maatschappij, gaan steeds voort met op de voordeeligste voorwaarden verzekeringen te sluiten tegen brandschade

op Pakhuizen, Goederen en Woonhuizen met het Ameublement,

gelegen in de hoofdsteden of in de nabuurschap derzelven, alsook op **Woonhuizen, Thee-, Koffij- en Suiker-Etablissementen** op Java.

De premiën van Assurantie zijn zoo laag mogelijk gesteld, en wanneer klagten mogten voorkomen, die vereffend moeten worden, zal de uiterste billijkheid worden in acht genomen.

(1771) PITCAIRN, SYME EN Co.

Maatschappij: DE ATLAS.

Fabrijk van Stoom- en andere Werktuigen,
te *Amsterdam.*

De Directie berigt, dat ten gevolge van het bedanken der **O. I. Maatschappij van Administratie en Lijfrente (Kantoor Batavia)** voor de door haar vroeger verstrekt, zij tot haren algemeene gevolmagtigde benoemd heeft, haren Ingenieur Werktuigkundige, de Heer ***Mathias van Geuns, Jzn.***

Zij neemt de vrijheid dezen Heer, bij alle Heeren Fabriekanten bijzonder aan te bevelen, en vleit zich tevens al meer en meer het vertrouwen waardig te blijven, waarmede men deze Maatschappij door de opdragt van bestellingen zoude willen vereeren.

De Directie voornoemd:
(1736) H. P. VAN HEUKELOM.
AMSTERDAM, 1 April 1859.

Met referte aan bovenstaande advertentie heeft de ondergeteekende de eer aan Heeren belanghebbenden te berigten, hij voorloopig verblijf houdt te *Cheribon*, en zich aanbeveelt voor de levering van alle mogelijke STOOM- en andere WERKTUIGEN voor SUIKER-FABRIEKEN, als:

Luchtledige Kooktoestellen, met toebehooren.
Suikermolens, zoo met Stoom als met water te drijven.
Verbeterde, enkelde Centrifugaaltoestellen.
Uitdamptoestellen, zoo met Stoom als met open vuur te verwarmen.
Defecatie toestellen, met toebehooren.
Gegoten IJzeren Batterij ketels, met bijbehoorend Brandwerk.
Bezinkbakken, Vochtheffers, Koelbakken, Schuimpersen, enz. enz.

verder:

Stoomwaterpomptoestellen, zoo vaste als mobiele.
Stoomhoutzaagtoestellen.
Stoomrijstpelmolens.
Tabakspersen, enz. enz.

Alles tegen zeer billijke prijzen en aannemelijke voorwaarden, kunnende de verzekering geven van goede juiste en vlugge afwerking volgens bestelling van Heeren ***Fabriekanten,*** of volgens de laatst uitgevondene verbeteringen.

De Agent der Maatschappij de Atlas
(1737) M. VAN GEUNS, JZN.

MACHINERIEN.

De Ondergeteekenden, Agenten op *Java* van de Heeren GEORGE BUCHANAN & Co., **Ingenieurs** te **Londen**, geven hiermede kennis aan **Suikerfabriekanten**, en anderen, dat zij voortgaan met het invoeren van

Stoom-Suiker-Machinerien

van het beste maaksel en de nieuwste Constructie. De prijzen, tegen welke zij zulke **Machinerien** kunnen leveren, alsmede die, van diverse andere bewerkingen van **IJzer** zullen zeer matig worden bevonden, bijzonderheden waaromtrent op verzoek zullen worden medegedeeld.

Zij bieden te koop aan:

EEN ENKELDE CENTRIFUGAAL-MACHINE
zonder Stoom-machine.

IJZERWERKEN voor een compleet waterwiel met verbindingsstukken.

DIVERSE WAARLOOZE STUKKEN, geschikt voor Watermolens van *Lowmoor.*

IJzeren Suikerpannen van verschillende dimensiën.

Eenige Perspompen.

Meters voor ***Waterketels*** en ***Vacum pannen,*** enz. enz.

Voor nadere bijzonderheden betreffende de prijzen als anderzins, gelieve men zich te vervoegen tot

(1773) PITCAIRN, SYME & Co.

SUN FIRE OFFICE

Gevestigd te Londen sedert 1710.

De ondergeteekenden agenten van bovenbedoelde Maatschappij in deze gewesten, zijn bereid om tegen Brandschade te verzekeren, tegen de volgende premiën:

Gebouwen van steen met pannen gedekt gelegen in de steden, zoomede goederen in dezelve. . . . . 1/4 % 's jaars.

Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen buiten de steden, en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede goederen en meubelen, daarin aanwezig. . 1/2 % »

Suiker en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van steen met pannen gedekt zoomede Goederen, Producten, Machinerien, gereedschappen, enz. daarin aanwezig. . . . . 3/4 % »

Gebouwen van steen en hout of van hout alleen met pannen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig . . . 1 % »

Gebouwen van Hout, met sirappen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig. 1 1/2 % »

Schepen, liggende ter reeden . . . 1 % »

(1786) TOLSON, HUNT EN Co.

De Procuratie aan den heer *S. Heilbuth* verleend, heeft met onderling' goedvinden opgehouden te bestaan.

T. CRONE.

BATAVIA, 24 *Mei* 1859. (1751)

Boekbinderij en Kantoor-Handel

Kalie-Besar, tweede huis van Passer-Pisang.

Julius Geselschap,

sedert vele jaren werkzaam aan gunstig bekende etablissementen zoo in Europa als hier, heeft in genoemd lokaal zich gevestigd als

Kantoor Boekbinder, Linieerder & Vergulder.

Door soliede en netten arbeid, hoopt hij zich het vertrouwen waardig te maken en beveelt hij zich in de welwillende bescherming van den Handel en het publiek.

BATAVIA, 1 *Junij* 1859. (1755)

Pharmacie de Poche MARINIER.

ZAK- EN REIS-APOTHEEK

in Etui,

met verschillende geneesmiddelen die in oogenblikkelijke behoefte voorzien kunnen *à f 20,—, f 30,—, f 40,—* en *f 50,—* naar evenredigheid der grootte.

H. M. VAN DORP.

BATAVIA 1859. (1766)

Engelsche Patentlaadjes,

PASSERDOOZEN à *f* 25,— tot *f* 75,—

zeer volledig en fijn van bewerking.

VIOLET COPIEER INKT,

in groote kruiken van 1 kan à *f* **18,**— per dozijn.

ALIZARIN- en andere fijne SCHRIJFINKTEN.

Te bekomen bij

H. M. VAN DORP.

BATAVIA 1859. (1765)

238ste Nederlandsche

STAATS-LOTERIJ,

waarin *alhier* getrokken is de HOOGSTE PRIJS der 3e klasse, zijnde

f 25,000,—

op No. 15347.

Voor deze Loterij zijn nog ***Heele, Halve, Vijfde*** en ***Tiende*** gedeelten te bekomen, à ***f* 100,—, *f* 50,—, *f* 20,—** en ***f* 10.**— ten kantore van den boekhandelaar H. M. VAN DORP te Batavia. (1715)

VOOR BEMINNAARS VAN FANTAISEREN

beveelt de

SERAPHINE-HARMONICA

door hare fraaije toonen zich bijzonder aan.

Dit sierlijk bewerkt Muzijkinstrument à ***f* 100,**— te bekomen, bij den Boekhandelaar H. M. VAN DORP te Batavia. (1716)

GEELE AMERIKAANSCHE ENVELOPPES,

sterk en ondoorschijnend, met GOM à *f* 20,— per 1000.

Te bekomen bij den Boekhandelaar,

BATAVIA, 1859. ***H. M. van Dorp.***

(1729)

NEDERLANDSCHE STAATS-LOTERIJ

Loten voor de aanstaande 259 Loterij zijn te bevragen:

te Batavia bij G. KOLFF & Co.

» Samarang bij de GROOT, KOLFF & Co.

1 Heel Lot	***f* 100.—**
1 Half »	**» 50.—**
1 Vijfde »	**» 20.—**

De trekking vangt aan in Julij aanstaande. (1753)

Vertrekkende Personen.

C. E. Poirrié, Civiel Ingenieur, vertrekt naar Europa. (1737)

STOOMVAART

tusschen

Batavia, Samarang en Soerabaija.

Het Stoomschip

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

kapt. ***E. Lewis.***

Vertrekt van BATAVIA, den 12 en 27 Junij, 12 en 27 Julij.

" " SOERABAIJA, den 20 Junij, 6 en 20 Julij en 5 Augustus.

De Directie,

(1748) MACLAINE, WATSON EN Co.

STOOMBOOTDIENST.

Naar Samarang, Soerabaija, Makasser, Timor en de Molukkos,

HET STOOMSCHIP AMBON,

24 uren na aankomst der landmail.

NAAR MUNTOK, RIOUW EN SINGAPORE,

HET STOOMSCHIP BATAVIA,

op den 8 Junij.

Naar Pontianak en Singkawang,

HET STOOMSCHIP MENADO,

op den 9 Junij.

NAAR SAMARANG EN SOERABAIJA,

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

op den 10 Junij.

Nadere inlichtingen bij

W. CORES DE VRIES.

28 Mei 1859 (1754)

STOOMBOOT **OENARANG.**

Het vertrek dezer boot gedurende deze en de volgende maand is thans geregeld als volgt:

van SAMARANG naar BATAVIA,

9, 19 en 30 Junij.

van BATAVIA naar SAMARANG,

5, 15 en 26 Junij.

des morgens ten 8 ure precies.

Nadere informatiën te bekomen bij

de Agenten,

(1717) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

STOOMBOOT OENARANG

Met de op 5 dezer naar **SAMARANG** vertrekkende stoomboot, wordt ***Passage*** aan geboden naar

CHERIBON

vertrekkende des morgens om **10 uur.**

de Agenten

LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co.

BATAVIA, 1 *Junij* 1859. (1746)

VOOR VRACHT EN PASSAGE NAAR MAKASSER

direct, wordt aangeboden het brikschip

ANTOINETTE,

kapt. **P. CHASTEAU.**

Adres bij *de Agenten*

(1774) CASSALETTE EN Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR TJILATJAP

met het Ned. schip

ELISABETH EN JACOBA,

Kapt. J. Lukas,

om spoedig te vertrekken.

Adres bij

(1778) HAAGER & SCHUURMAN.

VRACHT NAAR DE LAMPONGS

met het Ned. Brikschip

KAREL AUGUST,

Kapt. A. HUIZER,

om spoedig te vertrekken.

Adres bij

(1777) HAAGER & SCHUURMAN.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend Ned. Fregatschip

ANNA DIGNA,

gevoerd door **Kapt. C. OUMAN.**

Het schip onderscheidt zich door deszelfs ruime en keurige inrigtingen en goede uitrusting, is voorzien van eene badkamer en andere gemakken ter veraangenaming der overtogt van familien en enkele personen. Hetzelve voert eenen geëxamineerden Doktor.

Na in den Oosthoek beladen te zijn, zal het vertrek van hier omstreeks einde van Junij plaats hebben.

Voor nadere inlichtingen adresseere men zich bij den **Gezagvoerder,** te ***Soerabaija*** bij de Heer **B. Kopersmit & Co.** en alhier bij

de Agenten,

(1779 HAAGER & SCHUURMAN.

BATAVIA.

Naar wij, uit eene goede bron, vernemen, moet een der eilandjes in de nabijheid van Macasser, een ambtenaar bij den waterstaat, door de inlanders, vermoord geworden.

— Men deelt ons mede, dat op Timor weder onlusten uitgebroken zijn en dat eene versterking van troepen derwaarts zal vertrekken. De door ons ontvangen berigten zijn zoo tegenstrijdig, dat wij het voor als nog gewaagd zouden achten, bijzonderheden daaromtrent mede te deelen.

— Het hier ter plaatse loopende gerucht, dat het stoomschip *Groningen,* door een groot aantal gewapende praauwen, met Boniërs bemand, zoude aangevallen zijn, schijnt zeer overdreven te wezen. Men deelt ons mede, dat dit stoomschip, vastgeraakt zijnde, met een stuk geschut door de Boniërs beschoten werd, doch echter spoedig, ten gevolge van twee schoten, een van den dertig- en een uit den tachtigponder van de *Groningen,* hun behoud in vlugt zochten.

— Men schrijft ons van Probolingo, dd. 20 Mei. Gisteren overleed alhier de met lof bekende natuurkundige, de Heer Frederik Zollinger. De wetenschap verliest in hem een warm beoefenaar en zal nog lang zijn dood blijven betreuren.

— Bij de Javasche Courant van heden is gevoegd een staat, omtrent den stand van het rijstgewas op Java, onder ultimo April, waaruit blijkt, dat deze was: *Zeer gunstig,* in de afdeeling Buitenzorg. *Gunstig* in de residentien Batavia, Preanger-regentschappen, Cheribon, Japara, Pasoeroean, Kadoe, Kediri, Bezoeki en Madioen, mitsgaders in de afdeelingen Krawang, Patjitan en Banjoewangi.

Vrij gunstig, in de residentien Bantam, Tagal en Rembang, Soerabaija, Banjoemaas en Probolingo.

In de residentie Pekalongan waren 8317¹/₄ bouws Sawahvelden mislukt; in de residentie Samarang was de stand vrij gunstig, behalve 415¹/₂ bouws niet geslaagde velden in Salatiga en Kendal; in de residentie Bagelen stond het gewas, alleen in de afdeeling Ledok gunstig.

Van de vorstenlanden waren wederom geene opgaven ontvangen.

Pekalongan. — Sedert den aanvang van dit jaar, is de oogst van eene uitgestrektheid van 8500 bouws padi velden niet geslaagd.

Dit misgewas is hoofdzakelijk toeteschrijven aan het ontstaan der ziekte in de padi, bekend onder den naam van *ommo mentek,* — kenbaar door bruine stippen en vlekken op de bladeren. Alvorens nog zaad te hebben gezet, verschroeit het gewas, als het ware langzamerhand, en sterft daarna uit.

Het schoonmaken der velden, de ververschinq van water, het uittrekken en zuiveren der jong geplante struiken heeft de ziekte niet kunnen weren of stuiten.

Het is niet mogen gelukken met eenige zekerheid te bepalen, waaruit deze ziekte voortspruit. Men vermoedt, dat de oorzaak gelegen is in slechte bewerking der gronden, en te spoedige beplanting na de beploeging, zonder tijd voor uitwaseming te laten.

Voor het tegenwoordige bestaat geene vrees, dat dit misgewas gebrek aan voedingsmiddelen zal doen ontstaan.

Overal wordt met kracht gewerkt aan de bewerking van velden voor pollowidjo (tweede gewassen.)

Amboina. — De berigten over de maand April jl. behelzen het navolgende:

In de negorij Kailolo, op het eiland Haroekoe, hadden den 13den eenige ongeregeldheden plaats. Een groot gedeelte der mannelijke bevolking dier negorij vereenigde zich in het bosch, om zich onder eede te verbinden, den nog minderjarigen regent tot hun bestuurder te verzoeken.

Den gedurende de minderjarigheid van dien regent met het bestuur der negorij belasten radja mogt het gelukken, 9 der weerspannigen in handen te krijgen en op de baileo (negorij's vergaderplaats) op te sluiten.

Den volgenden morgen kwamen echter 8 anderen op de baileo, en stelden de gearresteerden, in weerwil van de daarbij geplaatste wacht, in vrijheid.

De op het geschreeuw toegesnelde radja en de kapala soas konden de rust niet herstellen.

Bij de overige onruststokers hadden zich inmiddels nog 14 andere gewapende personen gevoegd, den regent op alle mogelijke wijze uittartende, terwijl twee kapala soas met stokslagen werden mishandeld.

De adsistent-resident van Saparoea begaf zich onmiddelijk, op het door den radja gedaan verzoek, naar Kailolo en slaagde er in de rust te herstellen.

25 der voornaamste onruststokers zijn naar Amboina gezonden, ten einde voor den grooten landraad te worden teregt gesteld. Eenige anderen, als minder schuldig, zijn policioneel gestraft.

De oorzaak van deze ongeregeldheden is niet bekend.

Het is den adsistent-resident van Hila en Larike, belast met eene zending naar dat gedeelte van Ceram, ter afdoening van de sedert 30 jaren tusschen de hoofden van Sapoelemah onder Hila en den regent van Hatoewe onder Wahaaij bestaande, doch altijd onbesliste geblevene geschillen, over de grensscheiding tusschen de afdeeling Wahaai en Geram's noordkust onder Hila, mogen gelukken, die geschillen in der minne bij te leggen, zijnde alstoen beslist, dat het gezag van den sanirie-raad van Sapoelewah, voor zooveel betreft de godsdienstige instellingen des lands, over de binnenlandsche bevolking, behoorende tot het betwiste landschap, voortdurend zal worden erkend, terwijl in zaken en regelingen het bestuur betreffende, dat landschap ondergeschikt zal worden beschouwd aan Hatoewe onder Wahaai.

Bij deze gelegenheid zijn verscheidene Alfoersche negorijen door voornoemden adsistent-resident bewogen, om zich aan het strand te vestigen onder het onmiddelijk gezag van het gouvernement.

Daartoe hebben zich 4000 zielen verbonden.

Gedurende deze maand heeft het veel geregend. De gezondheidstoestand liet evenwel niets te wenschen over.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 1 Junij 1859, No. 44.

De van Java ontvangene katoenzaden van Amerikaanschen oorsprong zijn overal mislukt; alleen bij de Alfoeren van Senahoe zijn een paar heesters opgekomen en is daarvan eenig katoen verkregen.

De pitten daarvan zijn weder verplant.

Celebes. Volgens berigten over de maand April, liet de rust en tevredenheid binnen de landen onder 's gouvernements beheer niets te wenschen over.

In de afdeeling Noorderdistricten was, op eenige velden na, de padi-aanplant afgeloopen en beloofde een niet ongunstigen oogst.

Het padigewas in de afdeelingen Tello en Zuiderdistricten stond over het algemeen bevredigend. Men was bezig aldaar te oogsten. In de afdeelingen Boelecomba en Bonthàin was de bevolking bezig de velden te bearbeiden.

Volgens berigten, van de landzijde verkregen, hield de koningin van Boni steeds te Pasempa verblijf. Hare omgeving bestond, behalve in eenige andere prinsen en prinsessen, ook uit Aroe Timoeroeng en de dochter van Aroe Halakka.

Datoe Tawito zou evenwel zijn bivouac te Pasempa opgeslagen hebben en zich onledig houden met het opwerpen van eene benting, waartoe eenige duizende personen te Pasempa verzameld waren.

Men verhaalde, dat de koningin van Boni zich bij den vorst van Soping had beklaagd, omdat Ambona Salenké (prins van Soping,) die om aan de koningin hulp te bieden naar Boni was vertrokken, bij zijn vertrek van Boni naar Soping had weggevoerd 2 paarden en 150 karbouwen, aan de koningin toebehoorende, en een 40tal personen van Palakka.

De expeditionaire troepen zouden naar Tanette optrekken, om van daar verder op te rukken naar Mario. Volgens nadere berigten, loopende tot 15 Mei, vertoonde de vijand zich af en toe in de omstreken van de versterking Badjoa, zonder echter iets te ondernemen. — Men vermoedde, dat hij zich met veel paardenvolk in de nabijheid ophield. Den 29sten April hadden twee personen, een te voet en de ander te paard, zich in eene dreigende houding op 400 passen van het fort vertoond. Een schot uit een tirailleurgeweer deed hen overhaast de vlugt nemen. Door de zware regens was een gedeelte der courtine tusschen het noorder- en oosterbastion van het fort ingestort. — Men was bezig deze weder op te werpen.

De gezondheidstoestand der troepen en koelies liet te Badjoa te wenschen over; te Boelekomba herstelden de zieken langzaam, evenals de ziektetoestand der troepen te Macassar verbeterde. Aan de kazernes te Badjoa werd met kracht gewerkt. Alle troepen der expeditie zijn te Macassar aan wal. Het 14de bataillion, de artillerie en cavallerie, zoomede eene compagnie van het 5de bataillon infanterie, bewoonden de steenen gebouwen, vroeger door de militairen der vaste bezetting bezet. De vijf overige compagnien van het 5de bataillon waren in tijdelijke kazernes van bamboe gelegerd. De goede voeding en verpleging, alsmede rust, doen eene spoedige herstelling der zieken te gemoet zien.

Timor. Den 2den Januarij jl., is de djaksa van Koepang naar de afdeeling Babauw vertrokken, ten einde de bevolking aldaar bekend te maken met de wijze van bewerking der sawah's en het gebruik van den ploeg, met de invoering van welk werktuig men zeer was ingenomen. In het regentschap Amarasi was, door de geheerscht hebbende droogte, de aanplant der jonge djagong geheel en al mislukt. Men was daar bezig met nieuwe tuinen aan te leggen.

Gedurende de maand April was te Koepang en omstreken zeer weinig regen gevallen. De atmospheer was echter over het algemeen niet drukkend geweest.

De aanvoer van rijst, hoofdzakelijk van Macassar, bedroeg, gedurende de maand April, 229 picols, dus 100 picols meer dan in de maand Maart. Niettegenstaande deze meerdere aanvoer, was de rijst voor particulieren niet minder dan tegen *f* 10;— de picol te verkrijgen. Zulks werd veroorzaakt door het opkoopen van de aanvoeren door een paar Europesche handelaren te Koepang. Djagong en padi werden gedurende die maand niet ingevoerd.

(*Jav. Ct.*)

Samarang, 27 Mei. Dingsdag avond, den 24sten dezer, werd in het Locaal der Societeit *Amicitia*, door de leden eene afscheidspartij aan HH. officieren van het naar de Z. en O. afd. van Borneo bestemde 9de bataillon infanterie aangeboden.

Niettegenstaande het zeer ongunstige weder van dien avond, werd het feest door eene talrijke opkomst van gasten, maar vooral ook door de meest mogelijke hartelijkheid en harmonie opgeluisterd, zoo als trouwens bij de alleraangenaamste betrekkingen, die tusschen dat bataillon, zijn geachten overste, den Heer Boon van Ostade, en de inwoners dezer stad bestonden, niet anders te verwachten was. De avond was dan ook zeer geanimeerd, niettegenstaande de allertreurigste aanleiding tot het vertrek van deze schare er nu en dan een karakter van plegtigheid en ernst aan bijzettede, vooral bij het uitbrengen van zekere hoogst toepasselijke en kernachtige toasten. o. a. door het hoofd van het gewestelijk bestuur, den tijdelijken commandant der afdeeling en den commandant van het bataillon. Nadat het te ½12 uur begonnen souper geëindigd was, werd het bal hervat en duurde tot laat in den nacht.

De verzending en vervanging van troepen, nu weder ten gevolge van dit vertrek, heeft gedurende deze week vrij wat drukte veroorzaakt. Twee Gouv. stoomers, de *Ardjoeno* en *Montrado*, benevens het Ned. koopvaardijschip *Drie Vrienden*, waren voor de inscheping der troepen bestemd, welke, nadat vooraf de gewone inspectiën hadden plaats gehad, eergisteren begon en heden ochtend in de vroegte voltooid werd.

Talrijke belangstellende toeschouwers en vrienden der vertrekkenden waren heden bij de inscheping, nadat vooraf bij de hoofdwacht, door de officieren en de muziek der schutterij, en zeer veel ingezetenen, een afscheidsgroet was gebragt.

Wenschende, dat het 9de bataillon en zijn achtingswaardige aanvoerder zooveel mogelijk voor de moeijelijkheden des oorlogs gespaard worden, en overigens ten volle hun doel bereiken, roepen wij hen bij deze nog eens een hartelijk vaarwel toe!

(*Sam. Ct.*)

— Van den belanghebbende ontvangen wij het navolgende ter plaatsing.

Het ongelukkig voorval met het jagtgeweer, aan huis bij den Heer S., heeft zich niet toegedragen, zoo als het voorkomt in de *Oostpost* van den 23sten Mei No. 41, maar wel zoo als hieronder is bekend gesteld.

Nadat de Heer S. van de jagt was te huis gekomen, heeft hij een zijner bedienden gelast, het jagtgeweer, waarvan een loop geladen was, af te trekken en schoon te maken; de jongen heeft alstoen het geweer medegenomen en in den gang buiten het huis gebragt, aldaar tegen den muur gezet, en is weder naar binnen gegaan, om een laadstok met krasser te halen. Op het oogenblik, dat hij in de kamer was, is het geweer omgevallen, zonder dat er iemand in den gang was, met het ongelukkig gevolg, dat een javaansch jongetje, door den Heer S. als kind opgevoed en bezig met messen te slijpen, zoodanig is getroffen, dat het zijn dood ten gevolge heeft gehad.

(*Oostpost.*)

Soerabaija, 21sten Mei. Berigten van Boeloecomba melden, dat de duur van het verblijf aldaar van het 14de Bat. infanterie niet bekend, en het aantal zieken belangrijk is.

— Van *Atapoepoe* wordt ons, dd. 19 Maart, gemeld, dat de bijgebouwen der officierswoningen binnen de redoute, op den 1sten Februarij, door een zwaren valwind zijn ingestort, waarbij, behalve eenige schade aan meubelen enz., geene ongelukken hebben plaats gehad.

Soerabaija, 23 Mei. Gisteren middag om 4 uren, heeft, met de aan zijn rang verbonden militaire eerbewijzingen, plaats gehad de begrafenis van den, op den 1sten Mei jl. benoemden, Majoor Titulair, Raden Toemenggoen Ario Prawiro Kesoemo, (kleinzoon van Sultan Sepoe van Djocdjocarta). Behalve de M lt. en Inlandsche autoriteiten, volgde eene groote schare van vrienden en kennissen het lijk van den overledene.

— Heden worden van Batavia verwacht Zijne Excellentie de Luit. Generaal Commandant van het O. I. leger J. van Swieten en zijn adjudant de kapitein Kempees, met het voornemen, om de troepen en posten in den Oosthoek te inspecteren.

— Men deelt ons van Palembang, dd. 13 Mei 1859, het volgende mede.

Na den val van het beruchte Djatti, gaat de onderwerping langzaam vooruit. De Majoor van den Bergh deed, weinig dagen daarna, met een détachement, een togt naar de Pagger Goenong, om in deze streken eene militaire vertooning te maken en verder de hoofddoesson Penantian te bezetten. Bij de nadering onzer troepen, staken de kwaadwilligen Bandeer Agong zelf in brand, en men betrok daarop eene nabijgelegene doesson, alwaar het hoofd van het district den civielen gezaghebber kwam berigten, dat, wanneer de troepen verder oprukten, ook Penantian eene prooi der vlammen zoude worden, waarop men besloot naar Lahat terug te keeren. Bij het vertrek onzer troepen staken de muitelingen op nieuw eene doesson in brand.

Onverwacht bezette eenige dagen later een détachement Pradjoerits deze doesson Penantian, welke daarna door den 1ste Luit. de Lassasie met eene détachement militairen is bezet. De muitelingen hadden eene nabijgelegen doesson bezet en waren voornemens, Penantian te overvallen, doch onze troepen, die tegen hen oprukten, ontvingen hun zoo wel, dat zij met achterlating van een doode in overhaasting de vlugt moesten nemen.

Weinig dagen later werd, onder bevel van den kapitein d'Harvant, een détachement naar Penantian gezonden, om van daar uit een togt naar Moelak Oeloe te maken. De insurgenten hielden de doesson Koepang, slechts twee of drie palen van Penantian gelegen, bezet, welke door genoemden kapitein werd opgeëischt; hieraan werd echter niet voldaan, waarom men den volgenden dag tegen deze doesson optrok. De vijand, met de heilige lans voorop, wachtte onze troepen buiten de doesson dapper af, maar een doode en verscheidene gekwetsten waren het loon hunner vermetelheid.

Men wil dan ook, dat het hoofd der muitelingen, de bekende Pirahoen, al meer en meer zijn aanhang begint te verliezen.

Van Moeara Roepit is het berigt ontvangen, dat aldaar het gerucht verspreid wordt, dat de ontvoonde Sultan van Djambi 1500 man van Corintji om zich zoude verzameld hebben, om daarmede na de pocassa Djambi aantevallen.

(*Soer. Cour.*)

Pasoeroean, 25 Mei. Het weder, dat, in het begin der vorige maand, zich door felle droogte kenmerkte, zoodat men de oostmoesson reeds aangevangen waande, is, sedert een tiental dagen, zeer veranderd. Bij afwisseling zijn weder zware regen- en donderbuijen gevallen en het laat zich niet aanzien, dat hierin spoedig verandering zal komen.

Voor het te veld staande suikerrietgewas is dit tot nog toe niet ongunstig. Eenige fabrieken echter, die reeds met de vermaling hadden aangevangen, hebben zulks weder moeten staken, omdat de rietkarren niet meer door de doorweekte velden konden rijden en alle brandstof doornat was.

Eene herhaling van het regen-weder, dat de oostmoesson van 1858 gedurig afwisselde, zou voor deze streken een zeer buitengewoon verschijnsel zijn.

(*Pas. N. en Adv. Bl.*)

NEDERLAND.

Het hof is, den 31sten Maart, naar Amsterdam vertrokken, om aan de hoofdstad het gewoon jaarlijksch bezoek te brengen. Het gevolg van HH. MM. en van den prins van Oranje bestond uit mevr. van der Oudermeulen, grootmeesteres, freule van Zuylen van Nijevelt en freule van Aschbeek, hofdames; baron F. W. J. Aylva van Pallandt, opperkamerheer; J. F. graaf du Monceau, chef van het militaire huis. Mr. L. N. graaf van Randwijk, grootmeester; jhr. H. M. C. Clifford, hofmaarschalk; jhr. mr E. L. W. de Cock, directeur van 's konings cabinet; J. B. graaf van Limburg Stirum, intendant; W. C. baron Snoeckaert van Schauburg; baron van Haersolte van Doorn, adjudant van Z. K. H. den kroonprins; J. S. van Burmania, baron Rengers en baron Sloet, kamerheeren, luitenants J. R. Nepveu en Alewijn, ordonnans-officieren, en jhr. mr. G. J. Schimmelpenninck, kamerheer. De vorstelijke personen hebben zich, eenige oogenblikken na aankomst, onder het gejuich der menigte, op het balkon vertoond.

Wijders hebben ten hove de gewone festiviteiten, diners enz. plaats gehad; ook de audientien waren druk bezocht. Een groot getal kooplieden en andere burgers hebben te dezer gelegenheid Z. M. een adres, ten gunste van het plan tot doorgraving van Holland op zijn smalst, aangeboden, en wel nadat Z. M. en de minister van binnenlandsche zaken eene commissie uit den Amsterdamschen gemeenteraad, wegens dezelfde aangelegenheid, in de residentie ten gehoore hadden ontvangen. HH. MM. en de prins hebben hunne gewone bezoeken afgelegd en op nieuw van kunstzin en milddadigheid ruimschoots doen blijken. Den 6den April is het koninklijke gezin naar de residentie teruggekeerd.

Onder de bijzonderheden, betreffende het verblijf van de vorstelijke familie in de hoofdstad, hebben wij nog te melden, dat Z. K. H. de prins van Oranje jl. Zaturdag het maritime etablissement met een bezoek heeft vereerd. Te 10 uren kwam de prins aan 's rijks werf. Hij werd met de eerbewijzen aan zijn rang verschuldigd ontvangen, en heeft met de meeste belangstelling de verschillende inrigtingen aldaar, alsmede de kazerne der mariniers in oogenschouw genomen. Aan de helling gekomen, waar Zr. Ms. schroefstoomschip 4de klasse *de Sprinkhaan* in aanbouw is, werd door den directeur der marine den prins onder de aandacht gebragt, dat juist de bepaling ter zijner kennis was gebragt, waarbij het Z. M. had behaagd den naam van dat oorlogsvaartuig te veranderen in dien van *Retch*, ten einde, als blijvende herinnering van het roemrijk wapenfeit aldaar, van Hds. belangstelling in de marine te doen blijken. In verband daarmede verzocht de heer directeur den prins, hem wel de hooge eer te willen bewijzen, die naamsverwisseling eigenhandig te bewerkstelligen. Met de meeste welwillendheid en onder een driewerf herhaald hoera der aanwezigen, werd door den prins aan dit verzoek voldaan, waarna de muzyk van het corps mariniers het volkslied *Wien Neêrlands bloed* deed hooren. Na een kort verwijl ten huize van gemelden heer directeur, begaf de prins zich, vergezeld van den directeur, naar 's rijks lijnbaan. Ook deze inrigting werd door den prins met de meeste belangstelling bezigtigd en, na zijne tevredenheid over een en ander op de ondubbelzinnigste wijze aan den heer directeur der marine te hebben betuigd, heeft de prins zich ten 4 ure van daar naar de fabriek van de heeren van Vlissingen en van Heel begeven.

Aan het leger is bij dagorder bekend gemaakt, dat door Z. M. benoemd is tot ridder der 4de klasse van de militaire Willems orde, de 1ste luitenant I. J. W. Mekern, van het wapen der infanterie bij het leger in Oost-Indië, en zulks ter belooning van zijn gehouden gedrag en betoonden moed en beleid, bij gelegenheid van de expeditie, in de maanden Januarij en Junij 1858, tegen zeeroovers op de noordoostkust van het eiland Flores, en ter opsporing van schipbreukelingen, op dat eiland in slavernij gehouden.

— Z. M. heeft ook goedgevonden bij afzonderlijke dagorder, zoo in Indië als in Nederland, eervol te doen vermelden, den sergeant der infanterie van het leger in Oost-Indië J. H. Emmery, en zulks wegens zijn gehouden gedrag en betoonden moed en beleid bij de reeds bovengenoemde gelegenheid.

ENGELAND.

Londen, 5 April. De ministers hebben, zoo als het spreekwoord zegt, „de kruk van de deur nog niet in de hand genomen," maar zullen het Parlement zoo spoedig mogelijk prorogeren en het dan onmiddelijk ontbinden. Dit zal waarschijnlijk geschieden tegen Paschen, en daar de nieuwe verkiezingen ongeveer eene maand vereischen, zoo zal het nieuwe Parlement eerst half of einde Junij kunnen bijeenkomen, en zoo als gewoonlijk niet wel vroeger geschikt zijn tot het behandelen van gewigtige aangelenheden dan in 1860. Dit zal de derde Parlements-ontbinding zijn in zes jaren. De ministers zullen niet ontbinden op de leus van eene *reform-bill* en ook geene tweede voordragt indienen gedurende deze zitting. De reden hunner nietaftreding is de kritieke toestand der europesche aangelegenheden, welke volgens *hun* beweren verergerd zou worden door een verandering van ministerie: een drijfveer, die graaf Derby blijkbaar in werking bragt, toen hij de Kroon aanried tot het prerogatief van ontbinding te besluiten, waarschijnlijk in de hoop, dat door de eene of andere wending in de staats-omstandigheden van Europa aan de ministers het bewind weder toegezegd blijft. De geheele loop der ministeriële aangelegenheid is onvoldoende, niet zuiver van strekking of bedoeling en gevaarlijk voor het welzijn en de rust van het land, terwijl de vredes-kwestie van Europa er niet door bevorderd, maar belemmerd zal worden, ofschoon de eerste minister het niet-uitbarsten van den oorlog toeschrijft aan den ijver en de schranderheid van graaf Malmesbury (?); doch graaf Derby schijnt gisteren avond in meer dan een opzigt door zijne verbittering verblind te zijn geworden, het geen niemand, die met zijn ligt geraakt gestel bekend is, verwonderen zal, ofschoon zijne beste vrienden reden hebben over hem te blozen wegens de persoonlijke vinnigheid, waardoor zijne rede zich kenmerkte, vooral met opzigt tot lord John Russell, die niet alleen als de verstoorder van het Parlement, maar als de verstoorder van Europa's hoop op vrede werd voorgesteld. Graaf Derby liet den vrijen teugel aan zijne politieke driften bij het schetsen van lord John Russells ministeriële loopbaan sedert 1834 (dus 25 jaren), en

verlustigde zich in dezen onedelen aanval op een afwezigen tegenstander, gedurende twee-en-dertig minuten. gelijk de hertog van Argyll aanmerkte, na slechts kortelijk het besluit tot de parlementsontbinding te hebben aangekondigd. De minister zeide, dat de aanneming van lord John Russells amendement inderdaad als eene verklaring van wantrouwen in het bewind beschouwd moet worden, schoon het tegenwoordige ministerie tot stand was gekomen, nadat alle andere zamenstellingen gefaald hadden, en de verbrokkelde toestand van de partijen in het lagerhuis een geregeld bestuur bijna onmogelijk had gemaakt.

Lord Granville nam, in een antwoord, vol verontwaardiging over graaf Derbys aanval op lord John Russell, niet slechts de verdediging van dezen staatsman op zich, maar overtuigde den eersten minister, regtstreeks onwaarheid te hebben gesproken, daar spr., als lid van een vroeger ministerie Russell, verklaarde, dat de leden van dat ministerie in 1852 lord John verzocht hadden af te treden, en de bewering van graaf Derby dienaangaande volkomen zonder grond was. Lord Granville wederlegde vervolgens, natuurlijk met zeer geringe moeite, al wat graaf Derby in het midden had gebragt, wegens de verdiensten van de ministers in het behouden van den vrede.

Op hetzelfde oogenblik, dat graaf Derby lord John Russell beschuldigde, geene vaste beginselen te hebben gevolgd in zijn ontwerp van hervorming, was deze bezig die mede te deelen in het Lagerhuis. Aldaar deed de minister van financiën Disraeli dezelfde aankondiging als graaf Derby in het Hoogerhuis, doch op een veel gepaster toon en zonder die bitterheid, welke de rede des eersten ministers ontsierde. Hij besloot zijne aankondiging met te melden, dat de ontbinding van het Parlement zou geschieden, zoodra aan de eischen der algemeene belangen voldaan was.

Lord Palmerston bragt hulde aan de heusche voordragt van den minister van financiën. Hij beschouwde de stemming van het Lagerhuis geenszins als een blaam en begreep, dat de ministers hadden kunnen volstaan, met de wet in te trekken of die te wijzigen in comité. Spr. was van gevoelen, dat de ontbinding van het Parlement geen verstandige maatregel was, doch hoopte, dat die nu zoo spoedig mogelijk geschieden zou, daar uitstel vergezeld zou gaan van wanorde en onzekerheid. Het ministerie behoorde te bedenken, dat de kwestie hier niet was, welke bewindslieden zouden worden gekozen, maar welke *reform-bill* zou ingediend worden.

De heer Bright was van gevoelen, dat de stap, door het bewind genomen, zeer verstandig en gepast was.

Lord John Russell wierp de beschuldiging van ruststoring op het bewind terug, dat zeer goed geweten had, welke debatten door zijn ontwerp zouden uitgelokt worden. Hij achtte het beroep op de natie zeer onoordeelkundig, en men behoorde daartoe eerst in den uitersten nood besloten te hebben. Spr. ging vervolgens voort met de beginselen op te noemen, die hij voorstond, ingeval eener hervorming van het kiesregt, doch was tegen de geheime stembus.

Lord Stanley bragt alstoen de indische finantiën te berde. Het tekort van 1857—58 bedroeg negen en dat van 1858—59 dertien millioen pond, waarvoor reeds leeningen waren aangegaan. In het loopende jaar rekende men op een millioen vermeerdering in de opbrengsten en op groote bezuiniging door het ontslag van verscheidene regimenten. Lord Canning zou eene nieuwe leening in Indië uitschrijven en nog vier of vier en een half millioen pond sterling behoeven. De ministers waren intusschen niet voornemens meer gelden aan te vragen dan die, welke vermeld waren in de aanhangige wet.

De *Globe* zegt, dat het Parlement waarschijnlijk den 16 of 17 April zal ontbonden worden.

De *Times* verklaart goede gronden gehad te hebben, waarop hij gisteren meldde, dat de ministers niet aftreden en het Parlement niet ontbinden zouden. Het blijkt echter, dat het blad op nieuw zeer onjuist berigtte.

Volgens parijsche brieven, zal de keizerlijke onderteekening (ingeval van een congres) geweigerd worden aan alle stukken of besluiten, zinspelende of betrekking hebbende op de tractaten van 1815 en op die van Verona en Laibach.

— Het volgende curieuse stuk is te Londen in het licht verschenen, geheel in den stijl en uiterlijken vorm der parlements-acten vervat:

ANNO VIGESIMO SECUNDO ET VIGESIMO TERTIO VICTORIAE REGINAE.

Cap. CCXXXVIII.

Acte tot hervorming en regeling van het toilet der vrouwen, en strekkende tot wijziging der in gebruik geraakte crinoline en andere kunstmatige overtolligheden; wijders inhoudende en vaststellende alles, wat aangaat de magtsbevoegdheid, bepalingen, regelen, boeten en straffen daaruit voortvloeijende.

(Zitting 1859.)

Overwegende, dat het, om verschillende dringende en geldige redenen, nuttig en noodig geworden is, dat zekere punten, rakende het toilet der vrouwen, de crinoline en wat dies meer zij, geregeld en hervormd worden bij speciale acte, wordt bij deze, met en door de bekrachtiging der geestelijke en wereldlijke lords en der gemeenten, in dit Parlement vereenigd, vastgesteld hetgeen volgt:

Art. I Van het tijdstip der afkondiging dezes, worden de regten der vrouwen, krachtens welke zij den vorm en omvang harer uiterlijke kleedingstukken bepalen, nietig verklaard en ingetrokken.

II. Van het oogenblik der aanneming dezer acte, zal geene vrouw, onder welk voorwendsel ook hoegenaamd, kooijen of crinolines mogen dragen van meer dan twee ellen middellijn, hetzij deze voorwerpen vervaardigd zijn van staal, ijzer, balein, mandewerk, touw, caoutchouc, gutta percha, hout of andere materialen, strekkende dit verbod tot het vergemakkelijken van het verkeer in de parken, kerken, schouwburgen, concertzalen, rijtuigen, stoombooten, tunnels en particuliere vertrekken, en op de bruggen en stoepen, ten einde botsingen en ongelukken te voorkomen — alles op poene van 20 *shillings* voor iedere overtreding, welke som door de veroordeelde zal moeten worden verdiend met naaldwerk, door de overheid te verordenen.

III. Het is elke vrouw boven de 40 jaren verboden, een roode of andere schitterend gekleurde japon te dragen, die de paarden, runderen of ezels zou kunnen doen schrikken, en aan de schoothondjes stof tot onnoodig gekef, of het opkomend geslacht der straatjongens aanleiding tot voor hun jaren ongepaste opmerkingen zou kunnen geven.

IV. Telken male wanneer eene gehuwde vrouw, den ouderdom van 50 jaren nog niet bereikt hebbende, of korter dan 10 jaren gehuwd zijnde, een nieuw kleed zal noodig hebben (welke noodzakelijkheid door den man zal behooren te worden geconstateerd), zal zij, vóór den aankoop, een staal der stof aan de beoordeeling van haar man moeten onderwerpen, die gehouden is, binnen tweemaal vier-en-twintig uren zijn gevoelen daarover uit te brengen. Hij zal daarvan een certificaat moeten afgeven, aldus ingerigt:

»Ik, Theophilus Brick, echtgenoot van Cecily Mary Brick, stem toe bij dezen in den aankoop van 10 ellen zijde voor een kleed tegen een shilling 8 d. de el; welke zijde in alles zal behooren gelijk te zijn aan de kwaliteit en kleur van hierbij overgelegd staal.

(get.) TH. BRICK.

Aan Simon Skulks, manufacturier.
Battersea.

V. Eene niet gehuwde vrouw, beneden de 30 jaren oud, heeft een soortgelijk certificaat van hare ouders noodig.

VI. Vrouwen, die vóór de aanneming en afkondiging dezer acte in het bezit zijn van hoepels, randen, kooijen, crinolines, of andere cirkelvormige toestellen, met de bepalingen dezer in strijd, zullen gehouden zijn, met toestemming harer naaste bloedverwanten, de bedoelde voorwerpen in te leveren aan het naastbijzijnd politie-bureau, ten einde daar nuttig gebruikt te kunnen worden voor vuurschermen, matrassen, vogelkooijen of zakken, ten dienste van het personeel, de armen der wijk of de schoenpoetsers.

VII. Het is iedere vrouw, beneden de 16 of boven de 40 jaren, verboden, laarsjes te dragen met hakken, hooger dan 3 duim, of van leder met stalen en zilveren vetergaatjes of schitterend gekleurde nestels opgesierd, kennelijk ten doel hebbende de aandacht der voorbijgante te trekken, — op poene van 10 sh., welke boete men des verkiezende zal kunnen vervangen door eenige dagen arbeid in een openbaar waschhuis, door de overheid aan te wijzen.

VIII. Na aanneming en afkondiging dezer, zal het geene vrouw boven de 10 jaren veroorloofd zijn, een hoed te dragen, verder dan 10 duim van het voorhoofd achterwaarts staande, en waarvan de *bavolet* niet geheel den hals bedekt, op poene als in art. 7.

IX. Onder zekere voorwaarden, zal het aan vrouwen, die overigens blijk van gezond verstand geven, geoorloofd zijn, mantels van *peau d'ours, rosé* rijglijven en gekleurde handschoenen te dragen.

Gedrukt bij J. Rounce en Alfred Bas, drukkers van H. M. de Koningin.

De nieuwe politie-verordeningen, betreffende de crinoline en het maken van kleederen, zullen onverwijld aan het huis worden voorgelegd.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 April. In het heden verschenen nommer van het *Journal des Débats,* worden de kansen voor en tegen het uitbarsten van een oorlog overwogen. Het uitzigt op het behoud des vredes is nog steeds onzeker. De mogelijkheid, dat lord Palmerston aan het bewind zal komen, beschouwt het bedoelde blad niet als eene voorbode eens oorlogs, want niets waarborgt ons, dat deze in zoodanig geval eene andere gedragslijn zal volgen, als lord Derby tot heden heeft aangenomen als rigtsnoer zijner buitenlandsche staatkunde. Een verblijdend teeken is het echter, dat de stem der algemeene opinie zich verheft tegen die mogendheden, welke, hetzij door eene weigering of door schoorvoetend te werk te gaan, het behoud des vredes in gevaar hebben gebragt. Hetgeen als zeer bedenkelijk wordt geacht, is het wantrouwen, dat bijna erfelijk mag genoemd worden, tegen de veroveringszucht, welke aan Frankrijks regering wordt toegeschreven. »Eene zaak mag niet worden voorbijgezien," zoo leest men in het bedoelde artikel, »de beschaafde klassen der maatschappij verklaren zich krachtig voor het behoud van een eervollen vrede, dewijl zij tot heden geen redelijken grond zien tot het voeren van een oorlog."

DUITSCHLAND.

Berlijn, 6 April. Aan de *Neue Preussische Zeitung* wordt uit Weenen gemeld, dat Rusland, Engeland, Frankrijk en Pruissen eene uitnoodiging aan de cabinetten van Weenen en Turin hebben doen toekomen, om de wederzijdsche troepen van de grenzen terug te trekken, ten einde aldus elke toevallige botsing te voorkomen. Naar het schijnt bestaat er echter weinig hoop, dat aan die uitnoodiging gevolg zal worden gegeven, daar Oostenrijk verlangt, dat Sardinie, als kleinere mogenheid, daarmede een begin zal maken, en Sardinie daartegen dit vordert van Oostenrijk, als sterkere mogendheid.

— De *Ostdeutsche Post* meent, dat het beste middel tot behoud van den vrede, gelegen is in eene triple alliantie tusschen Engeland, Pruissen en Oostenrijk.

— Onder den toevloed van een groot aantal personen, heeft den 2den dezer voor de jury te Munchen het proces plaats gehad tegen den heer Zander, redacteur van de *Volksbote,* beschuldigd van den minister van staat, graaf von Reigersberg, door middel van de drukpers beschimpt te hebben. Eerstgemelde heeft namelijk in een der nommers van zijn blad het volgende gezegd: «De staatsminister heeft bij de verkiezingen 24 stemmen bekomen, hieraan ontbreekt slechts 1," waarmede, volgens een eigenaardige uitdrukking, 25 stokslagen bedoeld zouden zijn, eene insinuatie, die kwetsend geacht wordt voor de eer des ministers. De heer Zander trachtte te betoogen, dat die beleediging in de woorden niet opgesloten lag; wanneer men die er in zocht, zoo had hij slechts te antwoorden: gedachten zijn tolvrij. Het openbaar ministerie hield de beschuldiging vol, te meer, daar graaf von Reigersb[...] in de *Volksbote* reeds vroeger hevig aangevallen w[...] omdat hij voornemens geweest is, de straf van st[...] slagen weer in te doen voeren. De jury heeft [...] beschuldigde vrijgesproken.

— Uit Christiania wordt gemeld, dat aldaar een [...]vige brand is uitgebarsten, waardoor 15 huizen in asch zijn gelegd.

— Onder de meest onbeschaamde petitien, welke dusverre bij de Pruissische kamers zijn ingekomen, hoort zeker die van een bedelaar in eene provincies[...] die zich bij de kamer beklaagt, dat de policie hem [...] vrije uitoefening van zijn bedrijf belet en dat, ho[...] de constitutie de vrijheid waarborgt en instelling[...] van weldadigheid ongehinderd op de vrijgevigheid [...] burgers aanspraak maken.

ZWITSERLAND.

In gansch Zwitserland doet zich de algeme[...] geest, om de onzijdigheid des lands met alle kracht [...] handhaven, met den dag luider hooren. De bonds[...]gering heeft vast besloten, om zich in vreemde gesch[...]len niet te mengen, maar daarentegen tot rigtsn[...] aangenomen de verdediging van de onschendbaarheid [...] onzijdigheid van Zwitserland, zonder er zich om te [...]kommeren, welken indruk eene dergelijke staatku[...] te Weenen of Parijs maken kan.

ITALIE.

Volgens de *Indipendente* uit Turin, hebben e[...] aantal aanzienlijke jonge lieden uit Florence, die v[...]willig dienst genomen hebben in het leger van koni[...] Victor Emanuel, een adres van gelukwensching v[...] hunne stadgenooten ontvangen. Het luidt aldus: Ed[...]moedige patriciërs, die naar de wapenen grijpt vo[...] de onafhankelijkheid van Italie! Ontvangt den he[...] wensch uwer stad, welke zich met fierheid uwe m[...]der noemt. Vele kinderen des volks, anderen, nog v[...] meer in getal, zullen u volgen. Wij zullen allen na[...] u toesnellen, wanneer het uur van den laatsten oor[...] zal geslagen hebben. Moge uw voorbeeld navolg[...] vinden bij den geheelen adel! mogen de schoone dag[...] van vroeger voor Florence terugkeeren, toen er bij d[...] adel en het volk een edele wedijver bestond, in al[...] wat vaderlandsliefde en burgerdeugd was! Brengt d[...] koning van Italie onzen groet, kust voor ons de dr[...]kleurige vaan. Wij zullen elkander weldra in de ge[...]deren van het onafhankelijkheids-leger wederzien."

— Eene nieuwe staatkundige brochure zal den 11d[...] April het licht zien. Zij voert ten titel: *l'Autriche M[...]chiavel et l'Italie.* Gelijk de titel reeds aanduidt, wo[...] Oostenrijk daarin hevig aangevallen. Ook de Paus wo[...] er niet in ontzien.

RUSLAND.

Naar luid van eene dépêche uit St. Petersbu[...] dd. 5 April, ging de bevolking van Groot-Tschetsch[...] voort met zich te onderwerpen en zal weldra geh[...] naar Rusland zijn verplaatst. De Russen hebben t[...] westen van Weden, de hoofdsterkte van Schamyl, tw[...] redoutes opgerigt, ten einde hem den toevoer af [...] snijden.

— Uit Helsingfors wordt het gerucht medegedee[...] dat eerstdaags een Finlandsche landdag bijeengeroepe[...] zal worden. Dit zou de eerste keer zijn, sedert Fi[...]land onder Russische heerschappij gekomen is 180[...] Als aanleiding daartoe wordt opgegeven, dat de st[...] der finantien van dat land het sluiten van eene leeni[...] noodzakelijk maakt en dat zulk eene operatie, zond[...] toestemming des landdags, niet geschieden kan.

— Volgens een schrijven uit St. Petersburg, zal de v[...]making der boeren, den 20sten September aanstaan[...] geproclameerd worden bij een keizerlijk manifest, zijn[...] het als dan de dag, waarop de troonopvolger zijn z[...]tiende jaar en dus den ouderdom zal hebben berei[...] die hem in Rusland meerderjarig maakt.

— Uit St. Petersburg wordt het volgende geme[...] »Men herinnert zich niet ooit in Rusland zulk e[...] zachten winter beleefd te hebben. De Finsche en Bo[...]nische golven zijn bijna niet met ijs bedekt gewee[...] In de maand Februarij is een geladen schip van K[...]penhage te Helsingfors binnengeloopen, en dat is wa[...]schijnlijk wel het eerste vaartuig., hetwelk ooit dit t[...]ject heeft afgelegd in een tijd van het jaar, waar[...] anders tusschen Reval en Helsingfors geen ander mi[...]del van communicatie bestaat dan de slede. De [...]wone pleiziertogtjes op de Newa, in eene slede m[...] rendieren bespannen, konden dit jaar niet plaats h[...]ben, omdat wij daartoe hier niet genoeg ijs en snee[...] hadden."

WEST INDIE.

De *Surinaamsche Courant* van 17 Febr. jl. bevat h[...] volgende berigt uit Paramaribo: Naar wij vernemen [...] door het koloniaal bestuur, op daartoe van het min[...]terie van kolonien verkregene magtiging, een grondbr[...] verleend geworden aan de heeren mr. S. J. Cohen [...] Julius Meijer, te Amsterdam, ten behoeve der op te rigt[...] Surinaamsche Maatschappij van Mijnwerken en Cultu[...] *Aurora,* voor een terrein lands groot 6000 akke[...] gelegen ten zuiden van en grenzende aan de concess[...] Victoria, aan den linker oever van de rivier Bove[...] Suriname, en zulks tot ontginning aldaar van mijne[...] bosschen en gronden.

Men meldt van Paramaribo, dd. 20 Februarij: [...] verband met de loffelijke pogingen, welke door o[...] bestuur worden aangewend tot beschaving der bosc[...]negers alhier, kunnen wij melden, dat het zoontje v[...] het groot-opperhoofd der Becoe- en Moesinga-boschn[...]gers, met name Johannis, thans geplaatst is op de ce[...]trale school der Moravische broeders, te Beekhuijzen[...]

— Aan boord van de Fransche stoomboot *l'Oyapo[...]* die te Paramaribo is aangekomen, bevindt zich de he[...] Melinon, directeur van het etablissement St. Laure[...] aan de Marowijne (Fr. gedeelte), die zich met dien b[...]dem naar eenige plantages zal begeven, ten einde o[...]trent de onderscheidene cultures inlichtingen in [...]winnen. Na een achttal plantages te hebben bezoc[...] is hij heden weder naar Cayenne teruggekeerd. V[...]gens een gerucht, hebben zich de Chinezen op de M[...]tray aan zulke verregaande wanordelijkheden schul[...] gemaakt, dat de directeur van het etablissement z[...] ontslag heeft aangevraagd.

— Te San Domingo zal de commandant weder de zaak moeten behandelen van een Ned. schoener, die tijdens de revolutie tegen Baez genomen is. Den 19den werd de verjaardag des konings luisterrijk gevierd. In de kerk der Ned. Port. Israel. gemeente werd, in bijzijn van verschillende autoriteiten, bij die gelegenheid eene toepasselijke rede door den bekwamen en geachten lar. prediker Chumaceiro uitgesproken.

Ingezonden Stukken.

Antwoord op de opmerking in het Handelsblad No 41.

Toen het B. H. No 26 in het kamp te Badjoa ontvangen werd, lachte men hartelijk om het Artikel, overgenomen uit de Oost-post. Zooals het echter wel meer gaat, niemand dacht er aan, om die aaneenschakeling van waarheid en leugens, overdrijving en verlichting te kritiseren. — De opmerking, in het B H.No 41. doet mij thans besluiten medetedeelen, welke waarde aan voornd. Artikel moet gehecht worden. —

« Des morgens om 5½ uren rukte de kolonne van Badjoa op — slechts zes palen van Boni, den zetel der koningin, verwijderd. — Een goede breede weg leidt derwaarts, doch is voorzien van vele verhakkingen en andere hindernissen. — Deze werd omgetrokken, waarover 8 volle uren werd besteed.

(Oost Post.)

De kolonne rukte om 6½ *uren* op; Boni is slechts 3 *palen* van Badjoa verwijderd; de goede breede weg liet veel te wenschen over — niettegenstaande de vele verhakkingen en hindernissen alleen in de verbeeldingskracht van den berigtgever der O. P. bestonden; de omtrekking had dan ook om geheel andere redenen plaats en werd, daar om 12 uren Boni reeds genomen was, in 5½ *uren* volbragt.

« Boni werd vervolgens geheel plat en in brand geschoten.

Zuivere uitvinding van den berigtgever: de Artillerie heeft, toen zij in batterij vóór Boni stond, geen schot gedaan.

„De kraton werd verdedigd door twee dertig-en twaalf achtponders (O. P.) Twee oude ijzeren zesponders en een vierponder — niet in de kraton in batterij — maar op verschillende plaatsen op den grond liggende, is al het geschut, dat in Boni gevonden werd.

Groote rijkdommen moeten eene prooi der vlammen geworden zijn, o. a. voor *f* 120,000 aan opium" O. P.

Waar haalt berigtgever dat van daan? — De vijand is niet van plan geweest, de hoofdplaats te verdedigen en had zijne *rijkdommen* (?) reeds lang in zekerheid gebragt. — Naar den *reuk* te oordeelen, moet echter in één der huizen opium verbrand zijn — voor hoeveel aan waarde — zoude alleen door eene dansende tafel kunnen beslist worden. —

„Alléén vond men een jong meisje met een houw over het hoofd, dat spoedig afgemaakt werd, daar men geene kans zag, dat kind in het leven te behouden. Bij deze gelegenheid hadden de onzen slechts drie dooden. — (O. P.)

Verschrikkelijk tooneel!! Ik zie het in den geest voor mijne oogen — hoe dat meisje, met een houw over het hoofd, zich manmoedig verdedigt — hoe zij drie van haar aanvallers doet sneven, maar eindelijk voor de overmagt (.b. v. een peloton Infanterie) moet zwichten en afgemaakt wordt. Gelukkig, dat er geen woord van waar is.

„Dien nacht werd er onder het licht van achttien brandende kampongs gebivouakeerd." (O. P)

Sterk coloriet à la Rembrandt: ik geloof er waren 5 of 6.

Onze cavallerie heeft vele charges met goed gevolg gemaakt. (O. P.)

Helaas, totale onwaarheid; want de vlugheid en onverschrokkenheid, die wij van enkele cavalleristen, bij het nemen van gevangenen, hebben bewonderd — deden het wel bejammeren, dat zich geene gelegenheid voorgedaan heeft, het geheele escadron en massa te laten chargeren.

„Een Brigadier en 4 man hebben 150 vijanden uit een boschje verdreven, die deze allen in de pan zijn gehakt." (O. P.)

Quelle bouchesie! — Maar ook al weder *onbekend* in de krijgsgeschiedenis der expeditie tegen Boni. — Ik laat het thans aan het publiek over, de waarheidsliefde van den berigtgever der O. P. te beoordeelen.

Aangezien ons echter eenige vrouwen in handen gevallen zijn, wil ik kortelings mededeelen, hoedanig met haar gehandeld werd.

Bij het nemen van Badjoa, werd eene oude vrouw gevangen genomen, die, waarschijnlijk door den schrik bevangen, naauwelijks meer loopen kon. — Zij werd eenige dagen bij het 10. Batn. verpleegd en vervolgens tot in 't gezigt van den vijand buiten de voorposten gebragt. —

Toen het 10. Batn. uit den reeds in vlammen staanden kampong Bedjong terugtrok, vond de Sergt. M. . . . van dit Batn. dezelfde oude vrouw, dezen keer echter doodelijk gewond en zoo te zeggen in de laatste stuiptrekkingen, onder een brandend huis liggen. Hij maakte toen aan haar lijden een kort einde, want aan medenemen was niet te denken. — De kwestie of hij goed of slecht gehandeld heeft, wil ik hier niet aanroeren, maar bij een goed Onderofficier, zoo als M. . . . was (hij is thans ook reeds een slagtoffer der Expeditie:) versierd met het kruis der braven, moet men bepaald aannemen, dat hij die daad uit medelijden verrigt heeft, want ware moed en wreedaardigheid gaan niet hand aan hand.

Bij het nemen der kampong Marongin, werd een jong meisje ziek in een huis liggende gevonden. — Daar wij bij dien kampong bleven bivouakeren, plaatste men een post bij dat huis, ten einde te voorkomen, dat de zieke gemolesteerd werd. De Officier van Gezondheid, V . . . . . . ging met een soldaat, die hare taal magtig was, naar haar toe; zij weigerde echter medicijnen te nemen. — Den anderen morgen werd zij, — daar de kampong verbrand moest worden, uit het huis gedragen en in eene hut van 't bivouak, met al hare goederen bij zich en voorzien van eten en drinken, nedergelegd, terwijl een vertrouwd onderofficier met eenige manschappen werd achtergelaten, die haar eerst verlieten, toen de geheele kolonne was afgetrokken.

Eindelijk werd nog eene vrouw gevangen genomen, die — door den honger gedreven — uit het gebergte gevlugt was, om eten voor hare kinderen te zoeken. — Zij werd den anderen dag, nadat zij eerst eenig geld en zooveel rijst, gedroogde visch en zout, als zij slechts dragen kon, ten geschenke had ontvangen, weder ontslagen. —

Batavia, den 22 Mei 1859.

Een officier van het Expeditionaire leger te Boni.
(*Redactie.*)

Mijnheer de Redacteur!

In den Java-bode van den 5den April 1859 no. 28, wordt, onder het hoofd: *Chinesche wetten en gebruiken*, de noodzakelijkheid aangetoond der zamenstelling van een compendium van de voornaamste chinesche wetten, en de strenge opvolging daarvan door de regterlijke collegiën en Boedelmeesteren.

Alhoewel ik op die aantooning geene aanmerkingen wil maken, dewijl het ook mij meer dan eens is gebleken, hoezeer de gevoelens der chinesche adviseurs bij het omgaand geregt of bij de regterlijke collegiën, in regtszaken als anderzins, van elkander kunnen verschillen en hoe weinig zij met hunne eigen wetten bekend zijn, zoo zij het mij echter veroorloofd ten dezen aanzien het een en ander bekend te stellen, waarvan welligt bij het inwinnen dier gevoelens, of bij het zamenstellen van bedoeld compendium, kan worden gebruikt gemaakt, en verzoek ik UEd. beleefdelijk het ondervolgende daarom eene plaats in uw blad te verleenen.

Het is inderdaad waar, dat de meeste hier in Indië woonachtige Chinezen geene naauwkeurige kennis bezitten van de in China heerschende wetten en vaste gewoonten en wel: *omdat zij zich óf de boeken, welke haar betatten, niet aanschaffen óf ze niet verstaan.*

Deze boeken toch bestaan reeds sedert 216 jaren in China. Men vindt ze echter slechts bij enkele gegoede Chinezen op Java en elders in onzen indischen Archipel. Zij maken één geheel uit van 30 deeltjes en zijn zamengesteld door de overname van vroegere en de bijvoeging van nieuwe wetten en gebruiken, en alzóó uitgegeven op last van den eerst hieronder genoemden tartaarsch-chineschen Koen of Keizer, terwijl diens opvolgers ze als zoodanig, — als de in het chinesche rijk vigerende burgerlijke en militaire wetten, — hebben erkend en doen naleven. Deze keizers zijn:

	Soen Tie (Koen)	die 16 jaren regeerde.	
Zoon, kleinzoon en achterkleinzoons van Soen Tie.	Kong Hie	„ 61 „	„
	Yong Tjing	„ 13 „	„
	Khiang Liong	„ 60 „	„
	Kia King	„ 25 „	„
	Tan Kong	„ 30 „	„
	en		
	Bam Hong	„ 9 „	„
	die nog regeert		
	als boven zamen 216 jaren.		

Gelijk men weet, bezitten de chinesche keizers eene onbepaalde, volstrekt willekeurige magt. Zij kunnen dus, na deskundigen daaromtrent al of niet te hebben gehoord, die wetten naar hun eigen goedvinden veranderen of vernietigen en nieuwe invoeren. Na Soen Tie heeft evenwel geen hunner daarin zoo veel wijzigingen en verbeteringen gebragt als keizer Tan Kong.

Men verdeelt die wetten gewoonlijk in 5 hoofdonderwerpen of hoofdafdeelingen als: 1 Kong Poh, — 2 Leh Poh, — 3 Hoh Poh, — 4 Hing Poh, — en 5 Ping Poh, en deze vijf weder in 436 onderafdeelingen, bevattende 1573 artikelen; voerende dit geheele werk den titel van *Tai Tsjing Loet* of *Staatswetten*.

Het wordt in China gedrukt en uitgegeven en kost gewoonlijk niet meer dan hoogstens eens 20 sp.m., zoodat elk Chinees, die een weinig gegoed is en belang stelt in de kennis der wetten en gewoonten zijns lands, zich het kan aanschaffen. — En moge ook al de hooge taal, waarin het is geschreven, of sommige woorden of volzinnen, door de meesten hunner niet worden verstaan en de beoefening daarvan hun moeijelijk vallen, dan vindt men overal in dit werk nota's of aanteekeningen, die tot verklaring of opheldering dienen.

Ofschoon die wetten op de hier in N. O. I. gevestigde Chinezen niet allen kunnen worden toegepast en dit eene medeoorzaak is, waarom de gevoelens der bovengenaamde adviseurs, volgens hunne bewering, menigmalen zoo zeer uiteenloopende zijn, zoo geloof ik echter, dat de weinige moeite, die zij zich geven, om er naauwkeurig mede bekend of vertrouwd te worden, als eene der voornaamste redenen hunner onkunde of weifeling te dien opzigte moet worden beschouwd. Zij toch, zoowel als alle personen hunner natie, die zich vroeger en later in N. O. I. hebben nedergezet, houden zich steeds met den handel en andere speculatien onledig, met het doel niet alleen, om zich een eerlijk en goed levensbestaan te verzekeren, maar ook om, zoo mogelijk, schatten te verzamelen, al geschiedt zulks ook wel eens op eene onedele wijze.

Moet dergelijk, ja onophoudelijk, eenig streven naar vermeerdering van kapitalen, ook en vooral om in weelde en aanzien te kunnen leven, invloed te verkrijgen en geëerbiedigd te worden, hen niet noodzakelijk min of meer onverschillig maken omtrent zoogenaamde (niets opbrengende) bijzaken, of zaken van anderen, waarbij zij geen belang hebben? — Kan *dan* pligtsbesef jegens aangelegenheden van personen, die wel tot hunne natie behooren, maar overigens hun vreemd zijn, boven dat alles in aanmerking komen? — Zijn zij, door hooger hand daartoe uitgenoodigd, *verpligt* hunne gevoelens, zooals boven wordt bedoeld, kenbaar te maken, dan voldoen zij natuurlijk daaraan, maar hoe? — Dat derhalve bepaalde, afdoende voorzieningen daartegen zullen moeten worden gebezigd, zal wel geen nader betoog behoeven. De ervaring te dezen aanzien spreke.

De zoogenaamde chinesche officieren op de hoofdplaatsen van N. O. I. behooren wel doorgaans tot de notabelen en geschiktsten als hoofden hunner natie, maar of zij op eene grondige, of althans op eene voldoende kennis van gemelde wetten en gewoonten kunnen bogen, zal mede de ervaring wel reeds hebben geleerd en zal nader blijken, wanneer tot de zamenstelling van het compendium wordt overgegaan.

Behalve de opgenoemde staatswetten zijn er ten behoeve der Chinezen nog godsdienstige, zedekundige boekjes, waarvan er 2 zijn van Kong Hoe Tjoe, 1 van Tjoe Soe en Tjing Tjoe en 2 van Bing Tjoe; als mede eenige boekjes van Keh Leh en anderen, handelende over familie- en huishoudelijke zaken, enz.

Van de boven aangehaalde werken bestaat, voor zoo ver mij bekend is, geene overzetting in de Nederlandsche taal; zulks zal echter dienen te geschieden, vooral van die wetten en vaste gewoonten, welke op de ten deze bedoelde Chinezen van toepassing zullen worden verklaard, ten einde ook bedoelde officieren of hoofden, of hunne plaatsvervangers, bij het uitbrengen hunner adviezen in regts- of andere zaken, om de opgemelde redenen, te kunnen controleren, even als zulks ten regte noodig wordt geacht ten opzigte van de adviezen van de priesters en hoofden der Javanen en Maleijers, en waarom van den Mahomedaanschen Koraän eene, naar de behoeften dezes tijds ingerigte, Nederlandsche vertaling eerstdaags zal worden uitgegeven, gedrukt bij de heeren Lange en Co. te Batavia.

En nu nog een enkel woord over de vertaling van dien Koraän in het Javaansch. Het bezit van dat godsdienstig wetboek in de Javaansche taal zal voorzeker velen aangenaam en nuttig zijn en vele dwalingen doen kennen; maar of het debiet daarvan de moeite en kosten, daartoe besteed, ruim zal vergoeden, daaraan twijfel ik. [1]) Het is mij namelijk meer dan eens gebleken, dat de Mahomedaansche, kortzigtige priesters en Arabieren het gebruik van dat boek in het Javaansch afkeuren en zullen tegenwerken, omdat niet het Javaansch, maar het Arabisch de oorspronkelijke, gewijde taal is, waarin de Koraän van hun profeet Mahomed is geschreven, vele woorden door de vertaling hunne ware beteekenis en kracht hebben verloren en, over het algemeen, het geheel niet dien eerbied als heilig boek verdient, zooals de Koraän in de Arabische taal, de taal hunner vaderen, de taal huns profeets. Welk een invloed die priesters en Arabieren hier soms hebben en waarom, is te overbekend, dan dat ik dit nog zou behoeven aan te toonen. Elk kenner en beoefenaar der Javaansche taal zal evenwel die uitgave toejuichen, aangezien zij hem weder een middel heeft verschaft tot verrijking zijner taalkennis omtrent meer afgetrokkene, godsdienstige denkbeelden en voorschriften, en omtrent den toestand, de zeden en gewoonten van de volken, vóór wie dat boek in der tijd eigentlijk is opgemaakt en aan den inhoud waarvan zij als goddelijke waarheid gelooven.

Moge door het in het *licht* geven van dat boek in het Javaansch en Nederlandsch, de *duisternis* daarvan verdwijnen!

Ploegman.

Pasoeroean, den 15den *Mei* 1859.

[1]) De geachte inzender vergist zich hierin, daar de van de handzetting van den Javaanschen Koran, boven verwachting, groot is geweest.

(*Redactie.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DAT. M.	NAAR
Mei	22	Engelsch	Wijalesse.	Guntou	Singapore	21 April	Londen
„	27	Hamburg	Alma en Olga	Osnabruck	Akijab	12 „	Batavia
„		Engelsch	Earl of Windsor	Brown	Shanghae.	10 „	Londen
„	28	Hamburg	Wiedemann	Th. Kalcklösner	Golf van Perzie	20 Mei	Batavia

Aangekomen schepen te *Batavia.*

VLAG.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
Mei	28	Nederl. Indisch	brik	Antoinette	F. Chasteau	Macasser	12 Mei	Cassalette & Co.
„	29	Nederlandsch	bark	Jan Daniel	H. Hagers	Indramaijo	28 „	Metzendorff, Wilmans & Co.
„	—	„	„	Oemar Basha.	Said Oemar	Lampongs	23 April	B. J. Jacobs.
„	—	„	„	Maria Elize	M. van der Putte	Soerabaija		E. Moormann & Co.
„	30	Ned. Indisch	schoener	Clipper	Eschauzier	Tagal	28 Mei	Buijs, Jacobson & Co.
„	—	„	bark	Bima	Serpomaar	Koetie	16 „	„
„	—	„	„	Ararat	J. Steendam	Riouw	18 „	Gasper & Co.
„	—	Deensch	„	Emely	C. P. Petersen	Singapore	16 „	C. Bahre, G. Kinder
„	31	Hamburg	„	Joan Herman		Sydney		Metzendorff, Wilmans & Co.
„	—	Nederlandsch	„	't Goede Vertrouwen	D. J. Kraan	Pecalongan	29 Mei	E. Moormann & Co.
„	—	Ned. Indisch	„	Batavia		„		Gezagvoerder.
Junij	1	„	stoomschip	Samarang	S. van Hulsteijn	Samarang	31 „	Landberg, Bezout de Bie & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Mei	29	Ned. Indisch	stoomschip	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang via Cheribon
„	—	„	bark	Emea	F. A. P. Wentholt	Samarang
„	—	„		Srie Palembang	Tjia Tjeugsin	Cheribon
„	—	„	schoener	Hongwan	Lim Kwisoeij	
„	—	Nederlandsch	bark	Alblasserwaard	van Linderen	Nederland via Wijnkoopersbaai
„	—	„	„	Minister van Hall	O. de Haas	Soerabaija
„	—	„	„	Otto	W. F. Rotgans	Nederland via Tjilatjap
„	—	Engelsch	schip	Planet	Tulloch	Singapore
„	31	Ned. Indisch	stoomschip	Banda	W. Vogel	Samarang en Soerabaija
Junij	1	Nederlandsch	bark	Stad Gouda	K. D. Breuning	Rotterdam
„	—	„	„	Maria en Elize	M. van der Putte	Amsterdam

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Zeeploeg*	F. H. Kramer	Banka	Hanger & Schuurman.
„	brik	Karel August*.	A. Huizer	Lampongs	„
„	„	Elisabeth en Jacoba	J. G. Lucas	Tjilatjap	„
„	bark	Alida Maria*	J. de Vries		„
„	„	Gelderland*.	D. Crap Hellingman		„
„	„	Alsobaran.	R. G. Meyboom		Schimmelpenninck & Co.
„	schip	van Galen	J. R. Smit		„
„	bark	Bommelerwaard	Loos		„
„	„	Graaf van Heiden Reinestein	J. Warmsteker		„
„	„	Canton	Tweehuys	Makasser.	„
„	brik	St. Michael	L. D. Boswijk		„
„	3 mast	schoener Argo*.	van Teutem	Rotterdam	Reynst & Vinju.
„	bark	E. W. van Dam van Isselt	J. C. Kolm		Landberg, Bezout de Bie & Co.
„	„	Louis Meijer	O. Hazewinkel		„
„	„	Amalia Augusta	van Marle		„
„	„	Ferdinand en Louis*	J. K. de Weerd.		Jacometti & Co.
„	„	Jan Daniel	Hagers	Rotterdam	Metzendorff, Wilmans & Co.
„	schip	Wilhelmina*	van Dalen		van Ommeren, Roeh & Co.
„	bark	Jan van Brakel*	C. Verneij	Soerabaija	„
„	„	Jannetje*	A. Lupcke		H. Kopersmit & Co.
„	schip	Admiraal Tromp*	J. van Tubergen,		„
„	„	Philips van Marnix*	E. van Duijn		„
„	„	Biesbosch*	J. H. Mugge.		„
„	„	Neptunus	P. Schuurman		„
„	bark	Regina	J. Leijvelt.		„
„	„	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		„
„	„	Vriendentrouw*.	D. Grevelink,		„
„	schip	Phoebus*	de Roever qq		Paine, Stricker & Co.
„	bark	Cornelia Henrietta*	van der Meij		„
„	„	Carolina*	Steuijk,		„
„	schip	Electra*	H. Wegman		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		„
„	„	Egbert*	Tormijn.		„
„	„	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		„
Nederl. Ind.	bark	Fathool Barie	Sech Makawie	Soerabaija	B. J. Jacobs.
„	„	Oemar Basha*	Said Abdulla		„
„	„	Said Maskoor*	Hadjie Achmat	Samarang en Kottee	Buijs, Jacobson & Co.
„	„	Adenan*	Sahaboedien	Soerabaija	„
„	„	Bima*	Sarief Oemar		„
„	„	Arief Banjermaas*	Moh. Saleh		„
„	schoener	Coquette*	van Zallingen	Soerabaija	Morgan, Melbourn & Co.
„	brik	Antoinette*	F. Chasteau.	Macasser	Cassalette & Co.
Engelsch	„	Triton*	R. W. Sharpe	Australie.	Martin, Dyce & Co.
„	stoomschip	Burra Burra*	Buxey		Hunter, Houghton, & Co.
„	schip	Lauriston*	Adamson	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
Fransch	bark	Johanna*	Wetzel		C. Bahre & G. Kinder.
„	„	Vallée de Luz*	C. Lafitte		J. Cezard & Co.
Zweedsch	brik	Balder*	Sjöberg	China	Metzendorff, Wilmans & Co.
„	bark	Ariel*	Ohlson		„
„	„	Torefors*	Janssen		„
Noorwegen	brik	Favoriten*	Rauricu.		„
Pruissisch	bark	Mathilde*	Baltaseus	Nederland	„
„	schip	Johanna Wagner*	Woerst.	Nederland	„
Hamburgsch	„	Malvina Vidal*	Kesseb.	Nederland.	„
„	bark	Esperanza*	M. Johannsen		C. Bahre & G. Kinder.
Amerikaansch	schip	Bochland*.	Serjant		Maclaine, Watson & Co.
Oostenrijk	„	Lorenzo*	Pouchiel		„

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen Schepen te *Soerabaija*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 18	Z. M.	stooms.	Samarang lt. t/z 2e kl.	d'Hamecourt	Banjermass.
" 19	Ned.	schip	Johanna Christina	J. L. Besseling	Batavia
" —	"	"	Fop Smit	L. Hoefman	"
" —	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam	Pasoeroean
" 20	"	bark	Komeij	Said Alhabassij	Passeer
" —	"	"	Menado	A. Couteron	Macasser
" 21	Ned.	schip	Pictura	Leonhardt	Toeban
" —	N. I.	bark	Mastora	Abdul Rahim	Passeer
" 22	"	"	Aldjoessoor	Said bin Noch	Banjermass.

Vertrokken Schepen van *Soerabaija*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 18	N. I.	bark	Iskanderia	Varkevisser	Samarang
" —	"	"	Zein	Sech Balahbal	Bandjermass.
" —	Ned.	"	Henriette Geertruida	F. C. de Boer	Panaroekan
" —	N. I.	schoen.	Venus	Djan	Balie Badong
" —	"	bark	Cheribon Packet	Massingham	Batavia
" 19	Eng.	"	Scotch Lassie	E. R. Eels	Makasser
" 20	Z. M.	stooms.	Celebes luit. t/z 1e kl.	van de Velde	om de West
" —	N. I.	brik	Tedok	Wongso	Balie
" —	Ned.	schip	Ph. Samhiri	G. G. Lion	Nederland
" —	"	"	Reinhardt	v d Sprenkel	Timor
" —	N. I.	bark	Faulke Nassar	van Garling	Singapore
" 21	"	"	Joedoel Barte	Sech Mahrie	Pekalongan
" —	"	schoen.	Coquette	van Zalingen	Batavia
" —	Amerik.	bark	Witch	S. Hultman	China
" —	N. I.	schip	l'Union	G. Schuit	Cheribon
" 22	"	"	Attaief	Sech Ba-assin	Bandjermass.
" —	"	stooms.	Ambon	A. G. Bosch	Batavia
" —	Ned.	schip	Ferdinandina Emma	R. A. Tange	Samarang
" —	"	"	Anna Digna	C. Ouman	Nederland
" —	N. I.	bark	Sie Boender	Kho Lianhong	Pasoeroean
" —	"	kotter	Krabbe	Mardam	"
" —	Hamb.	schip	Marion	Nieman	China
" —	Ned.	"	Christina Helena	C. Tjebbes	Banka
" 24	Eng.	bark	Vetaria	Th. Sloane	Nederland
" —	N. I.	"	Salma	Sech Jakim	Bandjermass.
" —	"	kotter	Klara	Sahak	"

In lading liggende schepen *te Soerabaija*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Louise Jacoba Johanna	Baumgarten		Fraser, Eaton & Co.
"	"	Johannes Hendrikus Ferdinand	Lodewijk		"
"	"	Landbouw	Kleijnenberg		"
"	"	Hoop van Capelle	Bok		"
"	"	Minister Pahud	Kievit		Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
"	"	Fop Smit	Hoefman		Schimmelpenninck & Co.
"	"	Osiris	Kramer		"
"	"	Louise Roeloffina	Sijbrandi		"
"	"	Prins van Oranje	Artink	Nederland	"
"	"	Zeenimph	Witsen Elias		J. F. van Leeuwen & Co.
"	"	Ary Scheffer	Kunst		"
"	"	Willem III	van der Burg		"
"	"	Cheribon	Koers		"
"	"	Comm. des Konings v. d. Heim.	van Zanten		B. Kopersmit & Co.
"	"	Prins Maurits	J. J. Bart		"
"	"	Aegidia en Paulina	J. K. Veldman		"
"	"	Elisabeth Antoinette	H. A. Besier		B. J. van Eck & Co.
"	"	Gebroeders Houtman	C. J. Bax		"
"	"	Samuel Hendricus	A. G. Bouten		P. Kervel & Co.
"	"	Maria Veronica	T. Mulder	Amsterdam	E. ten Brink & Co.
"	"	Tagal	Göbel		"
"	"	Ternate	T. Karst	Nederland	"
"	"	Susanna	E. Vonck		Fraser, Eaton & Co.
Engelsch.........	bark	Tamar	Ross	"	Hill, Broekman & Co.
"	"	Sophia Fraser	Wilson	Samarang	Major, Matzeu & Co.
"	"	Rosina	McLachlan	Nederland	"
"	"	Senator	Mengus	"	Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
Zweedsch..........	"	Hedda Frederika	Larssen		Hill Broekman & Co.
"	"	Victor	Prehn		Mathieu, Ebbs, Ruys, & Co.
Meklenburgsch, .	"	Dr. Juris Jantzen	Hoff	Nederland	"

Aangekomen schepen van *Macasser*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
April 5	Z. M.	stooms.	Merapie kapt. t/z	Baak	Soerabaija
" —	Ned.	bark	Susanna	Vonck	"
" 9	Z. M.	stooms.	Medusa luit. t/z 1e kl.	van Meesteren	"
" —	N. I.	bark	Dena Bintang Brale	Moh. Taher	Passir
" 12	Z. M.	stooms.	Groningen kapt. t/z	dit Dubikart	Badjoa
" 14	N. I.	schoen.	Clipper	Eschauzier	Boeroe
" 15	Z. M.	stooms.	Phoenix lt. t/z. 1 kl.	Esscher	Badjoa
" —	Ned.	schip	Presid. v Rijckevorsel	Verheij	"
" —	"	"	Elisabeth	Harms	"
" —	"	bark	Johanna en Geertruida	Flens	"
" —	"	"	Ouderkerk a/d Amstel	Kramer	"
" 16	"	"	Alblasserdam	't Hoen	"
" —	"	"	Landbouw	Kleinenberg	"
" 17	"	schip	Ternate	Carts	"
" —	N. I.	brik	Falkas Soot	Ismael	Ternate
" 18	"	stooms.	Menado	A. Couteron	Soerabaija
" 23	"	"	Padang	B. J. Schipper	Moluccos
" —	"	schoen.	Mamoet	Asing	"
" 24	Z. M.	stooms.	Merapie kapt. t/z	Baak	Badjoa
" —	"	"	Adm. v Kinsb. lt. t/z	2e kl. Roodzant	"
" 25	"	"	Gedeh kapt. t/z	Staring	"
" —	"	"	Celebes lt. t/z. 1 kl.	van de Velde	"
" —	Ned.	schoen.	Argo	van Teutem	"
" 27	"	bark	Waterloo	Drunker	"
" —	"	"	Susanna	Vonck	"
" 28	N. I.	schoen.	Jupiter	Voll	Atapoepoe
" —	Eng.	bark	Macasser	Marchand	Singapore

Vertrokken schepen van *Macasser*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April 7	Ned.	schip	Stad Schiedam	Wulp	Soerabaija
" 8	"	bark	Susanna	Vonck	Badjoa
" —	Z. M.	stooms.	Merapie kapt. t/z	Baak	"
" 12	"	"	Medusa luit. t/z 1e kl.	van Meeteren	"
" —	"	"	Groningen kapt t/z	dit Dubikart	Soerabaija
" 16	N. I.	bark	Assah Dollah	Wahap	Bandjermass.
" 17	"	brik	Gleaner	Thierbach	Moluccos
" 20	"	stooms.	Menado	A. Couteron	"
" 21	"	brik	Falkas Soot	Ismael	Soerabaij a
" 23	Ned.	schip	Landbouw	Kleinenberg	"
" 24	N. I.	stooms.	Padang	B. J. Schipper	"
" —	"	brik	Deno Bintang Brale	Moh. Tahir	Passir
" 28	Z. M.	stooms	Adm. v Kinsb. lt t/z	2e kl. Roodz.	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Ternate*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
April 1	N. I.	bark	Jadoel Mobarak	Said Allan	Soerabaija
" 8	"	stooms.	Padang	B. J. Schipper	Amboina
" 14	"	brik	Ecarnot	Fabritius	Bonthain
" 26	Z. M.	stooms.	Suriname lt. t/z 1e kl.	Beelaarts	Kema

Vertrokken schepen van *Ternate*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April 3	Ned.	bark	Prins Hendrik	de Jonge	Riouw
" 4	N. I.	stooms.	Padang	B. J. Schipper	Muntok
" 8	Z. M.	"	Suriname lt. t/z 1e kl.	Beelaarts	Riouw
" 10	N. I.	bark	Jadoel Moebarak	Said Allan	Muntok
" 19	Ned.	"	Reijnaert	v d Sprenkel	

Aangekomen schepen te *Menado*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
April 4	Spaans.	schip	Dardo	Maurcuto	Manila
" 7	N. I.	stooms.	Padang	B. J. Schipper	Kema
" 28	"	"	Menado	A. Couteron	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei 18	N. I.	stoomb.	Kraton	Coldenhoff	Soerabaija
" 23	Ned.	schip	Anna Digna	C. Ouman	"
" —	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam	"

Vertrokken schepen van *Pasoeroean*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Mei 20	Ned.	schip	Jacoba Corn. Ursina	Delchaur	Amsterdam
" 21	Bal.	"	Ida	Petersen	Balie Badong
" —	N. I.	stoomb.	Kraton	Coldenhoff	Soerabaija

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 31 Mei 1859.

Arak, *f* 65—.
Koffij, Java, zonder voorraad.
——— Padang, *f* 35,— verkocht.
Suiker, No. 16. *f* 17,50 @ *f* 18,—, kleine omzetting.
Rijst, Indramajoe met zakken niet voorhanden.
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 150 @ *f* 165.—, afgedaan.
——— " " 2de " *f* 140,— @ *f* 145,— van de hand gezet.
——— Carga *f* 110 @ *f* 120,—
Wisselkoers op Holland @ pari
" " Engeland, *f* 11,50 ℔ £.
" Gouvernement pari.

Te SAMARANG, den 27 Mei 1859.

Koffij, *f* 35,— oplevering geboden.
Suiker No. 16, *f* 17,—
Indigo, *f* 4,10,— afgedaan.
Koehuiden, *f* 60,— ℔ kodie. | gezocht
Buffelhuiden, *f* 50,— ℔ kodie. |
Staart Peper, *f* 68,— geen voorraad.

Rijst ordinair wit, *f* 120,— ℔ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
" carga " *f* 95,— @ *f* 105,— idem. idem.
Klapper Olie *f* 23,—
Katjang " *f* 19,—
Rotting *f* 8,— @ *f* 9,— Bandjermassing niet voorhanden.
Kadjang Matten, *f* 10,—
Wisselkoers op Holland 6/m. pari.

Te SOERABAIJA, den 25 Mei 1859.

Suiker *f* 18,—
Koffij *f* 34,— @ *f* 36,—
Rijst (Carga) ℔ koijang, *f* 120,— @ *f* 130,—
" (witte) " " *f* 155,— @ *f* 160,—
Koehuiden nominaal.
Arak ℔ legger, *f* 45,—
Olie (Klapper) *f* 15,—
Olie (Katjang).
Kadjang Matten, *f* 7,—
Rotting, *f* 8,— @ *f* 10,—
Wisselkoers pari.

Te PASOEROEAN, den 25den Mei 1859.

Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 180,—
Id. (carga) " " " 130,—
Olie, (klapper) " pic. " 23,—
Id. (katjang) " " " 17,—
Wisselkoers, pari.

Den 25 Mei waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1858.
163,886-83 pic. Suiker.
161,554-04 " Koffij
Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 25 Mei 1859.
9,427-07 pic. Suiker, oogst 1858.
9,274-92 " Koffij " 1858.

Te Macasser Mei 1859.

Koffij, met veel vraag, kleine partijen werden aangevoerd van Bonthain, Pare-Pare en Boengi, vonden koopers @ *f* 27,50 @ *f* 28,—
Rijst, weinig aanvoer, *f* 4,25 @ *f* 4,20 geplaatst.
Schildpad p. m. 8 pic. werden van Marigie aangevoerd, doch nog niet ter markt.
Paarl d'amour p. m. 200 pic, van Aroede-Eilanden aangevoerd *f* 80,— te vergeefs gevraagd.
Getah Pertja ontbreekt.
Timor Was Idem.
" Sandelhout van Timor 700 pic. aangebragt *f* 22,— geboden.
Wortelhout, van Ambon p. m. 10 pic. aangebragt, vonden tot *f* 18,— geene koopers.
Opium, van Singapore 40 kisten aangebragt @ *f* 25, 59 grif verkocht, doch bij meerdere aanvoer zal men minder koopers vinden.
Sago, van Amboina werden 1000 pic. ruwe soort aangebragt ter verwerking tot Meel.
Buffelhuiden, schaarsch, *f* 11,— @ *f* 12,— koopers.
Tripang, veel voorraad.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den 24 tot en met den 28 Mei 1859.*

Aanvoer.

Van Singapore per N. I. stoomb *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, agt. Maclaine, Watson en co.

40 kn. opium, *N. H. M.*
50 kn. .... 2 zakk witte peper, *Pitcairn, Syme en co.*
14 kn. .... *Adam en co.*
2 kn. zijde, 100/m sigaren, *Purvis en co.*
2 kn. .... *Woodburry en Page.*
3 kn. goederen, *Seck Moh. Basendiet.*
88 vs. verf, 1 kt. zijde, ...
4 kn. ruwe zijde, *Said Moh bin Salee.*
3 kn. Chin. goederen, *Koe Kongtjaij.*
5 zakk. gram, *Kerr.*
14 md. gedr. visch, ...
92 coll. Chin. goederen, *Lim Hoa.*
3 kn. diversen, *Abeelen, Dennison en co.*
8 kn. opium, 2 do. goud, ...
2 md. champagne, 4 kn. wijn, 1 do. diversen, *Paine, Stricker en co.*

Van Samarang per N. I bark *Ellen*, gez. Wentholtz, agt. B. Kopersmit en co.

603 ps. balken, *Agenten.*

Van Samarang per N. I. stoomb. *Oenarang*, gez. van Hulsteijn, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

1 kt. batik goederen, 8 cod. zijden do. *Lim Boen.*
2 kn. wit katoen, *Tjie Yoekie.*
5 kn. koopmanschappen, *Sech Salim Basendiet.*
7 pic. koperwerk, 4 bn. garen, 20 kooijen, *Order.*
2 kn. hoeden, 1 do. tuigen, *L. Platon en co.*
34 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
1 kt. batik goederen, *Tan Hoat.*
1 kt. hoeden, *Gumprich en Strauss.*
12 kn banket, *J. C. Saijers.*
544 ps. koehuiden, 656 do. buffelhuiden, *Yoe Tjongtan.*

Uitvoer.

Naar Samarang en Soerabaija per N. I stoomb. *Macasser*, gez. Kuller, agt. W. Cores de Vries.

60 coll. gouv. goederen, eenige marine do. 15 coll. telegraph do., 1 kt kleedingstukken, *Gouvernement.*
9 kn. sarongs enz., *Said Aloewie Safrie.*
1 wagen, *J. Speet.*
1 kn. gedr. katoen, *Arnold en Zn.*
4 kt. diversen, *J. Cezard en co.*
12 kn. siropen, 6 do. vruchten op water, 1 do. amandelen, 1 do. dammer, 2 vn. wijn, 1 kt. zalm, *van Riet en ter Gouw.*
118 coll. manufact., 30 kn. do. 2 do. gaas, 26 do. wit katoen, uit entrep *Martin, Dyce en co.*
5 kn. wijn, 8 do. hermitage, 1 do. dranken, 1 do champagne, 2 do. cognac, 5 md. bier, 2 md. min. water, *van der Meulen en co.*
2 bn. chitzen, 1 kt, kleedjes; 1 do sarongs, uit entrep. *Said Aboebakar Boeften.*
6 kn. kain pandj., 2 do. laken, 1 do. sarongs, 1 do gedr. katoen, 1 do. vogelzaad, 1 pak monsters, 12 kn. manufact., uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
7 kn. mousselines, 1 do. sarongs, 1 do. micanias, 1 do. doeken, *Said Add. Ajdiet.*
2 vn. lampen, 1 kt. kleinigheden, 5 do. wijn, 1 do. portwijn, 2 do. cognac, keld. genever, 2 md suiker, 3 do. min. water, 3 coll diversen, 1 kt. siropen, 2 do. champagne, 1 do. provisien, 1 do. madera, 1 do. blikwerk, 2 do. spiegels, 1 do. eetservies, 1 do thee-servies, 1 do. schilderijen, 2 do. zadels, *van Walchren en co.*
1 kt. houtwerk, *Belder.*
2 kn. diversen, *Paine, Stricker en co.*
1 kt. laken, *Gumprich en Strauss.*
3 paarden, 1 kt. tuigen, *Cassalette en co.*

Naar China per Brem. schip *Generaal Jacoby*, gez. Weiland, C. Bahre en G Kinder.

9182 pic. rijst, 90 do. buffelhoorn, 100 do. huiden, 520 ps koehuiden, 20 pic. medicijnen, 560 ps. matten, 30 kn. glas, 1 do. triepangs, 3 do. glaswerk, *Agenten.*
25 pic. vogelnestjes, *Liauw Liong.*
2000 ps. sp matten, 6 kn. zeep, 3 do. spiegels, 1 do. rood laken, *Gomo Benghouw.*
3 pakk. matten, 1 kt. kramerijen, 196 ps. sp. matten, 5 pic. vogelnestjes, *Tjia Kiokbie.*
900 ps. sp. matten, *Oen Assam.*
1 pic. vogelnestjes, *Liong Simlin.*
7700 ps. sp matten, div. *Chinezen.*
5 bn. tjintjauw, *Lim Seng*
1 pic. vogelnestjes, *Koe Kongtjaij*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Jacqueline en Elise*, gez. Sikkens, agt. Busing, Schröder en co.

263 kn. manufact., 1 bl. do. 86 kn. koopmanschappen, 49 krandj. aardewerk, 182 coll. machinerien, *Aan boord gebleven lading van Engeland.*
1765 stav. ijzer, 25 keld. genever, 1 kt. wijn, 12 do. manufact., uit entrep. *Agenten.*
4 kn. champagne, *S. B. van Kleeff en co.*
1 kt. modewaren, *Metzendorff, Wilmans en co.*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Nicol*, gez. Ameus, agt. E. Moormann en co

25 vs. boter, 2 kn. shirtings, 2 do. lampen en toebeh., 1 do. lastings, 1 do. wijn, 2 do. doeken, 25 bn. drills, *Agenten.*
46 coll. provisien, 3 kn. leder, *C. Bahre en G. Kinder.*
48 bn. ongebl. katoen, 25 bn do. 2 do. elefantes, *Borneo C. Limited.*
283 stav. ijzer, 56 boss do. *Paine, Stricker en co.*

Naar de Cocos Eilanden per Eng. brik *J. C. Ross*, gez. Ballard, agt. G. Wilson en co.

15/m. metselsteenen, 8 pic. suiker, 2 vn. meel, 1 kt lampen en katoen, 1 do. zeep, 1 tros touw, 8 ps balken, *Agenten.*
2 kn. kruid, uit entrep. *Cassalette en co.*

Naar Nederland per Noorw. schip *Sylphide*, gez. Rudstad, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

1485 boss. rotting, *Aan boord gebleven lading*
1959 pic suiker, 318 do. sapanhout, 8 do notenmuskaat, 1 do. foelie, 3372 do. rijst, 50 tobb staal, 110 kn. do. 200 pic gomdammer, 80/m. stokken, *Agenten.*
3 vn. spek, uit entrep. *Rehling en Ekström.*
1 vt. vleesch, uit entrep. *Kessler en co*

Naar Samarang en Soerabaija per Ned. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, agt. Maclaine, Watson en co.

4 kn. manufact., 5 do. doeken, *Adam en co.*
18 bladen koper, *G. Wilson en co.*
6 bn. garen, 8 kn. koopmanschappen, uit entrep. *Said Moh. Safrie.*
6 kn. cambrics, *Burt, Myrtle en co.*
17 coll gouv. goederen, *Gouvernement.*
8 kn. regalen, 3 do. opium, *Agenten.*
2 kn. zijde, 2 do. diversen, 1 do. medicijnen, 1 bl. drills, 3 kn. gedr. katoen, 10 do. wit do. 8 do cambrics, *Borneo C. Limited.*
9 kn. modewaren, 2 do. kousen, 1 do. sokken, 1 pak monsters, 1 kt. scheermessen, uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
2 kn. zijden goederen, *Tjia Kiokbie.*
2 kn. ruwe zijde, 5 do. mousselines, 15 pic. peper, 2 kn. chitzen, 2 do. zijden goederen, 1 do sarongs en kramerijen, 1 do. arab oliteiten, uit entrep. *Sech Moh. Basendiet.*
2 kn katoen, *Pitcairn, Syme en co*
1 bl. madr. tjauwls, en chitzen, 3 kn. zijden goederen en kramerijen, 1 do. koralen, 1 do. kat goederen, uit entrep. *Sahobiet Abdul Hok,*
1 kt. regaal, *W. Cores de Vries.*
3 kn. batik kain, *Thomas.*
36 md. bier, 4 bn. drills, paarden, *Morgan, Melbourn en co.*
1 kt zijden goederen, *Sech Salim bin Oemar Anfagie.*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Noord Braband*, gez. Bok, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

30 vn. bier, 34 do. boter, 5 do. provisien, *Agenten.*
96 pic. platen ijzer, 3 kn. wit katoen, *Martin, Dyce en co.*
1 bendie, *Warnsinck.*
25 kn. sakky, 23 vs. do. 5 kn. beschuit. *Joakim.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I stoomb. *Palembang*, gez Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

4 tross. touw, 123 coll. gouv. goederen, eenige marine do. 1 pak gedr. stukken, *f* 50,000 zilv. munt, *Gouvernement.*
3 md. bier, *van der Meulen en co.*
3 keld genever, 2 vn. bier, 2 kn. wijn, 4 vs. boter, uit entrep. *Agenten,*
14 pic. notenmuskaat, 10/m. Man. sigaren, *van Slooten, Morgan en co.*
f 34280 zilv. munt, div. *Arabieren.*
1 kt doeken, *Sech Awab Bagawie.*
f 60,000 zilv. munt, *Pitcairn, Syme en co.*
f 120,000 zilv. munt, *Borneo C. Limited*
5 kn. sarongs, *Sech Salim bin Moh bin Boegies.*
1 kt. gereedschappen, 1 do. diversen, 3 vn. afget bier, 2 kn. cognac, 1 do. 1 do. provisien, 1 do. bier en provisien, 1 pak pajongs, *John Pryce en co.*

Naar Samarang per N. I. stoomb. *Oenarang*, gez van Hulsteijn, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

26 kn. koopmanschappen, *Yap Ban*
2 kn. kain pandj, *Borneo C. Limited*
55 kn. koopmanschappen, *Koe Kongtjaij.*
20 kn. kogels, 15 do. opium, 48 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
10 kn. gedr. katoen, *Adam en co.*
1 kt. lampen, 1 do glaswerk, 3 do provisien, 1 do. zijden japonnen, *Redier.*
50 kn. champagne, 15 do wijn, 15 do. sherry cordial, 2 do. parapluien, 1 do. graslinnen, *C. Bahre en G. Kinder.*
13 kn. koopmanschappen, *Sie Yoeliong.*
26 kn. koopmanschappen, *Lim Boen.*
5 kn. houtwerk, *H. M. van Dorp.*
11 vn. geeloker, *Lim Hoa.*
20 vn. meel, *B. Andreas en co.*
2 kn. lastings, *E. Moormann en co.*
10 kn. tjintjauw. 2 do. zeep, 1 do. ijzer, koperwerk enz., *Tjia Kiokbie.*
3000 coll. meubelen, 2 doz. stoelen, 6 voeten banken, *Munder.*
20 pic. staal, 110 do spiauter, 1 kt. rijst, 1 do. vruchten, 3 koffers, 1 kt papier enz., *Gasper en co.*
3 kn eetwaren, 1 do. hoeden, 1 do. modewaren en galanterien, 1 do borstels en messen, 1 do. knoopen, 1 do. porcelein, *Gumprich en Strauss.*
82 pic. lood, *Engelhard en co*
11 kn. rosewater, 1 paard, *Nahapiet.*
40 kn. koopmanschappen, *Tan Hoat.*
41 kn. koopmanschappen, *Tjie Yoekie.*

Naar Bencoelen en Padang per N. I stoomb. *Batavia*, gez. Neijts, agt. W Cores de Vries.

2 vn. vleesch, uit entrep. *Agent.*
1 kt regaal, *Gouijn*
10 kn gember, *van der Meulen en co*
90 kn. manufact., 5 bn. do. 1 do garens, *Martin, Dyce en co.*
2 keld genever, 2 kn. wijn, *van Riet en ter Gouw,*
43 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
3 kn. ruwe zijde. *Purvis en co.*
1700 ps sp. matten, *Said Moh. Segaf.*
1 kt. ruwe, 1 do. doeken, 1000 ps. dollars, *Sech Awab Bagewie.*
1 kt diversen, 7 do siropen, *Said Abd bin Jafar.*
3 kn. sakky, 21 do. madapoll., 3 do doeken, 1 do. everlast, 4 bn. ongebl. katoen, *Oeij Toseng.*
1 kt zaden, *Brandon en co.*
3 kn. kleederen, uit entrep. *v. d. Grinten.*
6 kn. opium, uit entrep. *Paine, Stricker en co.*
8 kn. manufact., uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
3 kn. doeken, *Said Hoesin Ajdroes.*
1 pak gedruktens, *H. M. van Dorp.*
11 kn. lijnwaden, uit entrep *Tolson, Hunt en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned bark *Arcadia*, gez. Griefkes, agt. Schimmelpenninck en co.

725 pic. koffij, *C. Bahre en G. Kinder.*
6000 steenen, 50 coll. gouv goederen, *Gouvernement.*
15 coll. prov. en dranken, *Gebr. Veit.*
1 krandj blikwerk, *Schimmelpenninck en co.*
3 bn. laken, *Pandel en Stiehaus.*

Naar Nederland per Zw. bark *Sophia*, gez. Lofquist, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

617 pic. suiker, 100 do sapanhout, 2235 do. rijst, 1368 do. rotting, 23300 ps. stokken, 10 legg arak, 4 kn kleinigheden, *Agenten.*

Naar Padang per Ned. bark *Bulgersteijn*, gez. Verhagen, agt. van Ommeren, Rueb en co.

2/m. steenen, 34 stav. ijzer, 21 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
100 vs staal, *Paine, Stricker en co.*
3 kn diversen, *Batenburg en co*

Naar Singapore en Amoij per Ned bark *Herman*, gez. van Velthoven, agt Dümmler en co.

100 pic gomelastiek, *Busing, Schröder en co*
500 kn. was, uit entrep. *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
52 legg. arak, *G. Wilson en co.*
20 kn. rhijnwijn, *f* 13,000 zilv. munt, *Agenten.*
700 zakk. tarwe, *Gasper en co.*
2200 pic. olie koeken, 1350 do. rijst, 14 do. buffel aderen, 3 do vogelnestjes, 2 do. triepang, 80 do. obie, 1 kt manufact., uit entrep. *Han Tjoa.*
8 bn. manufact., uit entrep. *Martin, Dyce en co.*
4 bn. manufact., uit entrep *Tolson, Hunt en co.*
2 bn manufact., uit entrep *Engelhard en co.*
14 legg arak, *Kouw Teklie.*
f 3200 zilv munt, *Io Kimkwan.*

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 1 Junij 1859, No. 44.

De van Java ontvangene katoenzaden van Amerikaanschen oorsprong zijn overal mislukt; alleen bij de Alfoeren van Senahoe zijn een paar heesters opgekomen en is daarvan eenig katoen verkregen.

De pitten daarvan zijn weder verplant.

Celebes. Volgens b rigten over de maand April, liet de rust en tevredenheid binnen de landen onder 's gouvernements beheer niets te wenschen over.

In de afdeeling Noorderdistricten was, op eenige velden na, de padi-aanplant afgeloopen en beloofde een niet ongunstigen oogst.

Het padigewas in de afdeelingen Tello en Zuiderdistricten stond over het algemeen bevredigend. Men was bezig aldaar te oogsten. In de afdeelingen Boelecomba en Bonthain was de bevolking bezig de velden te bearbeiden.

Volgens berigten, van de landzijde verkregen, hield de koningin van Boni steeds te Pasempa verblijf. Hare omgeving bestond, behalve in eenige andere prinsen en prinsessen, ook uit Aroe Timoeroeng en de dochter van Aroe Halakka.

Datoe Tawito zou evenwel zijn bivouac te Pasempa opgeslagen hebben en zich onledig houden met het opwerpen van eene benting, waartoe eenige duizende personen te Pasempa verzameld waren.

Men verhaalde, dat de koningin van Boni zich bij den vorst van Soping had beklaagd, omdat Ambona Salenké (prins van Soping,) die om aan de koningin hulp te bieden naar Boni was vertrokken, bij zijn vertrek van Boni naar Soping had weggevoerd 2 paarden en 150 karbouwen, aan de koningin toebehoorende, en een 40tal personen van Palakka.

De expeditionaire troepen zouden naar Tanette optrekken, om van daar verder op te rukken naar Mario. Volgens nadere berigten, loopende tot 15 Mei, vertoonde de vijand zich af en toe in de omstreken van de versterking Badjoa, zonder echter iets te ondernemen. — Men vermoedde, dat hij zich met veel paardenvolk in de nabijheid ophield. Den 29sten April hadden twee personen, een te voet en de ander te paard, zich in eene dreigende houding op 400 passen van het fort vertoond. Een schot uit een tirailleurgeweer deed hen overhaast de vlugt nemen. Door de zware regens was een gedeelte der courtine tusschen het noorder- en oosterbastion van het fort ingestort. — Men was bezig deze weder op te werpen.

De gezondheidstoestand der troepen en koelies liet te Badjoa te wenschen over; te Boelekomba herstelden de zieken langzaam, evenals de ziektetoestand der troepen te Macassar verbeterde. Aan de kazernes te Badjoa werd met kracht gewerkt. Alle troepen der expeditie zijn te Macassar aan wal. Het 14de bataillion, de artillerie en cavallerie, zoomede eene compagnie van het 3de bataillon infanterie, bewoonden de steenen gebouwen, vroeger door de militairen der vaste bezetting bezet. De vijf overige compagnien van het 3de bataillon waren in tijdelijke kazernes van bamboe gelegerd. De goede voeding en verpleging, alsmede rust, doen eene spoedige herstelling der zieken te gemoet zien.

Timor. Den 2den Januarij jl., is de djaksa van Koepang naar de afdeeling Babauw vertrokken, ten einde de bevolking aldaar bekend te maken met de wijze van bewerking der sawah's en het gebruik van den ploeg, met de invoering van welk werktuig men zeer was ingenomen. In het regentschap Amarasi was, door de geheerscht hebbende droogte, de aanplant der jonge djagong geheel en al mislukt. Men was daar bezig met nieuwe tuinen aan te leggen.

Gedurende de maand April was te Koepang en omstreken zeer weinig regen gevallen. De atmospheer was echter over het algemeen niet drukkend geweest.

De aanvoer van rijst, hoofdzakelijk van Macassar, bedroeg, gedurende de maand April, 229 picols, dus 100 picols meer dan in de maand Maart. Niettegenstaande deze meerdere aanvoer, was de rijst voor particulieren niet minder dan tegen *f* 10;— de picol te verkrijgen. Zulks werd veroorzaakt door het opkoopen van de aanvoeren door een paar Europesche handelaren te Koepang. Djagong en padi werden gedurende die maand niet ingevoerd.

(*Jav. Ct.*)

Samarang, 27 Mei. Dingsdag avond, den 24sten dezer, werd in het Locaal der Societeit *Amicitia*, door de leden eene afscheidspartij aan HH. officieren van het naar de Z. en O. afd. van Borneo bestemde 9de bataillon infanterie aangeboden.

Niettegenstaande het zeer ongunstige weder van dien avond, werd het feest door eene talrijke opkomst van gasten, maar vooral ook door de meest mogelijke hartelijkheid en harmonie opgeluisterd, zoo als trouwens bij de alleraangenaamste betrekkingen, die tusschen dat bataillon, zijn geachten overste, den Heer Boon van Ostade, en de inwoners dezer stad bestonden, niet anders te verwachten was. De avond was dan ook zeer geanimeerd, niettegenstaande de allertreurigste aanleiding tot het vertrek van deze schare er nu en dan een karakter van plegtigheid en ernst aan bijzettede, vooral bij het uitbrengen van zekere hoogst toepasselijke en kernachtige toasten, o. a. door het hoofd van het gewestelijk bestuur, den tijdelijken commandant der afdeeling en den commandant van het bataillon. Nadat het te $^1/_2$12 uur begonnen souper geëindigd was, werd het bal hervat en duurde tot laat in den nacht.

De verzending en vervanging van troepen, nu weder ten gevolge van dit vertrek, heeft gedurende deze week vrij wat drukte veroorzaakt. Twee Gouv- stoomers, de *Ardjoeno* en *Montrado*, benevens het Ned. koopvaardijschip *Drie Vrienden*, waren voor de inscheping der troepen bestemd, welke, nadat vooraf de gewone inspectien hadden plaats gehad, gisteren begon en heden ochtend in de vroegte voltooid werd.

Talrijke belangstellende toeschouwers en vrienden der vertrekkenden waren heden bij de inscheping, nadat vooraf bij de hoofdwacht, door de officieren en de muziek der schutterij, en zeer veel ingezetenen, een afscheidsgroet was gebragt.

Wenschende, dat het 9de bataillon en zijn achtingswaardige aanvoerder zooveel mogelijk voor de moeijelijkheden des oorlogs gespaard worden, en overigens ten volle hun doel bereiken, roepen wij hen bij deze nog eens een hartelijk vaarwel toe!

(*Sam. Ct.*)

— Van den belanghebbende ontvangen wij het navolgende ter plaatsing.

Het ongelukkig voorval met het jagtgeweer, aan huis bij den Heer S., heeft zich niet toegedragen, zoo als het voorkomt in de *Oostpost* van den 23sten Mei No. 41, maar wel zoo als hieronder is bekend gesteld.

Nadat de Heer S. van de jagt was te huis gekomen, heeft hij een zijner bedienden gelast, het jagtgeweer, waarvan een loop geladen was, af te trekken en schoon te maken; de jongen heeft alstoen het geweer medegenomen en in den gang buiten het huis gebragt, aldaar tegen den muur gezet, en is weder naar binnen gegaan, om een laadstok met krasser te halen. Op het oogenblik, dat hij in de kamer was, is het geweer omgevallen, zonder dat er iemand in den gang was, met het ongelukkig gevolg, dat een javaansch jongetje, door den Heer S. als kind opgevoed en bezig met messen te slijpen, zoodanig is getroffen, dat het zijn dood ten gevolge heeft gehad.

(*Oostpost.*)

Soerabaija, 21sten Mei. Berigten van Boelocomba melden, dat de duur van het verblijf aldaar van het 14de Bat. infanterie niet bekend, en het aantal zieken belangrijk is.

— Van *Atapoepoe* wordt ons, dd. 19 Maart, gemeld, dat de bijgebouwen der officierswoningen binnen de redoute, op den 1sten Februarij, door een zwaren valwind zijn ingestort, waarbij, behalve eenige schade aan meubelen enz., geene ongelukken hebben plaats gehad.

Soerabaija, 23 Mei. Gisteren middag om 4 uren, heeft, met de aan zijn rang verbonden militaire eerbewijzingen, plaats gehad de begrafenis van den, op den 1sten Mei jl. benoemden, Majoor Titulair, Raden Toemenggoon Ario Prawiro Kesoemo, (kleinzoon van Sultan Sepoe van Djocdjokarta). Behalve de M lt. en Inlandsche autoriteiten, volgde eene groote schare van vrienden en kennissen het lijk van den overledene.

— Heden worden van Batavia verwacht Zijne Excellentie de Luit. Generaal Commandant van het O. I. leger J. van Swieten en zijn adjudant de kapitein Kempees, met het voornemen, om de troepen en posten in den Oosthoek te inspecteren.

— Men deelt ons van Palembang, dd. 13 Mei 1859, het volgende mede.

Na den val van het beruchte Djatti, gaat de onderwerping langzaam vooruit. De Majoor van den Bergh deed, weinig dagen daarna, met een détachement, een togt naar de Pagger Goenong, om in deze streken eene militaire vertooning te maken en verder de hoofddoesson Penantian te bezetten. Bij de nadering onzer troepen, staken de kwaadwilligen Bandeer Agong zelf in brand, en men betrok daarop eene nabijgelegene doesson, alwaar het hoofd van het district den civielen gezaghebber kwam berigten, dat, wanneer de troepen verder oprukten, ook Penantian eene prooi der vlammen zoude worden, waarop men besloot naar Lahat terug te keeren. Bij het vertrek onzer troepen staken de muitelingen op nieuw eene doesson in brand.

Onverwacht bezette eenige dagen later een détachement Pradjoerits deze doesson Penantian, welke daarna door den 1ste Luit. de Lassasie met eene détachement militairen is bezet. De muitelingen hadden eene nabijgelegen doesson bezet en waren voornemens, Penantian te overvallen, doch onze troepen, die tegen hen oprukten, ontvingen hun zoo wel, dat zij met achterlating van een doode in overhaasting de vlugt moesten nemen.

Weinig dagen later werd, onder bevel van den kapitein d' Harvant, een détachement naar Penantian gezonden, om van daar uit een togt naar Moelak Oeloe te maken. De insurgenten hielden de doesson Koepang, slechts twee of drie palen van Penantian gelegen, bezet, welke door genoemden kapitein werd opgeëischt; hieraan werd echter niet voldaan, waarom men den volgenden dag tegen deze doesson optrok. De vijand, met de heilige lans voorop, wachtte onze troepen buiten de doesson dapper af, maar een doode en verscheidene gekwetsten waren het loon hunner vermetelheid.

Men wil dan ook, dat het hoofd der muitelingen, de bekende Pirahoen, al meer en meer zijn aanhang begint te verliezen.

Van Moeara Roepit is het berigt ontvangen, dat aldaar het gerucht verspreid wordt, dat de onttroonde Sultan van Djambi 1500 man van Corintji om zich zoude verzameld hebben, om daarmede na de poeassa Djambi aantevallen.

(*Soer. Cour.*)

Pasoeroean, 25 *Mei.* Het weder, dat, in het begin der vorige maand, zich door felle droogte kenmerkte, zoodat men de oostmoesson reeds aangevangen waande, is, sedert een tiental dagen, zeer veranderd. Bij afwisseling zijn weder zware regen- en donderbuijen gevallen en het laat zich niet aanzien, dat hierin spoedig verandering zal komen.

Voor het te veld staande suikerrietgewas is dit tot nog toe niet ongunstig. Eenige fabrieken echter, die reeds met de vermaling hadden aangevangen, hebben zulks weder moeten staken, omdat de rietkarren niet meer door de doorweekte velden konden rijden en alle brandstof doornat was.

Eene herhaling van het regen-weder, dat de oostmoesson van 1858 gedurig afwisselde, zou voor deze streken een zeer buitengewoon verschijnsel zijn.

(*Pas. N. en Adv. Bl.*)

NEDERLAND.

Het hof is, den 31sten Maart, naar Amsterdam vertrokken, om aan de hoofdstad het gewoon jaarlijksch bezoek te brengen. Het gevolg van HH. MM. en van den prins van Oranje bestond uit mevr. van der Oudermeulen, grootmeesteres, freule van Zuylen van Nijevelt en freule van Aschbeek, hofdames; baron F. W. J. Aylva van Pallandt, opperkamerheer; J. F. graaf du Monceau, chef van het militaire huis, Mr. L. N. graaf van Randwijk, grootmeester; jhr. H. M. C. Clifford, hofmaarschalk; jhr. mr E. L. W. de Cock, directeur van 's konings cabinet; J. B. graaf van Limburg Stirum, intendant; W. C. baron Snoeckaert van Schauburg; baron van Haersolte van Doorn, adjudant van Z. K. H. den kroonprins; J. S. van Burmania, baron Rengers en baron Sloet, kamerheeren, luitenants J. R. Nepveu en Alewijn, ordonnans-officieren, en jhr. mr. G. J. Schimmelpenninck, kamerheer. De vorstelijke personen hebben zich, eenige oogenblikken na aankomst, onder het gejuich der menigte, op het balkon vertoond.

Wijders hebben ten hove de gewone festiviteiten, diners enz. plaats gehad; ook de audientien waren druk bezocht. Een groot getal kooplieden en andere burgers hebben te dezer gelegenheid Z. M. een adres, ten gunste van het plan tot doorgraving van Holland op zijn smalst, aangeboden, en wel nadat Z. M. en de minister van binnenlandsche zaken eene commissie uit den Amsterdamschen gemeenteraad, wegens dezelfde aangelegenheid, in de residentie ten gehoore hadden ontvangen. HH. MM. en de prins hebben hunne gewone bezoeken afgelegd en op nieuw van kunstzin en milddadigheid ruimschoots doen blijken. Den 6den April is het koninklijke gezin naar de residentie teruggekeerd.

Onder de bijzonderheden, betreffende het verblijf van de vorstelijke familie in de hoofdstad, hebben wij nog te melden, dat Z. K. H. de prins van Oranje jl. Zaturdag het maritime etablissement met een bezoek heeft vereerd. Te 10 uren kwam de prins aan 's rijks werf. Hij werd met de eerbewijzen aan zijn rang verschuldigd ontvangen, en heeft met de meeste belangstelling de verschillende inrigtingen aldaar, alsmede de kazerne der mariniers in oogenschouw genomen. Aan de helling gekomen, waar Zr. Ms. schroefstoomschip 4de klasse *de Sprinkhaan* in aanbouw is, werd door den directeur der marine den prins onder de aandacht gebragt, dat juist de bepaling ter zijner kennis was gebragt, waarbij het Z. M. had behaagd den naam van dat oorlogsvaartuig te veranderen in dien van *Reteh*, ten einde, als blijvende herinnering van het roemrijk wapenfeit aldaar, van Hds. belangstelling in de marine te doen blijken. In verband daarmede verzocht de heer directeur den prins, hem wel de hooge eer te willen bewijzen, die naamsverwisseling eigenhandig te bewerkstelligen. Met de meeste welwillendheid en onder een driewerf herhaald hoera der aanwezigen, werd door den prins aan dit verzoek voldaan, waarna de muzyk van het corps mariniers het volkslied *Wien Neêrlands bloed* deed hooren. Na een kort verwijl ten huize van gemelden heer directeur, begaf de prins zich, vergezeld van den directeur, naar 's rijks lijnbaan. Ook deze inrigting werd door den prins met de meeste belangstelling bezigtigd en, na zijne tevredenheid over een en ander op de ondubbelzinnigste wijze aan den heer directeur der marine te hebben betuigd, heeft de prins zich ten 1 ure van daar naar de fabriek van de heeren van Vlissingen en van Heel begeven.

Aan het leger is bij dagorder bekend gemaakt, dat door Z. M. benoemd is tot ridder der 4de klasse van de militaire Willems orde, de 1ste luitenant I. J. W. Mekern, van het wapen der infanterie bij het leger in Oost-Indië, en zulks ter belooning van zijn gehouden gedrag en betoonden moed en beleid, bij gelegenheid van de expeditie, in de maanden Januarij en Junij 1858, tegen zeeroovers op de noordoostkust van het eiland Flores, en ter opsporing van schipbreukelingen, op dat eiland in slavernij gehouden.

— Z. M. heeft ook goedgevonden bij afzonderlijke dagorder, zoo in Indië als in Nederland, eervol te doen vermelden, den sergeant der infanterie van het leger in Oost-Indië J. H. Emmery, en zulks wegens zijn gehouden gedrag en betoonden moed en beleid bij de reeds bovengenoemde gelegenheid.

ENGELAND.

Londen, 5 April. De ministers hebben, zoo als het spreekwoord zegt, »de kruk van de deur nog niet in de hand genomen," maar zullen het Parlement zoo spoedig mogelijk prorogeren en het dan onmiddelijk ontbinden. Dit zal waarschijnlijk geschieden tegen Paschen, en daar de nieuwe verkiezingen ongeveer eene maand vereischen, zoo zal het nieuwe Parlement eerst half of einde Junij kunnen bijeenkomen, en zoo als gewoonlijk niet wel vroeger geschikt zijn tot het behandelen van gewigtige aangelenheden dan in 1860. Dit zal de derde Parlements-ontbinding zijn in zes jaren. De ministers zullen niet ontbinden op de lens van eene *reform-bill* en ook geene tweede voordragt indienen gedurende deze zitting. De reden hunner nietaftreding is de kritieke toestand der europesche aangelegenheden, welke volgens *hun* beweren) verergerd zou worden door een verandering van ministerie: een drijfveer, die graaf Derby blijkbaar in werking bragt, toen hij de Kroon aanried tot het prerogatief van ontbinding te besluiten, waarschijnlijk in de hoop, dat door de eene of andere wending in de staats-omstandigheden van Europa aan de ministers het bewind weder toegezegd blijft. De geheele loop der ministeriële aangelegenheden is onvoldoende, niet zuiver van strekking of bedoeling en gevaarlijk voor het welzijn en de rust van het land, terwijl de vredes-kwestie van Europa er niet door bevorderd, maar belemmerd zal worden, ofschoon de eerste minister het niet-uitbarsten van den oorlog toeschrijft aan den ijver en de schranderheid van graaf Malmesbury (?); doch graaf Derby schijnt gisteren avond in meer dan een opzigt door zijne verbittering verblind te zijn geworden, het geen niemand, die men zijn ligt geraakt gestel bekend is, verwonderen zal, ofschoon zijne beste vrienden reden hebben over hem te blozen wegens de persoonlijke vinnigheid, waardoor zijne rede zich kenmerkte, vooral met opzigt tot lord John Russell, die niet alleen als de verstoorder van het Parlement, maar als de verstoorder van Europa's hoop op vrede werd voorgesteld. Graaf Derby liet den vrijen teugel aan zijne politieke driften bij het schetsen van lord John Russell's ministeriële loopbaan sedert 1831 (dus 28 jaren), en

verlustigde zich in dezen onedelen aanval op een afwezigen tegenstander, gedurende twee-en-dertig minuten, gelijk de hertog van Argyll aanmerkte, na slechts kortelijk het besluit tot de parlementsontbinding te hebben aangekondigd. De minister zeide, dat de aanneming van lord John Russells amendement inderdaad als eene verklaring van wantrouwen in het bewind beschouwd moet worden, schoon het tegenwoordige ministerie tot stand was gekomen, nadat alle andere zamenstellingen gefaald hadden, en de verbrokkelde toestand van de partijen in het lagerhuis een geregeld bestuur bijna onmogelijk had gemaakt.

Lord Granville nam, in een antwoord, vol verontwaardiging over graaf Derbys aanval op lord John Russell, niet slechts de verdediging van dezen staatsman op zich, maar overtuigde den eersten minister, regtstreeks onwaarheid te hebben gesproken, daar spr., als lid van een vroeger ministerie Russell, verklaarde, dat de leden van dat ministerie in 1852 lord John verzocht hadden af te treden, en de bewering van graaf Derby dienaangaande volkomen zonder grond was. Lord Granville wederlegde vervolgens, natuurlijk met zeer geringe moeite, al wat graaf Derby in het midden had gebragt, wegens de verdiensten van de ministers in het behouden van den vrede.

Op hetzelfde oogenblik, dat graaf Derby lord John Russell beschuldigde, geene vaste beginselen te hebben gevolgd in zijn ontwerp van hervorming, was deze bezig die mede te deelen in het Lagerhuis. Aldaar deed de minister van financiën Disraeli dezelfde aankondiging als graaf Derby in het Hoogerhuis, doch op een veel gepaster toon en zonder die bitterheid, welke de rede des eersten ministers ontsierde. Hij besloot zijne aankondiging met te melden, dat de ontbinding van het Parlement zou geschieden, zoodra aan de eischen der algemeene belangen voldaan was.

Lord Palmerston bragt hulde aan de heusche voordragt van den minister van financiën. Hij beschouwde de stemming van het Lagerhuis geenszins als een blaam en begreep, dat de ministers hadden kunnen volstaan, met de wet in te trekken of die te wijzigen in comité. Spr. was van gevoelen, dat de ontbinding van het Parlement geen verstandige maatregel was, doch hoopte, dat die nu zoo spoedig mogelijk geschieden zou, daar uitstel vergezeld zou gaan van wanorde en onzekerheid. Het ministerie behoorde te bedenken, dat de kwestie hier niet was, welke bewindslieden zouden worden gekozen, maar welke *reform-bill* zou ingediend worden.

De heer Bright was van gevoelen, dat de stap, door het bewind genomen, zeer verstandig en gepast was.

Lord John Russell wierp de beschuldiging van rustverstoring op het bewind terug, dat zeer goed geweten had, welke debatten door zijn ontwerp zouden uitgelokt worden. Hij achtte het beroep op de natie zeer onoordeelkundig, en men behoorde daartoe eerst in den uitersten nood besloten te hebben. Spr. ging vervolgens voort met de beginselen op te noemen, die hij voorstond, ingeval eener hervorming van het kiesregt, doch was tegen de geheime stembus.

Lord Stanley bragt alstoen de indische financiën te berde. Het tekort van 1857—58 bedroeg negen en dat van 1858—59 dertien millioen pond, waarvoor reeds leeningen waren aangegaan. In het loopende jaar rekende men op een millioen vermeerdering in de opbrengsten en op groote bezuiniging door het ontslag van verscheidene regementen. Lord Canning zou eene nieuwe leening in Indië uitschrijven en nog vier of vier en een half millioen pond sterling behoeven. De ministers waren intusschen niet voornemens meer gelden aan te vragen dan die, welke vermeld waren in de aanhangige wet.

De *Globe* zegt, dat het Parlement waarschijnlijk den 16 of 17 April zal ontbonden worden.

De *Times* verklaart goede gronden gehad te hebben, waarop hij gisteren meldde, dat de ministers niet aftreden en het Parlement niet ontbinden zouden. Het blijkt echter, dat het blad op nieuw zeer onjuist berigtte.

Volgens parijsche brieven, zal de keizerlijke onderteekening (ingeval van een congres) geweigerd worden aan alle stukken of besluiten, zinsprekende of betrekking hebbende op de tractaten van 1815 en op die van Verona en Laibach.

— Het volgende curieuse stuk is te Londen in het licht verschenen, geheel in den stijl en uiterlijken vorm der parlements-acten vervat:

ANNO VIGESIMO SECUNDO ET VIGESIMO TERTIO VICTORIAE REGINAE.

Cap. CCXXXVIII.

Acte tot hervorming en regeling van het toilet der vrouwen, en strekkende tot wijziging der in gebruik geraakte crinoline en andere kunstmatige overtolligheden; wijders inhoudende en vaststellende alles, wat aangaat de magtsbevoegdheid, bepalingen, regelen, boeten en straffen daaruit voortvloeijende.

(Zitting 1859.)

Overwegende, dat het, om verschillende dringende en geldige redenen, nuttig en noodig geworden is, dat zekere punten, rakende het toilet der vrouwen, de crinoline en wat dies meer zij, geregeld en hervormd worden bij speciale acte, wordt bij deze, met en door de bekrachtiging der geestelijke en wereldlijke lords en der gemeenten, in dit Parlement vereenigd, vastgesteld hetgeen volgt:

Art. I. Van het tijdstip der afkondiging dezes, worden de regten der vrouwen, krachtens welke zij den vorm en omvang harer uiterlijke kleedingstukken bepalen, nietig verklaard en ingetrokken.

II. Van het oogenblik der aanneming dezer acte, zal geene vrouw, onder welk voorwendsel ook hoegenaamd, kooijen, of crinolines mogen dragen van meer dan twee ellen middellijn, hetzij deze voorwerpen vervaardigd zijn van staal, ijzer, balein, mandewerk, touw, caoutchouc, gutta percha, hout of andere materialen, strekkende dit verbod tot het vergemakkelijken van het verkeer in de parken, kerken, schouwburgen, concertzalen, rijtuigen, stoombooten, tunnels en particuliere vertrekken, en op de bruggen en stoepen, ten einde botsingen en ongelukken te voorkomen — alles op poene van 20 *shillings* voor iedere overtreding, welke som door de veroordeelde zal moeten worden verdiend met naaldwerk, door de overheid te verordenen.

III. Het is elke vrouw boven de 40 jaren verboden, een roode of andere schitterend gekleurde japon te dragen, die de paarden, runderen of ezels zou kunnen doen schrikken, en aan de schoothondjes stof tot onnoodig gekef, of het opkomend geslacht der straatjongens aanleiding tot voor hun jaren ongepaste opmerkingen zou kunnen geven.

IV. Telken male wanneer eene gehuwde vrouw, den ouderdom van 50 jaren nog niet bereikt hebbende, of korter dan 10 jaren gehuwd zijnde, een nieuw kleed zal noodig hebben (welke noodzakelijkheid door den man zal behooren te worden geconstateerd), zal zij, vóór den aankoop, een staal der stof aan de beoordeeling van haar man moeten onderwerpen, die gehouden is, binnen tweemaal vier-en-twintig uren zijn gevoelen daarover uit te brengen. Hij zal daarvan een certificaat moeten afgeven, aldus ingerigt:

»Ik, Theophilus Brick, echtgenoot van Cecily Mary Brick, stem toe bij dezen in den aankoop van 10 ellen zijde voor een kleed tegen een shilling 8 d. de el; welke zijde in alles zal behooren gelijk te zijn aan de kwaliteit en kleur van hierbij overgelegd staal.

(get.) TH. BRICK.

Aan Simon Skulks, manufacturier.
Battersea.

V. Eene niet gehuwde vrouw, beneden de 30 jaren oud, heeft een soortgelijk certificaat van hare ouders noodig.

VI. Vrouwen, die vóór de aanneming en afkondiging dezer acte in het bezit zijn van hoepels, randen, kooijen, crinolines, of andere cirkelvormige toestellen, met de bepalingen dezer in strijd, zullen gehouden zijn, met toestemming harer naaste bloedverwanten, de bedoelde voorwerpen in te leveren aan het naastbijzijnd politie-bureau, ten einde daar nuttig gebruikt te kunnen worden voor vuurschermen, matrassen, vogelkooijen of zakken, ten dienste van het personeel, de armen der wijk of de schoenpoetsers.

VII. Het is iedere vrouw, beneden de 16 of boven de 40 jaren, verboden, laarsjes te dragen met hakken, hooger dan 3 duim, of van leder met stalen en zilveren vetergaatjes of schitterend gekleurde nestels opgesierd, kennelijk ten doel hebbende de aandacht der voorbijgangers te trekken, — op poene van 10 sh., welke boete men des verkiezende zal kunnen vervangen door eenige dagen arbeid in een openbaar waschhuis, door de overheid aan te wijzen.

VIII. Na aanneming en afkondiging dezer, zal het geene vrouw boven de 10 jaren veroorloofd zijn, een hoed te dragen, verder dan 10 duim van het voorhoofd achterwaarts staande, en waarvan de *bavolet* niet geheel den hals bedekt, op poene als in art. 7.

IX. Onder zekere voorwaarden, zal het aan vrouwen, die overigens blijk van gezond verstand geven, geoorloofd zijn, mantels van *peau d'ours, rosé* rijglijven en gekleurde handschoenen te dragen.

Gedrukt bij J. Rounce en Alfred Bas, drukkers van H. M. de Koningin.

De nieuwe politie-verordeningen, betreffende de crinoline en het maken van kleederen, zullen onverwijld aan het huis worden voorgelegd.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 April. In het heden verschenen nommer van het *Journal des Débats*, worden de kansen voor en tegen het uitbarsten van een oorlog overwogen. Het uitzigt op het behoud des vredes is nog steeds onzeker. De mogelijkheid, dat lord Palmerston aan het bewind zal komen, beschouwt het bedoelde blad niet als eene voorbode eens oorlogs, want niets waarborgt ons, dat deze in zoodanig geval eene andere gedragslijn zal volgen, als lord Derby tot heden heeft aangenomen als rigtsnoer zijner buitenlandsche staatkunde. Een verblijdend teeken is het echter, dat de stem der algemeene opinie zich verheft tegen die mogendheden, welke, hetzij door eene weigering of, door schoorvoetend te werk te gaan, het behoud des vredes in gevaar hebben gebragt. Hetgeen als zeer bedenkelijk wordt geacht, is het wantrouwen, dat bijna erfelijk mag genoemd worden, tegen de veroveringszucht, welke aan Frankrijks regering wordt toegeschreven. »Eene zaak mag niet worden voorbijgezien," zoo leest men in het bedoelde artikel, »de beschaafde klassen der maatschappij verklaren zich krachtig voor het behoud van een everzollen vrede, dewijl zij tot heden geen redelijken grond zien tot het voeren van een oorlog."

DUITSCHLAND.

Berlijn, 6 April. Aan de *Neue Preussische Zeitung* wordt uit Weenen gemeld, dat Rusland, Engeland, Frankrijk en Pruissen eene uitnoodiging aan de cabinetten van Weenen en Turijn hebben doen toekomen, om de wederzijdsche troepen van de grenzen terug te trekken, ten einde aldus elke toevallige botsing te voorkomen. Naar het schijnt bestaat er echter weinig hoop, dat aan die uitnoodiging gevolg zal worden gegeven, daar Oostenrijk verlangt, dat Sardinie, als kleinere mogenheid, daarmede een begin zal maken, en Sardinie daartegen dit vordert van Oostenrijk, als sterkere mogendheid.

— De *Ostdeutsche Post* meent, dat het beste middel tot behoud van den vrede, gelegen is in eene triple alliantie tusschen Engeland, Pruissen en Oostenrijk.

— Onder den toevloed van een groot aantal personen, heeft den 2den dezer voor de jury te Munchen het proces plaats gehad tegen den heer Zander, redacteur van de *Volksbote*, beschuldigd van den minister van staat, graaf von Reigersberg, door middel van de drukpers beschimpt te hebben. Eerstgemelde heeft namelijk in een der nommers van zijn blad het volgende gezegd: »De staatsminister heeft bij de verkiezingen 24 stemmen bekomen, hieraan ontbreekt slechts 1," waarmede, volgens een eigenaardige uitdrukking, 25 stokslagen bedoeld zouden zijn, eene insinuatie, die kwetsend geacht wordt voor de eer des ministers. De heer Zander trachtte te betoogen, dat die beleediging in de woorden niet opgesloten lag; wanneer men die er in zocht, zoo had hij slechts te antwoorden: gedaan te zijn tolvrij. Het openbaar ministerie hield de beschuldiging vol, te meer, daar graaf von Reigersberg in de *Volksbote* reeds vroeger hevig aangevallen werd, omdat hij voornemens geweest is, de straf van stokslagen weer in te doen voeren. De jury heeft den beschuldigde vrijgesproken.

— Uit Christiania wordt gemeld, dat aldaar een hevige brand is uitgebarsten, waardoor 15 huizen in asch zijn gelegd.

— Onder de meest onbeschaamde petitien, welke tot dusverre bij de Pruissische kamers zijn ingekomen, behoort zeker die van een bedelaar in eene provinciestad, die zich bij de kamer beklaagt, dat de policie hem de vrije uitoefening van zijn bedrijf belet en dat, hoewel de constitutie de vrijheid waarborgt en instellingen van weldadigheid ongehinderd op de vrijgevigheid der burgers aanspraak maken.

ZWITSERLAND.

In gansch Zwitserland doet zich de algemeene geest, om de onzijdigheid des lands met alle kracht te handhaven, met den dag luider hooren. De bondsregering heeft vast besloten, om zich in vreemde geschillen niet te mengen, maar daarentegen tot rigtsnoer aangenomen de verdediging van de onschendbaarheid en onzijdigheid van Zwitserland, zonder er zich om te bekommeren, welken indruk eene dergelijke staatkunde te Weenen of Parijs maken kan.

ITALIE.

Volgens de *Indipendente* uit Turin, hebben een aantal aanzienlijke jonge lieden uit Florence, die vrijwillig dienst genomen hebben in het leger van koning Victor Emanuel, een adres van gelukwensching van hunne stadgenooten ontvangen. Het luidt aldus: Edelmoedige patriciërs, die naar de wapenen grijpt voor de onafhankelijkheid van Italie! Ontvangt den heilwensch uwer stad, welke zich met fierheid uwe moeder noemt. Vele kinderen des volks, anderen, nog veel meer in getal, zullen u volgen. Wij zullen allen naar u toesnellen, wanneer het uur van den laatsten oorlog zal geslagen hebben. Moge uw voorbeeld navolging vinden bij den geheelen adel! mogen de schoone dagen van vroeger voor Florence terugkeeren, toen er bij den adel en het volk een edele wedijver bestond, in alles wat vaderlandsliefde en burgerdeugd was! Brengt den koning van Italie onzen groet, kust voor ons de driekleurige vaan. Wij zullen elkander weldra in de gelederen van het onafhankelijkheids-leger wederzien."

— Eene nieuwe staatkundige brochure zal den 11den April het licht zien. Zij voert ten titel: *l'Autriche Machiavel et l'Italie.* Gelijk de titel reeds aanduidt, wordt Oostenrijk daarin hevig aangevallen. Ook de Paus wordt er niet in ontzien.

RUSLAND.

Naar luid van eene dépêche uit St. Petersburg dd. 5 April, ging de bevolking van Groot-Tschetschnia voort met zich te onderwerpen en zal weldra geheel naar Rusland zijn verplaatst. De Russen hebben ten westen van Weden, de hoofdsterkte van Schamyl, twee redoutes opgeërigt, ten einde hem den toevoer af te snijden.

— Uit Helsingfors wordt het gerucht medegedeeld, dat eerstdaags een Finlandsche landdag bijeengeroepen zal worden. Dit zou de eerste keer zijn, sedert Finland onder Russische heerschappij gekomen is 1809. Als aanleiding daartoe wordt opgegeven, dat de staat der financien van dat land het sluiten van eene leening noodzakelijk maakt en dat zulk eene operatie, zonder toestemming des landdags, niet geschieden kan.

— Volgens een schrijven uit St. Petersburg, zal de vrijmaking der boeren, den 20sten September aanstaande geproclameerd worden bij een keizerlijk manifest, zijnde het als dan de dag, waarop de troonopvolger zijn zestiende jaar en dus den ouderdom zal hebben bereikt, die hem in Rusland meerderjarig maakt.

— Uit St. Petersburg wordt het volgende gemeld: »Men herinnert zich niet ooit in Rusland zulk een zachten winter beleefd te hebben. De Finsche en Bothnische golven zijn bijna niet met ijs bedekt geweest. In de maand Februarij is een geladen schip van Kopenhage te Helsingfors binnengeloopen, en dat is waarschijnlijk wel het eerste vaartuig, hetwelk ooit dit traject heeft afgelegd in een tijd van het jaar, waarin anders tusschen Reval en Helsingfors geen ander middel van communicatie bestaat dan de slede. De gewone pleiziertogtjes op de Newa, in eene slede met rendieren bespannen, konden dit jaar niet plaats hebben, omdat wij daartoe hier niet genoeg ijs en sneeuw hadden."

WEST INDIE.

De *Surinaamsche Courant* van 17 Febr. jl. bevat het volgende berigt uit Paramaribo: Naar wij vernemen is door het koloniaal bestuur, op daartoe van het ministerie van kolonien verkregene magtiging, een grondbrief verleend geworden aan de heeren mr. S. J. Cohen en Julius Meijer, te Amsterdam, ten behoeve der op te rigten Surinaamsche Maatschappij van Mijnwerken en Cultuur *Aurora*, voor een terrein lands groot 6000 akkers, gelegen ten zuiden van en grenzende aan de concessie Victoria, aan den linker oever van de rivier Boven Suriname, en zulks tot ontginning aldaar van mijnen, bosschen en gronden.

Men meldt van Paramaribo, dd. 20 Februarij: In verband met de loffelijke pogingen, welke door ons bestuur worden aangewend tot beschaving der boschnegers alhier, kunnen wij melden, dat het zoontje van het groot-opperhoofd der Becoe- en Moesinga-boschnegers, met name Johannis, thans geplaatst is op de centrale school der Moravische broeders, te Beekhuijzen.

— Aan boord van de Fransche stoomboot *l'Oyapock* die te Paramaribo is aangekomen, bevindt zich de heer Melinon, directeur van het etablissement St. Laurent aan de Marowijne (Fr. gedeelte), die zich met dien boot dem naar eenige plantages zal begeven, ten einde omtrent de onderscheidene cultures inlichtingen in te winnen. Na een achttal plantages te hebben bezocht, is hij heden weder naar Cayenne teruggekeerd. Volgens een gerucht, hebben zich de Chinezen op de Mettray aan zulke verregaande wanordelijkheden schuldig gemaakt, dat de directeur van het etablissement zijn ontslag heeft aangevraagd.

— Te San Domingo zal de commandant weder de zaak moeten behandelen van een Ned. schoener, die tijdens de revolutie tegen Baez genomen is. Den 19den werd de verjaardag des konings luisterrijk gevierd. In de kerk der Ned. Port. Israel. gemeente werd, in bijzijn van verschillende autoriteiten, bij die gelegenheid eene toepasselijke rede door den bekwamen en geachten lsr. prediker Chumaceiro uitgesproken.

Ingezonden Stukken.

Antwoord op de opmerking in het Handelsblad No 41.

Toen het B. H. No 26 in het kamp te Badjoa ontvangen werd, lachte men hartelijk om het Artikel, overgenomen uit de Oostpost. Zooals het echter wel meer gaat, niemand dacht er aan, om die aaneenschakeling van waarheid en leugens, overdrijving en verdichting te kritiseren. — De opmerking, in het B H.No 41. doet mij thans besluiten medetedeelen, welke waarde aan voornd. Artikel moet gehecht worden. —

« Des morgens om 5½ uren rukte de kolonne van Badjoa op — slechts zes palen van Boni, den zetel der koningin, verwijderd. — Een goede breede weg leidt derwaarts, doch is voorzien van vele verhakkingen en andere hindernissen. — Deze werd omgetrokken, waarover 8 volle uren werd besteed.

(Oost Post.)

De kolonne rukte om 6½ *uren* op; Boni is slechts 3 *palen* van Badjoa verwijderd; de goede breede weg liet veel te wenschen over — niettegenstaande de vele verhakkingen en hindernissen alleen in de verbeeldingskracht van den berigtgever der O. P. bestonden; de omtrekking had dan ook om geheel andere redenen plaats en werd, daar om 12 uren Boni reeds genomen was, in 5½ *uren* volbragt.

« Boni werd vervolgens geheel plat en in brand geschoten.

Zuivere uitvinding van den berigtgever: de Artillerie heeft, toen zij in batterij vóór Boni stond, geen schot gedaan.

„ De kraton werd verdedigd door twee dertig-en twaalf achtponders (O. P.) Twee oude ijzeren zesponders en een vierponder — niet in de kraton in batterij — maar op verschillende plaatsen op den grond liggende, is al het geschut, dat in Boni gevonden werd.

Groote rijkdommen moeten eene prooi der vlammen geworden zijn, o. a. voor *f* 120,000 aan opium" O. P.

Waar haalt berigtgever dat van daan? — De vijand is niet van plan geweest, de hoofdplaats te verdedigen en had zijne *rijkdommen* (?) reeds lang in zekerheid gebragt. — Naar den *reuk* te oordeelen, moet echter in één der huizen opium verbrand zijn — voor hoeveel aan waarde — zoude alleen door eene dansende tafel kunnen beslist worden. —

„ Alléén vond men een jong meisje met een houw over het hoofd, dat spoedig afgemaakt werd, daar men geene kans zag, dat kind in het leven te behouden. Bij deze gelegenheid hadden de onzen slechts drie dooden. — (O. P.)

Verschrikkelijk tooneel!! Ik zie het in den geest voor mijne oogen — hoe dat meisje, met een houw over het hoofd, zich manmoedig verdedigt — hoe zij drie van haar aanvallers doet sneven, maar eindelijk voor de overmagt (.b. v. een peloton Infanterie) moet zwichten en afgemaakt wordt. Gelukkig, dat er geen woord van waar is.

„ Dien nacht werd er onder het licht van achttien brandende kampongs gebivouakeerd." (O. P)

Sterk coloriet à la Rembrandt: ik geloof er waren 5 of 6.

Onze cavallerie heeft vele charges met goed gevolg gemaakt. (O. P.)

Helaas, totale onwaarheid; want de vlugheid en onverschrokkenheid, die wij van enkele cavalleristen, bij het nemen van gevangenen, hebben bewonderd — deden het wel bejammeren, dat zich geene gelegenheid voorgedaan heeft, het geheele escadron en massa te laten chargeren.

„ Een Brigadier en 4 man hebben 150 vijanden uit een boschje verdreven, die daarna allen in de pan zijn gehakt." 7O. P.)

Quelle boucherie! — Maar ook al weder *onbekend* in de krijgsgeschiedenis der expeditie tegen Boni. — Ik laat het thans aan het publiek over, de waarheidsliefde van den berigtgever der O. P. te beoordeelen.

Aangezien ons echter eenige vrouwen in handen gevallen zijn, wil ik kortelings mededeelen, hoedanig met haar gehandeld werd.

Bij het nemen van Badjoa, werd eene oude vrouw gevangen genomen, die, waarschijnlijk door den schrik bevangen, naauwelijks meer loopen kon. — Zij werd eenige dagen bij het 10. Batn. verpleegd en vervolgens tot in 't gezigt van den vijand buiten de voorposten gebragt. —

Toen het 10. Batn. uit den reeds in vlammen staanden kampong Bedjong terugtrok, vond de Sergt. M. . . . van dit Batn. dezelfde oude vrouw, dezen keer echter doodelijk gewond en zoo te zeggen in de laatste stuiptrekkingen, onder een brandend huis liggen. Hij maakte toen aan haar lijden een kort einde, want aan medenemen was niet te denken. — De kwestie of hij goed of slecht gehandeld heeft, wil ik hier niet aanroeren, maar bij een goed Onderofficier, zoo als M. . . . was (hij is thans ook reeds een slagtoffer der Expeditie:) versierd met het kruis der braven, moet men bepaald aannemen, dat hij die daad uit medelijden verrigt heeft, want ware moed en wreedaardigheid gaan niet hand aan hand.

Bij het nemen der kampong Marongin, werd een jong meisje ziek in een huis liggende gevonden. — Daar wij bij dien kampong bleven bivouakeren, plaatste men een post bij dat huis, ten einde te voorkomen, dat de zieke gemolesteerd werd. De Officier van Gezondheid, V . . . . . ging met een soldaat, die hare taal magtig was, naar haar toe; zij weigerde echter medicijnen te nemen. — Den anderen morgen werd zij, — daar de kampong verbrand moest worden, uit het huis gedragen en in eene hut van 't bivouak, met al hare goederen bij zich en voorzien van eten en drinken, nedergelegd, terwijl een vertrouwd onderofficier met eenige manschappen werd achtergelaten, die haar eerst verlieten, toen de geheele kolonne was afgetrokken.

Eindelijk werd nog eene vrouw gevangen genomen, die — door den honger gedreven — uit het gebergte gevlugt was, om eten voor hare kinderen te zoeken. — Zij werd den anderen dag, nadat zij eerst eenig geld en zooveel rijst, gedroogde visch en zout, als zij slechts dragen kon, ten geschenke had ontvangen, weder ontslagen. —

Batavia, den 22 Mei 1859.

Een officier van het Expeditionaire leger te Boni.

(*Redactie.*)

Mijnheer de Redacteur!

In den Java-bode van den 5den April 1859 no. 28, wordt, onder het hoofd: *Chinesche wetten en gebruiken*, de noodzakelijkheid aangetoond der zamenstelling van een compendium van de voornaamste chinesche wetten, en de strenge opvolging daarvan door de regterlijke collegiën en Boedelmeesteren.

Alhoewel ik op die aantooning geene aanmerkingen wil maken, dewijl het ook mij meer dan eens is gebleken, hoezeer de gevoelens der chinesche adviseurs bij het omgaand geregt of bij de regterlijke collegiën, in regtszaken als anderzins, van elkander kunnen verschillen en hoe weinig zij met hunne eigen wetten bekend zijn, zoo zij het mij echter veroorloofd ten dezen aanzien het een en ander bekend te stellen, waarvan welligt bij het inwinnen dier gevoelens, of bij het zamenstellen van bedoeld compendium, kan worden gebruikt gemaakt, en verzoek ik UEd. beleefdelijk het ondervolgende daarom eene plaats in uw blad te verleenen.

Het is inderdaad waar, dat de meeste hier in Indië woonachtige Chinezen geene naauwkeurige kennis bezitten van de in China heerschende wetten en vaste gewoonten en wel: *omdat zij zich óf de boeken, welke haar bevatten, niet aanschaffen óf ze niet verstaan.*

Deze boeken toch bestaan reeds sedert 216 jaren in China. Men vindt ze echter slechts bij enkele gegoede Chinezen op Java en elders in onzen indischen Archipel. Zij maken één geheel uit van 30 deeltjes en zijn zamengesteld door de overname van vroegere en de bijvoeging van nieuwe wetten en gebruiken, en alzóó uitgegeven op last van den eerst hieronder genoemden tartaarsch-chineschen Koen of Keizer, terwijl diens opvolgers ze als zoodanig, — als de in het chinesche rijk vigerende burgerlijke en militaire wetten, — hebben erkend en doen naleven. Deze keizers zijn:

	Soen Tie (Koen)	die	18	jaren regeerde.
Zoon, kleinzoon en achterkleinzoons van Soen Tie.	Kong Hie „	„	61	„ „
	Yong Tjing „	„	48	„ „
	Khiang Liong „	„	60	„ „
	Kia King „	„	25	„ „
	Tau Kong „	„	30	„ „
	en			
	Ham Hong „	„	9	„ „
	die nog regeert			
	als boven zamen		216	jaren.

Gelijk men weet, bezitten de chinesche keizers eene onbepaalde, volstrekt willekeurige magt. Zij kunnen dus, na deskundigen daaromtrent al of niet te hebben gehoord, die wetten naar hun eigen goedvinden veranderen of vernietigen en nieuwe invoeren. Na Soen Tie heeft evenwel geen hunner daarin zoo veel wijzigingen en verbeteringen gebragt als keizer Tau Kong.

Men verdeelt die wetten gewoonlijk in 5 hoofdonderwerpen of hoofdafdeelingen als: 1 Kong Poh, — 2 Leh Poh, — 3 Hoh Poh, — 4 Hing Poh, — en 5 Ping Poh, en deze vijf weder in 436 onderafdeelingen, bevattende 1573 artikelen; voerende dit geheele werk den titel van *Tai Tsjing Loet* of *Staatswetten*.

Het wordt in China gedrukt en uitgegeven en kost gewoonlijk niet meer dan hoogstens een 20 sp.m., zoodat elk Chinees, die een weinig gegoed is en belang stelt in de kennis der wetten en gewoonten zijns lands, zich het kan aanschaffen. — En moge ook al de hooge taal, waarin het is geschreven, of sommige woorden of volzinnen, door de meesten hunner niet worden verstaan en de beoefening daarvan hun moeijelijk vallen, dan vindt men overal in dit werk nota's of aanteekeningen, die tot verklaring of opheldering dienen.

Ofschoon die wetten op de hier in N. O. I. gevestigde Chinezen niet allen kunnen worden toegepast en dit eene medeoorzaak is, waarom de gevoelens der bovengenaamde adviseurs, volgens hunne bewering, menigmalen zoo zeer uiteenloopende zijn, zoo geloof ik echter, dat de weinige moeite, die zij zich geven, om er naauwkeurig mede bekend of vertrouwd te worden, als eene der voornaamste redenen hunner onkunde of weifeling te dien opzigte moet worden beschouwd. Zij toch, zoowel als alle personen hunner natie, die zich vroeger en later in N. O. I. hebben nedergezet, houden zich steeds met den handel en andere speculatien onledig, met het doel niet alleen, om zich een eerlijk en goed levensbestaan te verzekeren, maar ook om, zoo mogelijk, schatten te verzamelen, al geschiedt zulks ook wel eens op eene onedele wijze.

Moet dergelijk, ja onophoudelijk, eenig streven naar vermeerdering van kapitalen, ook en vooral om in weelde en aanzien te kunnen leven, invloed te verkrijgen en geëerbiedigd te worden, hen niet noodzakelijk min of meer onverschillig maken omtrent zoogenaamde (niets opbrengende) bijzaken, of zaken van anderen, waarbij zij geen belang hebben? — Kan *dan* pligtsbesef jegens aangelegenheden van personen, die wel tot hunne natie behooren, maar overigens hun vreemd zijn, boven dat alles in aanmerking komen? — Zijn zij, door hooger hand daartoe uitgenoodigd, *verpligt* hunne gevoelens, zooals boven wordt bedoeld, kenbaar te maken, dan voldoen zij natuurlijk daaraan, maar hoe? — Dat derhalve bepaalde, afdoende voorzieningen daartegen zullen moeten worden gebezigd, zal wel geen nader betoog behoeven. De ervaring te dezen aanzien spreke.

De zoogenaamde chinesche officieren op de hoofdplaatsen van N. O. I. behooren wel doorgaans tot de notabelen en geschiktsten als hoofden hunner natie, maar of zij op eene grondige, of althans op eene voldoende kennis van gemelde wetten en gewoonten kunnen bogen, zal mede de ervaring wel reeds hebben geleerd en zal nader blijken, wanneer tot de zamenstelling van het compendium wordt overgegaan.

Behalve de opgenoemde staatswetten zijn er ten behoeve der Chinezen nog godsdienstige, zedekundige boekjes, waarvan er 2 zijn van Kong Hoe Tjoe, 1 van Tjoe Soe en Tjing Tjoe en 2 van Bing Tjoe; als mede eenige boekjes van Keh Leh en anderen, handelende over familie- en huishoudelijke zaken, enz.

Van de boven aangehaalde werken bestaat, voor zoo ver mij bekend is, geene overzetting in de Nederlandsche taal; zulks zal echter dienen te geschieden, vooral van die wetten en vaste gewoonten, welke op de ten deze bedoelde Chinezen van toepassing zullen worden verklaard, ten einde ook bedoelde officieren of hoofden, of hunne plaatsvervangers, bij het uitbrengen hunner adviezen in regts- of andere zaken, om de opgemelde redenen, te kunnen controleren, even als zulks ten regte noodig wordt geacht ten opzigte van de adviezen van de priesters en hoofden der Javanen en Maleijers, en waarom van den Mahomedaanschen Koraän eene, naar de behoeften dezes tijds ingerigte, Nederlandsche vertaling eerstdaags zal worden uitgegeven, gedrukt bij de heeren Lange en Co. te Batavia.

En nu nog een enkel woord over de vertaling van dien Koraän in het Javaansch. Het bezit van dat godsdienstig wetboek in de Javaansche taal zal voorzeker velen aangenaam en nuttig zijn en vele dwalingen doen kennen; maar of het debiet daarvan de moeite en kosten, daartoe besteed, ruim zal vergoeden, daaraan twijfel ik. [1]) Het is mij namelijk meer dan eens gebleken, dat de Mahomedaansche, kortzigtige priesters en Arabieren het gebruik van dat boek in het Javaansch afkeuren en zullen tegenwerken, omdat niet het Javaansch, maar het Arabisch de oorspronkelijke, gewijde taal is, waarin de Koraän van hun profeet Mahomed is geschreven, vele woorden door die vertaling hunne ware beteekenis en kracht hebben verloren en, over het algemeen, het geheel niet dien eerbied als heilig boek verdient, zooals de Koraän in de Arabische taal, de taal hunner vaderen, de taal huns profeets. Welk een invloed die priesters en Arabieren hier soms hebben en waarom, is te overbekend, dan dat ik dit nog zou behoeven aan te toonen. Elk kenner en beoefenaar der Javaansche taal zal evenwel die uitgave toejuichen, aangezien zij hem weder een middel heeft verschaft tot verrijking zijner taalkennis omtrent meer afgetrokkene, godsdienstige denkbeelden en voorschriften, en omtrent den toestand, de zeden en gewoonten van de volken, voor wie dat boek in der tijd eigentlijk is opgemaakt en aan den inhoud waarschijnlijk als goddelijke waarheid gelooven.

Moge door het in het *licht* geven van dat boek in het Javaansch en Nederlandsch, de *duisternis* daarvan verdwijnen!

PLOEGMAN,

PASOEROEAN, den 15den *Mei* 1859.

---

[1]) De geachte inzender vergist zich hierin, daar de van de handzetting van den Javaanschen Koran, boven verwachting, groot is geweest.

(*Redactie.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM		NAAR
Mei	22	Engelsch	Wijelesse.	Guntou	Singapore	21	April	Londen
„	27	Hamburg	Alma en Olga	Osnabruck	Akjab	12	„	Batavia
„	·	Engelsch	Earl of Windsor	Brown	Shanghae.	10	„	Londen
„	28	Hamburg	Wiedemann	Th. Kalcklösar	Golf van Perzie	20	Mei	Batavia

Aangekomen schepen te *Batavia*.

VLAG.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN			AGENTEN.
Mei	28	Nederl. Indisch	brik	Antoinette	F. Chasteau	Macasser	12	Mei	Cassalette & Co.
„	29	Nederlandsch	bark	Jan Daniel	H. Hagers	Indramaijo	28	„	Metzendorff, Wilmans & Co.
„	—	„	„	Oemar Basha	Said Oemar	Lampongs	23	April	B. J. Jacobs.
„	—	„	„	Maria Elize	M. van der Putte	Soerabaija			E. Moormann & Co
„	30	Ned. Indisch	schoener	Clipper	Eschauzier	Tagal	28	Mei	Buijs, Jacobson & Co.
„	—	„	bark	Bima	Serpomaar	Koetie.	16	„	„
„	—	„	„	Ararat	J. Steendam	Riouw	18	„	Gasper & Co.
„	—	Deensch	„	Emely	C. P. Petersen	Singapore	16	„	C. Bahre, G. Kinder,
„	31	Hamburg	„	Joan Herman		Sydney			Metzendorff, Wilmans & Co.
„	—	Nederlandsch	„	't Goede Vertrouwen	D. J. Kraan	Pecalongan	29	Mei	E. Moormann & Co.
„	—	Ned. Indisch	„	Batavia		„			Gezagvoerder.
Junij	1	„	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang	31	„	Landberg, Bezoet de Bie & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Mei	29	Ned. Indisch	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang via Cheribon
„	—	„	bark	Ellen	F. A. P. Wentholt	Samarang
„	—	„	„	Sric Palembang	Tjia Tjengsin	Cheribon
„	—	„	schoener	Hongoan	Lim Kwiseej	„
„	—	Nederlandsch	bark	Alblasserwaard	van Linderen	Nederland via Wijnkoopersbaai
„	—	„	„	Minister van Hall	O. de Haas	Soerabaija
„	—	„	„	Otto	W. F. Rotgans	Nederland via Tjilatjap
„	—	Engelsch	schip	Planet	Tulloch	Singapore
„	31	Ned. Indisch	stooms.	Banda	W. Vogel	Samarang en Soerabaija.
Junij	1	Nederlandsch	bark	Stad Gouda	K. D. Breuning	Rotterdam
„	—	„	„	Maria en Elize	M. van der Putte	Amsterdam

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Zeeploeg*	F. H. Kramer	Banka	Haager & Schuurman.
„	brik	Karel August*	A. Huizer	Lampongs	„
„	„	Elisabeth en Jacoba	J. G. Lucas	Tjilatjap	„
„	bark	Alida Maria*	J. de Vries		„
„	„	Gelderland*	D. Crap Hellingman		„
„	„	Aldebaran	R. G. Meyboom		Schimmelpenninck & Co.
„	schip	van Galen	J. R. Smit		„
„	bark	Bommelerwaard	Loos		„
„	„	Graaf van Heiden Reinestein	J. Warmsteker		„
„	„	Canton	Tweehuys	Makasser.	„
„	brik	St. Michael	L. D. Boswijk		„
„	3 mast	schoener Argo*	van Teutem	Rotterdam	Reynst & Vinju.
„	bark	E. W. van Dam van Isselt	J. C. Kolm		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	„	Louis Meijer	O. Hazewinkel		„
„	„	Amalia Augusta	van Marle		„
„	„	Ferdinand en Louis*	J. K. de Weerd		Jacometti & Co.
„	„	Jan Daniel	Hagers	Rotterdam	Metzendorff, Wilmans & Co.
„	schip	Wilhelmina*	van Dalen		van Ommeren, Kuch & Co.
„	bark	Jan van Brakel*	C. Verheij	Soerabaija	„
„	„	Jannetje*	A. Lupcke		B. Koperman & Co.
„	schip	Admiraal Tromp*	J. van Tubergen		„
„	„	Philips van Marnix*	E. van Duijn		„
„	„	Biesbosch*	J. H. Mugge		„
„	„	Neptunus	P. Schuurman		„
„	bark	Regina	J. Leijjvelt		„
„	„	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		„
„	„	Vriendentrouw*	D. Grevelink		„
„	schip	Phoebus*	de Roever qq		Paine, Stricker & Co.
„	bark	Cornelia Henrietta*	van der Meij		„
„	„	Carolina*	Struijk,		„
„	schip	Electra*	H. Wegman		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		„
„	„	Egbert*	Tormijn		„
„	„	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		„
Nederl. Ind.	bark	Fathool Barie	Sech Makawie	Soerabaija	B. J. Jacobs.
„	„	Oemar Basha*	Said Abdulla		„
„	„	Said Maskoor*	Hadjie Achmat	Samarang en Kottee	Buijs, Jacobsen & Co.
„	„	Ademan*	Sahaboedien	Soerabaija	„
„	„	Bima*	Sarief Oemar		„
„	„	Arief Banjermaas*	Moh. Saleh		„
„	schoener	Coquette*	van Zallingen	Soerabaija	Morgan, Melbourn & Co.
„	brik	Antoinette*	F. Chasteau	Macasser	Cassalette & Co.
Engelsch	„	Triton*	R. W. Sharpe	Australie	Martin, Dyce & Co.
„	stooms.	Burra Burra*	Buxey		Hunter, Houghton & Co.
„	schip	Lauriston*	Adamsen	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
Fransch	bark	Johanna*	Wetzel		C. Bahre & G. Kinder,
„	„	Vallée de Luz*	C. Lafitte		J. Cezard & Co.
Zweedsch	brik	Balder*	Sjöberg	China	Metzendorff, Wilmans & Co.
„	bark	Ariel*	Ohlson		„
„	„	Toreford*	Janssen		„
Noorwegen	brik	Favariten*	Banrien		„
Pruissisch	bark	Mathilde*	Ballaseus	Nederland	„
„	schip	Johanna Wagner*	Woerst	Nederland	„
Hamburgsch	„	Malvina Vidal*	Kessow	Nederland,	„
„	bark	Esperanza*	M. Johannsen		C. Bahre & G. Kinder,
Amerikaansch	schip	Bochland*	Setjant		Maclaine, Watson & Co.
Oostenrijk	„	Lorenza*	Porchiel		„

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een*

Aangekomen Schepen te *Soerabaija*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Van
Mei	18	Z. M.	stooms.	Samarang lt t/z 1e kl.	d'Hamecourt	Banjermass.
"	19	Ned.	schip	Johanna Christina	J. L. Besseling	Batavia
"	—	"	"	Fop Smit	L. Hoefman	"
"	—	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam	Pasoeroean
"	20	"	bark	Komeij	Said Albabassij	Passeer
"	—	"	"	Menado	A. Couteron	Macasser
"	21	Ned.	schip	Pictura	Leonhardt	Toeban
"	—	N. I.	bark	Mastora	Abdul Rahim	Passeer
"	22	"	"	Aldjoessoor	Said bin Noch	Banjermass.

Vertrokken Schepen van *Soerabaija*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Naar
Mei	18	N. I.	bark	Iskanderia	Varkevisser	Samarang
"	—	"	"	Zein	Sech Balahbal	Bandjermass.
"	—	Ned.	"	Henriette Geertruida	F. C. de Boer	Panaroekan
"	—	N. I.	schoen.	Venus	Djan	Balie Badong
"	—	"	bark	Cheribon Packet	Massingham	Batavia
"	19	Eng.	"	Scotch Lassie	E. R. Eels	Makasser
"	20	Z. M	stooms.	Celebes luit. t/z 1e kl.	van de Velde	om de West
"	—	N. I.	brik	Tedok	Wongso	Balie
"	—	Ned.	schip	Ph. Samhiri	G. G. Lion	Nederland
"	—	"	"	Reinhardt	v d Sprenkel	Timor
"	—	N. I.	bark	Faulke Nassar	van Garling	Singapore
"	21	"	"	Joedoel Barie	Sech Mahrie	Pekalongan
"	—	"	schoen.	Coquette	van Zalingen	Batavia
"	—	Amerik.	bark	Witch	S. Hultman	China
"	—	N. I.	schip	l'Union	G. Schuit	Cheribon
"	22	"	"	Attaief	Sech Ba-assin	Bandjermass.
"	—	"	stooms.	Ambon	A. G. Bosch	Batavia
"	—	Ned.	schip	Ferdinandina Emma	R. A. Tange	Samarang
"	—	"	"	Anna Digna	C. Ouman	Nederland
"	—	N. I.	bark	Sie Boender	Kho Liauhong	Pasoeroean
"	—	"	kotter	Krabbe	Mardam	"
"	—	Hamb.	schip	Marion	Nieman	China
"	—	Ned.	"	Christina Helena	C. Tjebbes	Banka
"	24	Eng.	bark	Vetnaria	Th. Sloane	Nederland
"	—	N. I.	"	Salma	Sech Jakim	Bandjermass.
"	—	"	kotter	Klara	Sahak	"

In lading liggende schepen *te Soerabaija*.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	schip	Louise Jacoba Johanna	Baumgarten		Fraser, Eaton & Co.
"	"	Johannes Hendrikus Ferdinand	Lodewijk		"
"	"	Landbouw	Kleijnenberg		"
"	"	Hoop van Capelle	Bok		"
"	"	Minister Pahud	Kievit		Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
"	"	Fop Smit	Hoefman		Schimmelpenninck & Co.
"	"	Osiris	Kramer		"
"	"	Louise Roeloffina	Sijbrandi		"
"	"	Prins van Oranje	Artink	Nederland	"
"	"	Zeenimph	Witsen Elias		J. F. van Leeuwen & Co.
"	"	Ary Scheffer	Kunst		"
"	"	Willem III	van der Burg		"
"	"	Cheribon	Koers		"
"	"	Comm. des Konings v. d. Heim.	van Zanten		B. Kopersmit & Co.
"	"	Prins Maurits	J. J. Bart		"
"	"	Aegidia en Paulina	J. K. Veldman		"
"	"	Elisabeth Antoinette	H. A. Besier		B. J. van Eck & Co.
"	"	Gebroeders Houtman	C. J. Bax		"
"	"	Samuel Hendricus	A. G. Bouten		P. Kervel & Co.
"	"	Maria Veronica	T. Mulder	Amsterdam	E. ten Brink & Co.
"	"	Tagal	Göbel		"
"	"	Ternate	T. Karst	Nederland	"
"	"	Susanna	E. Vonck		Fraser, Eaton & Co.
Engelsch..........	bark	Tamar	Ross	"	Hill, Broekman & Co.
"	"	Sophia Fraser	Wilson	Samarang	Major, Matzen & Co.
"	"	Rosina	McLachlan	Nederland	"
"	"	Senator	Mengus	"	Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
Zweedsch..........	"	Hedda Frederika	Larssen		Hill Broekman & Co.
"	"	Victor	Prehn		Mathieu, Ebbs, Ruys, & Co.
Meklenburgsch..	"	Dr. Juris Jantzen	Hoff	Nederland	"

Aangekomen schepen van *Macasser*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Van
April	6	Z. M.	stooms.	Merapie kapt. t/z	Baak	Soerabaija
"	—	Ned.	bark	Susanna	Vonck	"
"	9	Z. M.	stooms.	Medusa luit. t/z 1e kl.	van Meeteren	"
"	—	N. I.	bark	Dena Bintang Brale	Moh. Taher	Passir
"	12	Z. M.	stooms.	Groningen kapt. t/z	dit Dubikart	Badjoa
"	14	N. I.	schoen.	Clipper	Eschauzier	Boeroe
"	15	Z. M.	stooms.	Phoenix lt. t/z. 1 kl.	Esscher	Badjoa
"	—	Ned.	schip	Presid. v Rijckevorsel	Verheij	"
"	—	"	"	Elisabeth	Harms	"
"	—	"	bark	Johanna en Geertruida	Fleus	"
"	—	"	"	Ouderkerk a/d Amstel	Kramer	"
"	16	"	"	Alblasserdam	't Hoen	"
"	—	"	"	Landbouw	Kleinenberg	"
"	17	"	schip	Ternate	Carts	"
"	—	N. I.	brik	Falkas Soot	Ismael	Ternate
"	18	"	stooms.	Menado	A. Couteron	Soerabaija
"	23	"	"	Padang	B. J. Schipper	Moluccos
"	—	"	schoen.	Mamoet	Aaing	"
"	24	Z. M.	stooms.	Merapie kapt. t/z	Baak	Badjoa
"	—	"	"	Adm. v Kinsb. lt. t/z	2e kl. Roodzant	"
"	25	"	"	Gedeh kapt. t/z	Staring	"
"	—	"	"	Celebes lt. t/z. 1 kl.	van de Velde	"
"	—	Ned.	schoen.	Argo	van Teutem	"
"	27	"	bark	Waterloo	Drunker	"
"	—	"	"	Susanna	Vonck	"
"	28	N. I.	schoen.	Jupiter	Voll	Atapoepoe
"	—	Eng.	bark	Macasser	Marchand	Singapore

Vertrokken schepen van *Macasser*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Naar
April	7	Ned.	schip	Stad Schiedam	Wulp	Soerabaija
"	8	"	bark	Susanna	Vonck	Badjoa
"	—	Z. M.	stooms.	Merapie kapt. t/z	Baak	"
"	13	"	"	Medusa luit. t/z 1e kl.	van Meeteren	"
"	—	"	"	Groningen kapt. t/z	dit Dubikart	Soerabaija
"	16	N. I.	bark	Assah Dollah	Wahap	Bandjermass.
"	17	"	brik	Gleaner	Thierbach	Moluccos
"	20	"	stooms.	Menado	A. Couteron	"
"	21	"	brik	Falkas Soot	Ismaël	Soerabaija
"	23	Ned.	schip	Landbouw	Kleinenberg	"
"	24	N. I.	stooms.	Padang	B. J. Schipper	"
"	—	"	brik	Deno Bintang Brale	Moh. Tahir	Passir
"	28	Z. M.	stooms.	Adm. v Kinsb. lt t/z	2e kl. Roodz.	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Ternate*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Van
April	1	N. I.	bark	Jadoel Mobarak	Said Allan 1	Soerabaija
"	3	"	stooms.	Padang	B. J. Schipper	Amboina
"	14	"	brik	Eearnot	Fabritius	Bonthain
"	26	Z. M.	stooms.	Suriname lt. t/z 1e kl.	Beelaarts	Kema

Vertrokken schepen van *Ternate*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Naar
April	3	Ned.	bark	Prins Hendrik	de Jonge	Riouw
"	4	N. I.	stooms.	Padang	B. J. Schipper	Muntok
"	8	Z. M.	"	Suriname lt. t/z 1e kl.	Beelaarts	Riouw
"	10	N. I.	bark	Jadoel Moebarak	Said Allan	Muntok
"	19	Ned.	"	Reijnaert	v d Sprenkel	

Aangekomen schepen te *Menado*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Naar
April	4	Spaansch.	schip	Dardo	Maurento	Manila
"	7	N. I.	stooms.	Padang	B. J. Schipper	Kema
"	28	"	"	Menado	A. Couteron	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Van
Mei	18	N. I.	stoomb.	Kraton	Coldenhoff	Soerabaija
"	23	Ned.	schip	Anna Digna	C. Ouman	"
"	—	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam	"

Vertrokken schepen van *Pasoeroean*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagv.	Naar
Mei	20	Ned.	schip	Jacoba Corn. Ursina	Delchsur	Amsterdam
"	21	Bal.	"	Ida	Petersen	Balie Badong
"	—	N. I.	stoomb.	Kraton	Coldenhoff	Soerabaija

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 31 Mei 1859.

Arak, *f* 65—.
Koffij, Java, zonder voorraad.
——— Padang, *f* 35,— verkocht.
Suiker, No. 16. *f* 17,50 @ *f* 18,—, kleine omzetting.
Rijst, Indramaijoe met zakken niet voorhanden
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 150 @ *f* 165.—, afgedaan.
——— " " 2de " *f* 140,— @ *f* 145,— van de hand gezet.
——— Carga *f* 110 @ *f* 120,—
Wisselkoers op Holland @ pari
" " Engeland, *f* 11,50 ℔ £.
" Gouvernement pari.

Te SAMARANG, den 27 Mei 1859.

Koffij, *f* 35.— oplevering geboden.
Suiker No. 16, *f* 17,—
Indigo, *f* 4,10,— afgedaan.
Koehuiden, *f* 60,— ℔ kodie. } gezocht
Buffelhuiden, *f* 50,— ℔ kodie }
Staart Peper, *f* 88,— geen voorraad.

Rijst ordinair wit, *f* 120,— ℔ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
" carga " *f* 95,— @ *f* 105,— idem. idem.
Klapper Olie *f* 23,—
Katjang " *f* 19,—
Rotting *f* 8,— @ *f* 9,— Bandjermassing niet voorhanden.
Kadjang Matten, *f* 10,—
Wisselkoers op Holland 6/m. pari.

Te SOERABAIJA, den 25 Mei 1859.

Suiker *f* 18,—
Koffij *f* 34,— @ *f* 36,—
Rijst (Carga) ℔ koijang, *f* 120,— @ *f* 130,—
" (witte) " " *f* 155,— @ *f* 160,—
Koehuiden nominaal.
Arak ℔ legger, *f* 45,—
Olie (Klapper) *f* 15,—
Olie (Katjang).
Kadjang Matten, *f* 7,—
Rotting, *f* 8,— @ *f* 10,—
Wisselkoers pari.

Te PASOEROEAN, den 25den Mei 1859.

Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 180,—
Id. (carga) " " " 130,—
Olie, (klapper) " pic. " 23,—
Id. (katjang) " " " 17,—
Wisselkoers, pari.

Den 25 Mei waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1858.
163,886–83 pic. Suiker.
161,554–04 " Koffij
Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 25 Mei 1859.
9,427–07 pic. Suiker, oogst 1858.
9,274–92 " Koffij " 1858.

Te Macasser Mei 1859.

Koffij, met veel vraag, kleine partijen werden aangevoerd van Bonthain, Pare-Pare en Boengi, vonden koopers @ *f* 27,50 @ *f* 28,—
Rijst, weinig aanvoer, *f* 4,25 @ *f* 4,20 geplaatst.
Schildpad p. m. 8 pic. werden van Marigie aangevoerd, doch nog niet ter markt.
Paarl d'amour p. m. 200 pic, van Aroede-Eilanden aangevoerd *f* 80,— te vergeefs gevraagd.
Getah Pertja ontbreekt.
Timor Was Idem.
" Sandelhout van Timor 700 pic. aangebragt *f* 22,— geboden.
Wortelhout, van Ambon p. m. 10 pic. aangebragt, vonden tot *f* 18,— geene koopers.
Opium, van Singapore 40 kisten aangebragt @ *f* 25, 59 grif verkocht, doch bij meerdere aanvoer zal men minder koopers vinden.
Sago, van Amboina werden 1000 pic. ruwe soort aangebragt ter verwerking tot Meel.
Buffelhuiden, schaarsch, *f* 11,— @ *f* 12,— koopers.
Tripang, veel voorraad.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te **Batavia** *van den 24 tot en met den 28 Mei 1859.*

Aanvoer.

Van Singapore per N. I. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, agt. Maclaine, Watson en co.

40 kn. opium, *N. H. M.*
50 kn. .... 2 zakk witte peper, *Pitcairn, Syme en co.*
14 kn. .... *Adam en co.*
2 kn. zijde, 100/m sigaren, *Purvis en co.*
2 kn. .... *Woodburry en Page.*
3 kn. goederen, *Sech Moh. Basendiet.*
88 vs. verf, 1 kt. zijde, ...
4 kn. ruwe zijde, *Said Moh bin Salee.*
3 kn. Chin. goederen, *Koe Kongtjaij.*
5 zakk. gram, *Kerr.*
14 md. gedr. visch, ...
92 coll. Chin. goederen, *Lim Hoa.*
3 kn. diversen, *Abeelen, Dennison en co.*
8 kn. opium, 2 do. goud, ...
2 md. champagne, 4 kn. wijn, 1 do. diversen, *Paine, Stricker en co.*

Van Samarang per N. I bark *Ellen*, gez. Wentholtz, agt. B. Kopersmit en co.

603 ps. balken, *Agenten.*

Van Samarang per N. I. stoomb. *Oenarang*, gez. van Hulsteijn, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

1 kt. batik goederen, 8 cod. zijden do. *Lim Boen.*
2 kn. wit katoen, *Tjie Yoekie.*
5 kn. koopmanschappen, *Sech Salim Basendiet.*
7 pic. koperwerk, 4 bn. garen, 20 koeijen, *Order.*
2 kn. hoeden, 1 do. tuigen, *L. Platon en co.*
34 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
1 kt. batik goederen, *Tan Hoat.*
1 kt. hoeden, *Gumprich en Strauss.*
12 kn banket, *J. C. Saijers.*
544 ps. koehuiden, 656 do. buffelhuiden, *Yoe Tjongtan.*

Uitvoer.

Naar Samarang en Soerabaija per N. I stoomb. *Macasser*, gez. Kuller, agt. W. Cores de Vries.

60 coll. gouv. goederen, eenige marine do. 15 coll. telegraph do., 1 kt kleedingstukken, *Gouvernement.*
9 kn. sarongs enz., *Said Aloewie Satrie.*
1 wagen, *J. Speet.*
1 kn. gedr. katoen, *Arnold en Zn.*
4 kt. diversen, *J. Cezard en co.*
12 kn. siropen, 6 do. vruchten op water, 1 do. amandelen, 1 do. dammer, 2 vn. wijn, 1 kt. zalm, *van Riet en ter Gouw.*
118 coll. manufact., 30 kn. do. 2 do. gaas, 26 do. wit katoen, uit entrep *Martin, Dyce en co.*
5 kn. wijn, 8 do. hermitage, 1 do. dranken, 1 do champagne, 2 do. cognac, 5 md. bier, 2 md. min. water, *van der Meulen en co.*
2 bn. chitzen, 1 kt. kleedjes, 1 do sarongs, uit entrep. *Said Aboebakar Boefter.*
6 kn. kain pandj., 2 do. laken, 1 do. sarongs, 1 do gedr. katoen, 1 do. vogelzaad, 1 pak monsters, 12 kn. manufact., uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
7 kn. mousselines, 1 do. sarongs, 1 do. nicanias, 1 do. doeken, *Said Add. Ajdiet.*
2 vn. lampen, 1 kt. kleinigheden, 5 do. wijn, 1 do. portwijn, 2 do. cognac, keld. genever, 2 md suiker, 3 do. min. water, 3 coll diversen, 1 kt siropen, 2 do. champagne, 1 do. provisien, 1 do. madera, 1 do. blikwerk, 2 do. spiegels, 1 do. eetservies, 1 do thee-servies, 1 do. schilderijen, 2 do. zadels, *van Walchren en co.*
1 kt. houtwerk, *Belder.*
2 kn. diversen, *Paine, Stricker en co.*
1 kt. laken, *Gumprich en Strauss.*
3 paarden, 1 kt. tuigen, *Cassalette en co.*

Naar China per Brem. schip *Generaal Jacoby*, gez. Weiland, C. Bahre en G. Kinder.

9182 pic. rijst, 90 do. buffelhoorn, 100 do. huiden, 520 ps koehuiden, 20 pic. medicijnen, 560 ps. matten, 80 kn. glas, 1 do triepangs, 3 do. glaswerk, *Agenten.*
25 pic. vogelnestjes, *Liauw Liong.*
2000 ps. sp matten, 6 kn. zeep, 3 do. spiegels, 1 do. rood laken, *Gouw Benghouw.*
3 pakk. matten, 1 kt. kramerijen, 196 ps. sp. matten, 5 pic. vogelnestjes, *Tjie Kiokbie.*
900 ps. sp. matten, *Oen Assam.*
1 pic. vogelnestjes, *Liong Simlin.*
7700 ps. sp. matten, div. *Chinezen.*
5 bn. tjintjauw, *Lim Seng*
1 pic. vogelnestjes, *Koe Kongtjaij*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Jacqueline en Elise*, gez. Sikkens, agt. Busing, Schröder en co.

263 kn. manufact., 1 bl. do. 86 kn. koopmanschappen, 49 krandj. aardewerk, 182 coll. machinerien, *Aan boord gebleven lading van Engeland.*
1765 stav. ijzer, 25 keld. genever, 1 kt. wijn, 12 do. manufact., uit entrep. *Agenten.*
4 kn. champagne, *S. B. van Kleeff en co.*
1 kt. modewaren, *Metzendorff, Wilmans en co.*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Nicol*, gez. Amens, agt. E. Moormann en co

25 vs. boter, 2 kn. shirtings, 2 do. lampen en toebeh., 1 do. lastings, 1 do. wijn, 2 do. doeken, 25 bn. drills, *Agenten.*
46 coll. provisien, 3 kn. leder, *C. Bahre en G. Kinder.*
48 bn. ongebl. katoen, 25 bn do. 2 do. elefantes, *Borneo C. Limited.*
283 stav. ijzer, 56 boss do. *Paine, Stricker en co*

Naar de Cocos Eilanden per Eng. brik *J. C. Ross*, gez. Ballard, agt. G. Wilson en co.

16/m. metselsteenen, 8 pic. suiker, 2 vn. meel, 1 kt lampen en katoen, 1 do. zeep, 1 tros touw, 8 ps balken, *Agenten.*
2 kn. kruid, uit entrep. *Cassalette en co.*

Naar Nederland per Noorw. schip *Sylphide*, gez. Rudstad, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

1485 boss. rotting, *Aan boord gebleven lading.*
1959 pic suiker, 813 do. sapanhout, 8 do notenmuskaat, 1 do. foelie, 3372 do. rijst, 50 tobb. staal, 110 kn. do. 200 pic gomdammer, 80/m. stokken, *Agenten.*
3 vn. spek, uit entrep. *Rehling en Ekström.*
1 vt. vleesch, uit entrep. *Kessler en co*

Naar Samarang en Soerabaija per Ned. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, agt. Maclaine, Watson en co.

4 kn. manufact., 5 do. doeken, *Adam en co.*
18 bladen koper, *G. Wilson en co.*
5 bn. garen, 8 kn koopmanschappen, uit entrep, *Said Moh. Satrie.*
6 kn. cambrics, *Burt, Myrtle en co.*
17 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
8 kn. regalen, 3 do. opium, *Agenten.*
2 kn. zijde, 2 do. diversen, 1 do medicijnen, 1 bl. drills, 3 kn. gedr. katoen, 10 do. wit do. 8 do cambrics, *Borneo C. Limited.*
9 kn. modewaren, 2 do. kousen, 1 do. sokken, 1 pak monsters, 1 kt. scheermessen, uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
2 kn. zijden goederen, *Tjia Kiokbie.*
2 kn. ruwe zijde, 5 do. mousselines, 15 pic. peper, 2 kn. chitzen, 2 do. zijden goederen, 1 do sarongs en kramerijen, 1 do. arab oliteiten, uit entrep. *Sech Moh. Basendiet.*
2 kn katoen, *Pitcairn, Syme en co*
1 bl. madr. tjauwls, en chitzen, 3 kn. zijden goederen en kramerijen, 1 do. coralen, 1 do. kat goederen, uit entrep. *Sahobiet Abdul Hok.*
1 kt. regaal, *W. Cores de Vries.*
3 kn. batik kain, *Thomas.*
36 md. bier, 4 bn. drills, paarden, *Morgan, Melbourn en co.*
1 kt zijden goederen, *Sech Salim bin Oemar Aafugie.*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Noord Braband*, gez. Bok, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

30 vn. bier, 34 do. boter, 5 do. provisien, *Agenten.*
96 pic. platen ijzer, 3 kn. wit katoen, *Martin, Dyce en co.*
1 bendie, *Warnsinck.*
25 kn. sakky, 28 vs. do. 5 kn. beschuit. *Joakim.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stoomb. *Palembang*, gez Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

4 tross. touw, 123 coll. gouv. goederen, eenige marine do. 1 pak gedr. stukken, *f* 50,000 zilv. munt, *Gouvernement.*
3 md. bier, *van der Meulen en co.*
3 keld genever, 2 vn. bier, 2 kn. wijn, 4 vs. boter, uit entrep. *Agenten,*
14 pic. notenmuskaat, 10/m Man. sigaren, *van Stolen, Morgan en co.*
f 34280 zilv. munt, div. *Arabieren.*
1 kt doeken, *Sech Awab Bagawie.*
f 60,000 zilv. munt, *Pitcairn, Syme en co.*
f 120,000 zilv. munt, *Borneo C. Limited*
5 kn. sarongs, *Sech Salim bin Moh bin Boegies.*
1 kt. gereedschappen, 1 do. diversen, 3 vn. afget bier, 2 kn. cognac, 1 do. 1 do. provisien, 1 do. bier en provisien, 1 pak pajongs, *John Pryce en co.*

Naar Samarang per N. I. stoomb. *Oenarang*, gez van Hulsteijn, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

26 kn. koopmanschappen, *Yap Ban*
2 kn. kain pandj, *Borneo C. Limited.*
55 kn. koopmanschappen, *Koe Kongtjaij.*
20 kn. kogels, 15 do. opium, 48 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
10 kn. gedr. katoen, *Adam en co.*
1 kt. lampen, 1 do glaswerk, 3 do provisien, 1 do. zijden japonnen, *Bedier.*
50 kn. champagne, 15 do wijn, 15 do. sherry cordial, 2 do. parapluien, 1 do. graslinnen, *C. Bahre en G. Kinder.*
13 kn. koopmanschappen, *Sie Yoetiang.*
26 kn. koopmanschappen, *Lim Boen.*
5 kn. houtwerk, *H M. van Dorp.*
11 vn geelokers, *Lim Hoa.*
20 vn. meel, *B. Andreas en co.*
2 kn. lastings, *E Moormann en co.*
10 kn. tjintjauw, 2 do. zeep, 1 do ijzer, koperwerk enz, *Tjia Kiokbie.*
8000 coll. meubelen, 2 doz. stoelen, 6 voeten banken, *Munder.*
20 pic. staal, 110 do. spiauter, 1 kt. rijst, 1 do. vruchten, 3 koffers, 1 kt papier enz., *Gasper en co.*
3 kn eetwaren, 1 do. hoeden, 1 do. modewaren en galanterien, 1 do borstels en messen, 1 do. knoopen, 1 do. porcelein, *Gumprich en Strauss.*
82 pic. lood, *Engelhard en co*
11 kn. rosewater, 1 paard, *Nahapiet.*
40 kn. koopmanschappen, *Tan Hoat.*
41 kn. koopmanschappen, *Tjie Yoekie.*

Naar Bencoelen en Padang per N. I stoomb. *Batavia*, gez. Neijts, agt. W Cores de Vries.

2 vn. vleesch, uit entrep. *Agent.*
1 kt regaal, *Gouijn*
10 kn gember, *van der Meulen en co*
90 kn. manufact, 5 bn. do 1 do garens, *Martin, Dyce en co.*
2 keld genever, 2 kn. wijn, *van Riet en ter Gouw,*
48 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
3 kn. ruwe zijde. *Purvis en co.*
1700 ps sp. matten, *Said Moh. Segaf.*
1 kt. ruwe, 1 do. doeken, 1000 ps. dollars, *Sech Awab Bagawie.*
1 kt diversen, 7 do siropen, *Said Abd bin Jafar.*
3 kn. sakky, 21 do. madapoll, 3 do. doeken, 1 do. everlast, 4 bn. ongebl. katoen, *Oey Toseng.*
1 kt zaden, *Brandon en co.*
3 kn. kleederen, uit entrep. *v d. Grinten.*
6 kn. opium, uit entrep. *Paine, Stricker en co.*
8 kn. manufact, uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
3 kn. doeken, *Said Hoesin Aijdroes.*
1 pak gedruktens, *H M. van Dorp.*
11 kn. lijnwaden, uit entrep *Tolson, Hunt en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned bark *Arabia*, gez. Griefkes, agt. Schimmelpenninck en co.

725 pic. koffij, *C Bahre en G Kinder.*
6000 steenen, 50 coll. gouv goederen, *Gouvernement.*
15 coll. prov. en dranken, *Gebr Veit*
1 krandj blikwerk, *Schimmelpenninck en co.*
8 bn. laken, *Pandel en Slikhuis.*

Naar Nederland per Zw. bark *Sophia*, gez. Lofquist, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

617 pic suiker, 100 do sapanhout, 2235 do. rijst, 1368 do. rotting, 23300 ps stokken, 10 legg arak, 4 kn kleinigheden, *Agenten*

Naar Padang per Ned. bark *Bulgersteijn*, gez. Verhagen, agt. van Ommeren, Rueb en co.

2/m. steenen, 34 stav. ijzer, 21 coll gouv. goederen, *Gouvernement.*
100 vs staal, *Paine, Stricker en co.*
3 kn diversen, *Batenburg en co*

Naar Singapore en Amoij per Ned. bark *Herman*, gez. van Velthoven, agt Hümmler en co.

100 pic gomelastiek, *Busing, Schröder en co*
500 kn. was, uit entrep. *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
52 legg. arak, *G. Wilson en co.*
20 kn. rhijnwijn, *f* 15,000 zilv. munt, *Agenten.*
700 zakk. tarwe, *Gasper en co.*
2200 pic. olie koeken, 1350 do. rijst, 14 do buffel aderen, 3 do vogelnestjes, do. triepang, 80 do. obie, 1 kt manufact., uit entrep. *Han Tjoa.*
8 bn. manufact, uit entrep. *Martin, Dyce en co.*
4 bn. manufact., uit entrep *Tolson, Hunt en co.*
2 bn manufact., uit entrep *Engelhard en co.*
14 legg arak, *Kouw Teklie.*
f 3200 zilv munt, *Io Kimkwan.*

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.